

განსჯაობა

კრებულში გამოქვეყნებულია ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისა და სამართლის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. ამ და სხვა საქმეთა მოძებნა შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ვებ-გვერდზე: http://www.supremecourt.ge/default.aspx?sec_id=133&lang=1

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი
ადმინისტრაციულ საქმეებზე
2016, №8

Decisions of the Supreme Court of Georgia
on Administrative Cases
(in Georgian)
2016, №8

Entscheidungen des Obersten Gerichts von Georgien
in Verwaltungssachen
(in der georgischen Sprache)
2016, №8

Решения Верховного Суда Грузии
по административным делам
(на грузинском языке)
2016, №8

გადაწყვეტილებების შერჩევასა
და დამუშავებაზე პასუხისმგებელი **ლიანა ლომიძე**

ტექნიკური რედაქტორი **მარიკა მაღალაშვილი**

რედაქციის მისამართი: 0110, თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების
ქ. №32, ტელ: 298-21-03; www.supremecourt.ge

**ჟურნალი გამოდის საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და
საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო
სასამართლოების დეპარტამენტის მხარდაჭერით**

1. ადმინისტრაციული განსჯადობა

ბანძინება

№ბს-3-3(გ-16)

25 თებერვალი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2015 წლის 15 ოქტომბერს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრმა სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხეების – ქ. ს-ის, გ. ჭ-ისა და გ. მ-ის მიმართ.

მოსარჩელის მითითებით, ლ. მ-ე, რომელიც იყო სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის მიმღები გარდაიცვალა 2015 წლის 28 მარტს, რაც დასტურდება სამოქალაქო რეესტრიდან გადმოგზავნილი ინფორმაციით. მოქალაქე ქ. ს-ემ უკანონოდ მიიღო გარდაცვლილი ლ. მ-ის 2015 წლის აპრილისა და მაისის თვის პენსია – 299,7 ლარი, რაც მას კანონით არ ეკუთვნის. მოსარჩელის განმარტებით, ქ. ს-ეს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2015 წლის 9 ივლისის №04-01/2313 წერილით დაევალა უკანონოდ მიღებული პენსიის ნებაყოფლობით უკან დაბრუნება, რაზედაც მას დღემდე რეაგირება არ მოუხდენია.

ბ. თ-ი, რომელიც იყო სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის მიმღები გარდაიცვალა 2015 წლის 31 მარტს, რაც დასტურდება სამოქალაქო რეესტრიდან გადმოგზავნილი ინფორმაციით. მოქალაქე გ. ჭ-ემ უკანონოდ მიიღო გარდაცვლილი ბ. თ-ის 2015 წლის აპრილის თვის პენსია – 149,83 ლარი, რაც მას არ ეკუთვნოდა, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2015 წლის 9 ივნისის №04-01/3742 წერილით დაევალა უკანონოდ მიღებული პენსიის ნებაყოფლობით უკან დაბრუნება, რაზედაც მას დღემდე რეაგირება არ მოუხდენია.

ასევე ლ. მ-ემ, რომელიც იყო სახელმწიფო გასაცემლის –

პენსიის მიმღები გარდაიცვალა 2015 წლის 17 მაისს, რაც დასტურდება სამოქალაქო რეესტრიდან, გადმოგზავნილი ინფორმაციით. მოქალაქე გ. მ-ემ უკანონოდ მიიღო გარდაცვლილი ლ. შ-ის 2015 წლის ივნისის თვის პენსია 148 ლარი, რაც მას კანონით არ ეკუთვნოდა, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2015 წლის 28 ივნისის წერილით №04-01/4841 დაევალა უკანონოდ მიღებული პენსიის ნებაყოფლობით უკან დაბრუნება, რაზედაც მას დღემდე რეაგირება არ მოუხდენია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ ქ. ს-ისათვის – 299,7 ლარის, გ. ჭ-ისათვის – 149,83 ლარისა და გ. მ-ისათვის – 148 ლარის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ უკანონოდ მიღებული სახელმწიფო პენსიის დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 27 ნოემბრის განჩინებით სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის სასარჩელო განცხადება მოპასუხეების – ქ. ს-ის, გ. ჭ-ის, გ. მ-ის მიმართ უკანონოდ მიღებული სახელმწიფო პენსიის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ ანაზღაურების დავალების შესახებ, განსახილველად გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავდროულად მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საქალაქო სასამართლომ მიიჩნია, რომ კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო,

კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული. შესაბამისად, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად უნდა ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის ნორმებს და განპირობებული იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა, ასევე, რომ ზიანის ანაზღაურების შესახებ დავებთან დაკავშირებით, მხედველობაშია მისაღები აგრეთვე ის გარემოება, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, დავა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიიჩნევა, თუ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა მიმართულია ადმინისტრაციული ორგანოს და არა ფიზიკური ან/და იურიდიული პირის მიმართ, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განხილვისათვის დავის საგანს უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, ფიზიკური ან/და იურიდიული პირის მიმართ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა განეკუთვნება არა ადმინისტრაციულ, არამედ სამოქალაქო საქმეთა კატეგორიას.

საქალაქო სასამართლომ მიიჩნია, რომ განსახილველი დავის შემთხვევაში სადავო სამართალური თეორია არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლის კანონმდებლობიდან. კერძოდ, სასამართლოში დავის საგანია არა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით იმპერატიულად დადგენილი „ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე“, არამედ ფიზიკური პირის ვალდებულება სახელმწიფოსათვის მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების შესახებ და შესაბამისად, სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მოწესრიგებული ურთიერთობანი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 21 დეკემბრის განჩინებით მოცემული საქმე განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას გადმოეგზავნა.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ არ გაიზიარა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მსჯელობა განსჯადობასთან დაკავშირებით და განმარტა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე

მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე. ამასთან, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილით, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე განმარტა, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობით განისაზღვრა, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ და მეორე ნაწილში დაკონკრეტებული დავები, აგრეთვე, სხვა დავები, რომელიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და მისგან არის წარმოშობილი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვისათვის აუცილებელ ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც მითითებულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ, მეორე და მესამე ნაწილებში, ამასთან, აღნიშნული დავები წარმოშობილი უნდა იყოს იმ სამართალურთიერთობებიდან, რომლებიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობითაა მოწესრიგებული. ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს ანუ კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ ყურადღება გაამახვილა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის მიერ აღძრული სარჩელის დავის საგანზე. სარჩელით მოსარჩელე ითხოვს ქ. ს-ისათვის – 299,7 ლარის, გ. ჭ-ისათვის – 149,83 ლარისა და გ. მ-ისათვის – 148 ლარის გადახდის დაკისრებას.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ აღძრული სარჩელის განხილვისას უნდა დადგინდეს არსებობდა თუ არა ლ. მ-ის, ხ. თ-ის და ლ. შ-ის სახელზე გასაცემი პენსიის შეწყვეტის საფუძველი და შესაბამისად, ქ. ს-ეს, გ. ჭ-ეს და გ. მ-ეს ქონდათ თუ

არა უფლება მიეღოთ აღნიშნული პირების კუთვნილი პენსია.

სასამართლომ მიუთითა, „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლზე, რომლის შესაბამისად, პენსიაზე უფლების წარმოშობის საფუძველია საპენსიო ასაკის – 65 წლის მიღწევა. ამასთანავე, პენსიაზე უფლება ქალებს წარმოეშობათ 60 წლიდან. ამავე კანონის მე-17 მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრულია პენსიის შეწყვეტის საფუძველები, კერძოდ, პენსია (მხოლოდ ფულადი სარგებელი) შეწყდება ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ერთ-ერთი საფუძვლის წარმოშობის მომდევნო თვის პირველი რიცხვიდან, თუ ამ პუნქტით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული: ა) პირადი განცხადებით; ბ) საჯარო საქმიანობის განხორციელების პერიოდში; გ) სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლისას, რომლითაც პირს შეეფარდა თავისუფლების აღკვეთის აღსრულება, – პენსიის შეჩერების დღიდან; დ) უცხო ქვეყნის მოქალაქის ან მოქალაქეობის არმქონე პირის საქართველოდან გაძევებისას; ე) პირის საქართველოს მოქალაქეობიდან გასვლისას ან საქართველოს მოქალაქეობის დაკარგვისას; ვ) პენსიონერის გარდაცვალებისას; ზ) პენსიის შეჩერების დღიდან 3 წლის გასვლის შემდეგ; თ) სხვა საფუძველით, თუ იგი ამ კანონიდან გამომდინარეობს. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, პენსიის შეწყვეტის ერთ-ერთი წყაროა სამოქალაქო აქტების რეგისტრაციის ორგანოს მიერ წარმოებულ ელექტრონულ მონაცემთა ბაზაში არსებული ინფორმაცია, რომელიც ავტომატურ რეჟიმში მიწოდება კომპუტერულ ორგანოს.

ამდენად, სასამართლოს მითითებით, სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის გაცემის წესი და საფუძველი გათვალისწინებულია ადმინისტრაციული კანონმდებლობით – „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონით. ამავე კანონით არის გათვალისწინებული შემთხვევები, როდესაც წყდება სახელმწიფო გასაცემლის გაცემა. შესაბამისად, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის მიერ აღძრული სარჩელი გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან და არა სამოქალაქო კანონმდებლობიდან, კერძოდ, არსებობდა თუ არა ლ. მ-ის, ხ. თ-ის და ლ. შ-ის კუთვნილი პენსიის მოპასუხეების სასარგებლოდ გაცემის ან გაცემაზე უარის თქმის სამართლებრივი საფუძველი, უნდა დადგინდეს „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე.

საქალაქო სასამართლომ ასევე მიუთითა, რომ რაც შეეხება განსახილველ დავაზე სამოქალაქო კანონმდებლობის გამოყე-

ნებას, სამოქალაქო კანონმდებლობის შესაბამისი ნორმები შე-
საძლებელია გამოყენებულ იქნეს ქ. ს-ის, გ. ჭ-ის, გ. მ-ის მიერ
მიღებული თანხის უკან დაბრუნების სამართლებრივ საფუძ-
ვლად მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დადგინდება, რომ „სახელ-
მწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონის (ადმინისტრა-
ციული კანონმდებლობა) საფუძველზე აღარ არსებობდა ლ. მ-
ის, ხ. თ-ის და ლ. შ-ის კუთვნილი პენსიის გაცემის საფუძველი.
ამდენად, სამოქალაქო კანონმდებლობა შესაძლებელია გამო-
ყენებულ იქნეს მხოლოდ მოპასუხეებისათვის გადახდილი თან-
ხის დაბრუნების დაკისრების სამართლებრივ მექანიზმად.

ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით, სამოქალაქო
საქმეთა კოლეგიას მიაჩნია, რომ აღძრული დავა განეკუთვნება
ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ
დავას და შესაბამისად, მის განხილვაზე უფლებამოსილი სასა-
მართლო თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა კოლეგიას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის
თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაცი-
ულ საქმეთა კოლეგიისა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების
მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპრო-
ცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების
საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯა-
დობის თაობაზე, მიაჩნია, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით
განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო
სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სა-
მოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამო-
ქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოე-
ბისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად,
სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით
სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ
ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინ-
ტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო,
შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენე-
ბისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ და-
ვებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგ-
რეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-
2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრა-

ციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსნებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო იმავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. იმავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

მოცემულ შემთხვევაში სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრი სარჩელით ითხოვდა ქ. ს-ისათვის – 299,7 ლარის, გ. ჭ-ისათვის – 149,83 ლარისა და გ. მ-ისათვის – 148 ლარის დაკისრებას სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ, იმ საფუძვლით, რომ ლ. მ-ე, ხ. თ-ი და ლ. შ-ე იყვნენ პენსიის მიმღები პირები, რომელთა გარდაცვალების შემდეგ, ქ. ს-ემ მიიღო ლ. მ-ის 2015 წლის აპრილისა და მაისის თვის პენსია – 299,7 ლარი, გ. ჭ-ემ მიიღო ხ. თ-ის 2015 წლის აპრილის თვის პენსია – 149,83 ლარი, ხოლო გ. მ-ემ ლ. შ-ის 2015 წლის ივნისის თვის პენსია – 148 ლარი. მოთხოვნის

სამართლებრივ საფუძველად მითითებულია საქართველოს შრომის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2006 წლის 10 თებერვლის №46/ნ ბრძანების მე-10 მუხლი. შესაბამისად, შინაარსობრივად დავის მთელი არსი მდგომარეობს იმაში, რამდენად კანონიერად იღებდნენ მოპასუხეები – ქ. ს-ე, გ. ჭ-ე და გ. მ-ე, ლ. მ-ის, ხ. თ-ისა და ლ. შ-ის გარდაცვალების შემდეგ მათთვის დანიშნულ სახელმწიფო პენსიას.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს კანონმდებლობით მოქალაქეთა სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების რეალიზაციას განსაზღვრავს საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პენსიის“ შესახებ, რომელიც არეგულირებს პენსიაზე უფლების წარმოშობის საფუძველს, განსაზღვრავს პენსიის ადმინისტრირების ორგანოს, ადგენს პენსიის დანიშვნის, გაცემის, შეჩერების, განახლების, შეწყვეტისა და პენსიის მიღების ზოგად წესებს. მითითებული კანონის ძირითადი პრინციპებია: ადამიანის უფლებების დაცვა, კანონის წინაშე თანასწორობა, საყოველთაობა, პენსიის მიღების სახელმწიფო გარანტია და ა.შ. ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოპასუხეთა ქმედების კანონშესაბამისობის თაობაზე მსჯელობა შეუძლებელია „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონთან შესაბამისობაზე მსჯელობის, სამართლებრივი შეფასებისა და დასკვნის გარეშე, რის გარეშეც მოთხოვნის იურიდიული საფუძველიანობა ვერ შემოწმდება.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის დასკვნას იმასთან მიმართებაში, რომ სამოქალაქო კანონმდებლობა შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ მოპასუხეებისათვის – ქ. ს-ის, გ. ჭ-ისა და გ. მ-ისათვის გადახდილი თანხის დაბრუნების დაკისრების სამართლებრივ მექანიზმად, მხოლოდ მას შემდეგ თუ დადგინდება, რომ „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე აღარ არსებობდა ლ. მ-ის, ხ. თ-ის და ლ. შ-ის კუთვნილი პენსიის გაცემის საფუძველი.

ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოცემული დავა სწორედ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილი დავაა, რამდენადაც ერთ-ერთ განმსაზღვრელ ელემენტს დავის ადმინისტრაციულად მიჩნევისათვის სწორედ ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარე სამართალურთიერთობა წარმოადგენს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქმე – სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის სარჩელისა გამო, ქ. ს-ის, გ. ჭ-ისა და გ. მ-ის მიმართ, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-851-843(გ-15)

25 თებერვალი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი**

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2015 წლის 15 ოქტომბერს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრმა სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხეების ი. ქ-ის, ვ. დ-ისა და რ. გ-ის მიმართ.

მოსარჩელის მითითებით, რ. გ-ი იყო ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრში სოციალური პაკეტის „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიმღები“, როგორც საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს 2014 წლის 30 აპრილის №818235

ბრძანებით გახდა ცნობილი, მოპასუხე – რ. გ-ი დაინიშნა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროში, რაც გულისხმობს, იმას, რომ სუბსიდიის მიღების პერიოდში ეწეოდა საჯარო საქმიანობას, რაც საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის დადგენილების №279 თანახმად, სოციალური პაკეტის „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების შეწყვეტის საფუძველია. მოსარჩელის განმარტებით, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2014 წლის 12 ივნისის №04-01/3832 წერილით მოპასუხეს ეცნობა, რომ ნებაყოფლობით დაებრუნებინა 2014 წლის მაისისა და ივნისის თვეების უკანონოდ მიღებული საყოფაცხოვრებო სუბსიდია 66 ლარის ოდენობით, რაც მას არ განუხორციელებია.

ვ. დ-ი იყო ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრში სოციალური პაკეტის „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიღები“, როგორც საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს 2015 წლის 15 მაისის გაცემული №MIA15 01042766 წერილით გახდა ცნობილი, მოპასუხე – ვ. დ-ი დაინიშნა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროში, რაც გულისხმობს, იმას, რომ სუბსიდიის მიღების პერიოდში ეწეოდა საჯარო საქმიანობას, რაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, სოციალური პაკეტის – „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების შეწყვეტის საფუძველია. მოსარჩელის განმარტებით, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2014 წლის 12 ივნისის №04-01/3851 წერილით მოპასუხეს ეცნობა, ნებაყოფლობით დაებრუნებინა 2014 წლის მაისისა და ივნისის თვეების უკანონოდ მიღებული საყოფაცხოვრებო სუბსიდია 44 ლარის ოდენობით, რაზედაც მას დღემდე რეაგირება არ მოუხდენია.

ასევე ი. ქ-ი იყო ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრში სოციალური პაკეტის „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიღები“, როგორც საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ქვემო ქართლის სამხარეო მთავარი სამმართველოს 2015 წლის 13 მაისის №MIA91501021202 წერილით გახდა ცნობილი, მოპასუხე ი. ქ-ი 2014 წლის თებერვალში დაინიშნა ... რაიონული სამმართველოს ... განყოფილების უზნის ინსპექტორ-გამომძიებლად, ხოლო ამჟამად მუშაობს ... რაიონული სამმართველოს ... განყოფილების უფროს-გამომძიებლად, რაც გულისხმობს იმას, რომ სუბსიდიის მიღების პერიოდში ეწეოდა საჯარო საქმიანობას და რაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, სოციალური პაკეტის – „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების შეწყვეტის საფუძველია. მოსარჩელის განმარტებით, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2015

წლის 9 ივნისის №04-01/3754 წერილით მოპასუხეს ეცნობა, ნე-
ბაყოფლობით დაებრუნებინა 2014 წლის 1 მარტიდან 2014 წლის
31 მაისის ჩათვლით უკანონოდ მიღებული საყოფაცხოვრებო
სუბსიდია 66 ლარის ოდენობით, რაზედაც მას დღემდე რეაგირე-
ბა არ მოუხდენია.

მოსარჩელემ მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად მიუ-
თითა საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279
დადგენილება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ უკანონოდ
მიღებული სოციალური პაკეტის – „საყოფაცხოვრებო სუბსი-
დიის“ რ. გ-ისათვის – 66 ლარის, ვ. დ-ისათვის – 44 ლარისა და ი.
ქ-ისათვის – 66 ლარის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ
დაკისრება მოითხოვა.

2015 წლის 4 ნოემბერს სსიპ სოციალური მომსახურების სა-
აგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენ-
ტრმა განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამარ-
თლოს, რომლითაც დააზუსტა სასარჩელო მოთხოვნა შემდეგ-
ნაირად: ი. ქ-სა და რ. გ-ს დაევალოთ უკანონოდ მიღებული სო-
ციალური პაკეტის – „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის“ 66-66 ლა-
რის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ ანაზღაურება, ხო-
ლო ვ. დ-ის მიმართ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს
ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრმა საქარ-
თველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 83¹-ე მუხლის შე-
საბამისად, სარჩელი გაიხმო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქ-
მეთა კოლეგიის 2015 წლის 7 დეკემბრის განჩინებით საქართვე-
ლოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამი-
ნისტროს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-სა-
ბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის სარჩელი მო-
პასუხეების – ი. ქ-ის, ვ. დ-ისა და რ. გ-ის მიმართ სახელმწიფო-
სათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, განსჯა-
დობით განსახილველად გადაეგზავნა უფლებამოსილ თბილი-
სის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ადმი-
ნისტრაციული საპროცესო კოდექსის 2.1 მუხლის თანახმად, სა-
სამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს:
ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა სა-
ქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელ-
შეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრა-
ციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმი-
ნისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე

ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე ნორმის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 11.1 „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ: ა) სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.1 მუხლის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამავე ნორმის მე-2 ნაწილით, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს, ხოლო მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ დადგენილად მიიჩნია, რომ განსახილველ შემთხვევაში სასარჩელო მოთხოვნა და დავის საგანია მოსარჩელე სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ძველი თბილისის სოციალური მომსახურების ცენტრის მიერ, მოპასუხე ფიზიკური პირების (ი. ქ-ის, ვ. დ-ისა და რ. გ-ის) მხრიდან სახელმწიფოსათვის მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317.1 მუხლის შესაბამისად, ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელია მონაწილეთა შორის ხელშეკრულება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ვალდებულება წარმოიშობა ზიანის მიყენების (დელიქტის), უსაფუძვლო გამდიდრების ან კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებიდან.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლის თანახ-

მად, პირი, რომელიც სხვა პირს მართლსაწინააღმდეგო, განზრახი ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიაყენებს ზიანს, ვალდებულია აუნაზღაუროს მას ეს ზიანი. ამავე კოდექსის 1008-ე მუხლის შესაბამისად, დელიქტით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლების ხანდაზმულობის ვადა არის სამი წელი იმ მომენტიდან, როცა დაზარალებულმა შეიტყო ზიანის ან ზიანის ანაზღაურებაზე ვალდებული პირის შესახებ.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 207-ე მუხლის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისას გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი წესი.

საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულმა კოლეგიამ განმარტა, რომ კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული. ამასთანავე, ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლისათვის ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

საქალაქო სასამართლომ მიიჩნია, რომ განსახილველი დავის შემთხვევაში სადავო სამართალურთიერთობა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლის კანონმდებლობიდან. მოთხოვნა დაფუძნებულია სამოქალაქო სამართლის ნორმებზე. კერძოდ, სასამართლოში დავის საგანია არა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით იმპერატიულად დადგენილი ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, არამედ ფიზიკური პირის ვალდებულება სახელმწიფოსათვის მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე და შესაბამისად, წინამდებარე სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მოწესრიგებული

ურთიერთობანი, კერძოდ, დელიქტით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების სამოქალაქო სამართლის ნორმები.

ამდენად, ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მოთხოვნის სამართლებრივი ანალიზის საფუძველზე განმარტა, რომ წინამდებარე სადავო სამართლებრივით არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, სასარჩელო მოთხოვნა გამომდინარეობს ადმინისტრაციულ ორგანოსა და კერძო სამართლის სუბიექტებს შორის არსებული კერძო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას, რის გამოც მოცემული საქმე არ განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 18 დეკემბრის განჩინებით მოცემული საქმე განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას გადმოეგზავნა.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ არ გაიზიარა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მსჯელობა განსჯადობასთან დაკავშირებით და განმარტა, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნული სარჩელის სამოქალაქო-სამართალწარმოების წესით განხილვა განპირობებულია სასარჩელო მოთხოვნის შინაარსით, რომელიც ერთი შეხედვით, დაფუძნებულია უსაფუძვლო გამდიდრების სამართლებრივ საფუძველებზე. სამართალში დამკვიდრებული პრინციპის თანახმად, არავინ არ შეიძლება გამდიდრდეს შესაბამისი საფუძვლის გარეშე. უსაფუძვლო გამდიდრების იურიდიული ფუნქციაა, უზრუნველყოს სამართლებრივი მექანიზმების არსებობა, რომელიც განსაზღვრავს დაზარალებულის შესაძლებლობას, ამოიღოს გამდიდრებული პირისაგან (ვითომ კრედიტორი) ვალდებულების გარეშე გადაცემული ქონებრივი აქტივები. ამდენად, სასამართლოს შეფასების ამოსავალი საკითხია შესრულების სამართლებრივი საფუძვლის არსებობა, რაც განსახილველი დავის ფარგლებში ადმინისტრაცი-

ციულ კანონმდებლობას ეფუძნება.

სასამართლოს განმარტებით, იმისთვის, რომ შეფასდეს გადახდილი თანხა ქმნის თუ არა უსაფუძვლო გამდიდრების წინაპირობებს, პირველ რიგში, შესამოწმებელია, არსებობდა თუ არა სამართლებრივი საფუძველი გადახდის განხორციელებისათვის. ეს საფუძველი კი შესაძლოა, გამომდინარეობდეს მხოლოდ ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან. სასამართლომ უნდა შეაფასოს გადახდა განხორციელდა თუ არა „სოციალური დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და მის საფუძველზე მიღებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის – „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №27 დადგენილების შესაბამისად.

ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით, სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას მიაჩნია, რომ აღძრული დავა მიუხედავად უსაფუძვლო გამდიდრებისათვის დამახასიათებელი სამართლებრივი კომპონენტების არსებობისა, თავსდება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ წინაპირობებში და ექვემდებარება ადმინისტრაციულ იუსტიციას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიაჩნია, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, ავ-

რეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსნებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო იმავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. იმავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

მოცემულ შემთხვევაში სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრი სარჩელით ითხოვდა მოპასუხეებისათვის თანხის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ დაკისრებას, იმ საფუძვლით, რომ მოპასუხეები უკანონოდ იღებდნენ სოციალური პაკეტის – „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიას“, ვინაიდან, დასაქმებულები იყვნენ საჯარო სამსახურებში და შესაბამისად, ეწეოდნენ სა-

ჯარო საქმიანობას. მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად მი-
თითებულია საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის
№279 დადგენილება. შესაბამისად, შინაარსობრივად დავის მთე-
ლი არსი მდგომარეობს იმაში, რამდენად კანონიერად იღებდნენ
მოპასუხეები – ი. ქ-ი, ვ. დ-ი, რ. გ-ი სოციალური პაკეტის „სა-
ხელმწიფო სუბსიდიას“ და არსებობდა თუ არა მათთვის სოცია-
ლური პაკეტის შეწყვეტის საფუძვლები.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს კა-
ნონმდებლობით მოქალაქეთა სოციალური დახმარების, მოსახ-
ლეობისათვის სამართლიანი, მიზნობრივი და ეფექტიანი დახ-
მარებით უზრუნველყოფას, სოციალური დახმარების მიღებას-
თან დაკავშირებულ ურთიერთობებს, სოციალური დახმარების
სახეებსა და მისი დანიშვნის ძირითად პრინციპებს განსაზ-
ღვრავს საქართველოს კანონი „სოციალური დახმარების შესა-
ხებ“ . ამავე კანონის მე-6 მუხლის შესაბამისად, სოციალური დახ-
მარების სახეებია: ა) საარსებო შემწეობა; ბ) რეინტეგრაციის
შემწეობა; გ) მინდობით აღზრდის ანაზღაურება; დ) სრულწლო-
ვანზე ოჯახური მზრუნველობის ანაზღაურება; ე) არაფულადი
სოციალური დახმარება; ვ) სოციალური პაკეტი. ამავე კანონის
მე-12¹ მუხლის თანახმად, სოციალური პაკეტი არის ყოველთვი-
ური ფულადი სარგებელი ან/და სარგებლების (ფულადი და არა-
ფულადი სარგებლები) ერთობლიობა, რომლის მოცულობა, მიმ-
ღებ პირთა წრე, გაცემის წესი და პირობები განისაზღვრება სა-
ქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დად-
გენილება „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ არე-
გულირებს სოციალური პაკეტის გაცემის წესსა და პირობებს,
განსაზღვრავს საქართველოს ტერიტორიაზე სოციალური პა-
კეტის მხოლოდ ფულადი გასაცემლის მოცულობას, მიმღებ პირ-
თა წრეს, დანიშვნისა და გაცემის წესსა და პირობებს, რაც გუ-
ლისხმობს სოციალური პაკეტის დანიშვნა-გაცემისათვის საჭი-
რო მთელი ორგანიზაციული ციკლის რეგულირებას, ადგენს ად-
მინისტრირების ორგანოს, არეგულირებს სოციალური პაკეტის
მიღებასთან დაკავშირებულ სხვა ურთიერთობებს. ამდენად, სა-
კასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოპასუხეთა ქმედების კა-
ნონშესაბამისობის თაობაზე მსჯელობა შეუძლებელია „სოცია-
ლური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრო-
ბის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილების შესაბამისობა-
ზე მსჯელობის, სამართლებრივი შეფასებისა და დასკვნის გა-
რეშე, რის გარეშეც მოთხოვნის იურიდიული საფუძვლიანობა
ვერ შემოწმდება.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, აღძრული სარჩელის განხილვისას ადმინისტრაციულ კანონმდებლობაზე დაყრდნობით უნდა გადაწყდეს რამდენად არსებობდა მოპასუხეებისათვის სოციალური პაკეტის „სახელმწიფო სუბსიდიის“ თანხის მიღების შეწყვეტის საფუძველები და მას შემდეგ თუ დადგინდება, რომ „სოციალური დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილების საფუძველზე აღარ არსებობდა ი. ქ-ისათვის, ვ. დ-ისათვის და რ. გ-ისათვის სოციალური პაკეტის „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების საფუძველი, მხოლოდ მას შემდეგ უნდა გაირკვეს თანხის დაბრუნების საკითხი.

ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოცემული დავა სწორედ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილი დავაა, რამდენადაც ერთ-ერთ განმსაზღვრელ ელემენტს დავის ადმინისტრაციულად მიჩნევისათვის სწორედ ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარე სამართალურთიერთობა წარმოადგენს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქმე – სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის სარჩელისა გამო, ი. ქ-ის, ვ. დ-ისა და რ. გ-ის მიმართ, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

ბანძინება

№ბს-854-846(გ-15)

25 თებერვალი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2015 წლის 23 ოქტომბერს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრმა სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხეების – მ. ბ-ის, ტ. მ-ისა და მ. ჭ-ის მიმართ.

მოსარჩელის მითითებით, მ. ბ-ე იყო ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრში სოციალური პაკეტის „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიმღები“, როგორც საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2015 წლის 27 მაისის №01/119150 წერილით გახდა ცნობილი, მოპასუხე – მ. ბ-ე 2009 წლიდან დღემდე დასაქმებულია იუსტიციის სამინისტროში, რაც გულისხმობს იმას, რომ სუბსიდიის მიღების პერიოდში ეწეოდა საჯარო საქმიანობას, რაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, სოციალური პაკეტის – „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების შეწყვეტის საფუძველია. მოსარჩელის განმარტებით, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2015 წლის 12 ივნისის №04-01/3856 წერილით მოპასუხეს ეცნობა, რომ ნებაყოფლობით დაებრუნებინა 2013 წლის 31 ივლისიდან 2014 წლის ჩათვლით უკანონოდ მიღებული საყოფაცხოვრებო სუბსიდია 242 ლარის ოდენობით, რაც მას არ განუხორციელებია.

ტ. მ-ე იყო ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრში სოციალური პაკეტის „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიმღები“, როგორც შსს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის 2008 წლის ბრძანების №9893/შ ამონაწერით გახდა ცნობილი, მოპასუხე – ტ. მ-ე 2008 წლიდან დასაქმებულია დაცვის პოლიციაში, რაც გულისხმობს

იმას, რომ სუბსიდიის მიღების პერიოდში ეწეოდა საჯარო საქმიანობას, რაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, სოციალური პაკეტის – „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების შეწყვეტის საფუძველია. მოსარჩელის განმარტებით, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2015 წლის 12 ივნისის №04-01/3829 წერილით მოპასუხეს ეცნობა, ნებაცხოვრებით დაებრუნებინა 2013 წლის 31 ოქტომბრიდან 2013 წლის ჩათვლით უკანონოდ მიღებული საყოფაცხოვრებო სუბსიდია 44 ლარის ოდენობით, რაზედაც მას დღემდე რეაგირება არ მოუხდენია.

ასევე მ. ჭ-ი იყო ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრში სოციალური პაკეტის „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიღები“, როგორც გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2015 წლის 15 მაისის №DES61500025634 წერილით გახდა ცნობილი, მოპასუხე – მ. ჭ-ი 2014 წლის ნოემბრიდან დასაქმებულია ... დეპარტამენტში, რაც გულისხმობს, იმას, რომ სუბსიდიის მიღების პერიოდში ეწეოდა საჯარო საქმიანობას, რაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, სოციალური პაკეტის – „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების შეწყვეტის საფუძველია. მოსარჩელის განმარტებით, ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის 2015 წლის 11 ივნისის №04-01/3785 წერილით მოპასუხეს ეცნობა ნებაცხოვრებით დაებრუნებინა 2014 წლის 31 იანვრიდან 2015 წლის ჩათვლით უკანონოდ მიღებული საყოფაცხოვრებო სუბსიდია 44 ლარის ოდენობით, რაზედაც მას დღემდე რეაგირება არ მოუხდენია.

მოსარჩელემ მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველად მიუთითა, საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ უკანონოდ მიღებული სოციალური პაკეტის – „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის“ მ. ბ-ისათვის – 242 ლარის, გ. მ-ისათვის – 44 ლარისა და მ. ჭ-ისათვის – 44 ლარის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 7 დეკემბრის განჩინებით საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის სასარჩელო განცხადება მოპასუხეების – მ. ბ-ის, გ. მ-ისა და მ. ჭ-ის მიმართ სახელმწიფოსათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების თაო-

ბაზე, განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა უფლებამოსილ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე ნორმის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 11.1 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ: ა) სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.1 მუხლის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადანაცვლოს ადმინისტრაციული საქმე. ამავე ნორმის მე-2 ნაწილით, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს, ხოლო მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ დადგენილად მიიჩნია, რომ განსახილველ შემთხვევაში სასარჩელო მოთხოვნა და და-

ვის საგანია მოსარჩელე სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ძველი თბილისის სოციალური მომსახურების ცენტრის მიერ, მოპასუხე ფიზიკური პირის (ვ. ი-ის) მხრიდან სახელმწიფოსათვის მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317.1 მუხლის შესაბამისად, ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელია მონაწილეთა შორის ხელშეკრულება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ვალდებულება წარმოიშობა ზიანის მიყენების (დელიქტის), უსაფუძვლო გამდიდრების ან კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებიდან.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლის თანახმად, პირი, რომელიც სხვა პირს მართლსაწინააღმდეგო, განზრახი ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიაყენებს ზიანს, ვალდებულია აუნაზღაუროს მას ეს ზიანი. ამავ კოდექსის 1008-ე მუხლის შესაბამისად, დელიქტით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლების ხანდაზმულობის ვადა არის სამი წელი იმ მომენტიდან, როცა დაზარალებულმა შეიტყო ზიანის ან ზიანის ანაზღაურებაზე ვალდებული პირის შესახებ.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 207-ე მუხლის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისას გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი წესი.

საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ განმარტა, რომ კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მონესრიგებული. ამასთანავე, ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

საქალაქო სასამართლომ მიიჩნია, რომ განსახილველი და-

ვის შემთხვევაში სადავო სამართალურთიერთობა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლის კანონმდებლობიდან. მოთხოვნა დაფუძნებულია სამოქალაქო სამართლის ნორმებზე. კერძოდ, სასამართლოში დავის საგანია არა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით იმპერატიულად დადგენილი ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, არამედ ფიზიკური პირის ვალდებულება სახელმწიფოსათვის მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე და შესაბამისად, წინამდებარე სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მონესრიგებული ურთიერთობანი, კერძოდ, დელიქტით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების სამოქალაქო სამართლის ნორმები.

ამდენად, ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მოთხოვნის სამართლებრივი ანალიზის საფუძველზე განმარტა, რომ წინამდებარე სადავო სამართალურთიერთობა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, სასარჩელო მოთხოვნა ეხება კერძო სამართლის სუბიექტსა და ადმინისტრაციულ ორგანოს შორის არსებული კერძო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას, რის გამოც მოცემული საქმე არ განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 21 დეკემბრის განჩინებით მოცემული საქმე განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას გადმოეგზავნა.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ არ გაიზიარა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მსჯელობა განსჯადობასთან დაკავშირებით და განმარტა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე. ამასთან, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილით, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სა-

სამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

ამდენად, ზემოაღნიშნული მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, კოლეგიამ განმარტა, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობით განისაზღვრა, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი და მეორე ნაწილით გათვალისწინებული დავები, აგრეთვე სხვა დავები, რომელიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და მისგან არის წარმოშობილი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვისათვის აუცილებელ ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც მითითებულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ, მეორე და მე-სამე ნაწილებში, ამასთან, აღნიშნული დავები წარმოშობილი უნდა იყოს იმ სამართალურთიერთობებიდან, რომლებიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობითაა მოწესრიგებული. ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს ანუ კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღძრული სარჩელით მოსარჩელე ითხოვს მიღებული სოციალური პაკეტის „სახელმწიფო სუბსიდიის“ თანხების მოპასუხეების მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ ანაზღაურ-

რებას. მოსარჩელის განმარტებით, მოპასუხეები სუბსიდიის მიღების პერიოდში ეწეოდნენ საჯარო საქმიანობას, რაც იმას ნიშნავს, რომ მათ უკანონოდ აქვთ მიღებული საყოფაცხოვრებო სუბსიდია.

„სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის №279 დადგენილების პირველი მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სოციალური პაკეტის გაცემის წესი და პირობები (შემდგომი – წესი) განსაზღვრავს საქართველოს ტერიტორიაზე სოციალური პაკეტის მხოლოდ ფულადი გასაცემლის (შემდგომში – სოციალური პაკეტი) მოცულობას, მიმღებ პირთა წრეს, დანიშვნისა და გაცემის წესსა და პირობებს, რაც გულისხმობს სოციალური პაკეტის დანიშვნა-გაცემისათვის საჭირო მთელი ორგანიზაციული ციკლის რეგულირებას, ადგენს ადმინისტრირების ორგანოს, არეგულირებს სოციალური პაკეტის მიღებასთან დაკავშირებულ სხვა ურთიერთობებს.

ამავე დადგენილების მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ბენეფიციარს უფლება აქვს მიიღოს სოციალური პაკეტი ამ წესით დადგენილი ოდენობითა და პირობებით; ხოლო მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ბენეფიციარი ვალდებულია აცნობოს სააგენტოს იმ გარემოების დადგომის შესახებ, რომელსაც თან სდევს სოციალური პაკეტის შეწყვეტა, ამ გარემოების წარმოშობიდან არა უგვიანეს 15 დღისა. ამასთან, იმავე დადგენილების მე-6 მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, სოციალური პაკეტის მიღების უფლება არ წარმოიშობა და წარმოშობილი უფლება წყდება პირის მიერ საჯარო საქმიანობის განხორციელების პერიოდში, გარდა მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისა. ხოლო მე-12 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სოციალური პაკეტი შეწყდება ქვემოთ ჩამოთვლილი საფუძვლის წარმოშობის მომდევნო თვის პირველი რიცხვიდან, თუ ამ პუნქტით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული საჯარო საქმიანობის განხორციელების პერიოდში, გარდა მე-6 მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული პირებისა.

რაც შეეხება უსაფუძვლო გამდიდრების ნორმების გათვალისწინებით თანხის დაბრუნებას, ადმინისტრაციული წესით საქმის განმხილველი სასამართლო არ არის შეზღუდული გამოიყენოს სამოქალაქო კოდექსის ნორმები, ხოლო მოსარჩელის მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლები მოწმდება სწორედ ადმინისტრაციულ კანონმდებლობაზე დაყრდნობით.

ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით, სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას მიაჩნია, რომ აღძრული დავა განეკუთვნება

ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავას და შესაბამისად, მის განხილვაზე უფლებამოსილი სასამართლო თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიაჩნია, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარებას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსნებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო იმავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმე-

დების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. იმავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

მოცემულ შემთხვევაში სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრი სარჩელით ითხოვდა მ. ბ-ისათვის – 242 ლარის, ტ. მ-ისათვის – 44 ლარისა და მ. ჭ-ისათვის – 44 ლარის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ დაკისრებას, იმ საფუძვლით, რომ მოპასუხეები უკანონოდ იღებდნენ სოციალურ პაკეტს – „საყოფაცხოვრებო სუბსიდიას“, ვინაიდან, დასაქმებულები იყვნენ საჯარო სამსახურებში და შესაბამისად, ეწეოდნენ საჯარო საქმიანობას. მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად მითითებულია საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილება. შესაბამისად, შინაარსობრივად დავის მთელი არსი მდგომარეობს იმაში, რამდენად კანონიერად იღებდნენ მოპასუხეები – მ. ბ-ე, ტ. მ-ე, მ. ჭ-ი სოციალურ პაკეტს „სახელმწიფო სუბსიდიას“ და არსებობდა თუ არა მათთვის სოციალური პაკეტის შეწყვეტის საფუძვლები.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს კანონმდებლობით მოქალაქეთა სოციალური დახმარების, მოსახლეობისათვის სამართლიანი, მიზნობრივი და ეფექტიანი დახმარებით უზრუნველყოფას, სოციალური დახმარების მიღებასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს, სოციალური დახმარების სახეებსა და მისი დანიშვნის ძირითად პრინციპებს განსაზღვრავს საქართველოს კანონი „სოციალური დახმარების შესა-

ხებ“. ამავე კანონის მე-6 მუხლის შესაბამისად, სოციალური დახმარების სახეებია: ა) საარსებო შემწეობა; ბ) რეინტეგრაციის შემწეობა; გ) მინდობით აღზრდის ანაზღაურება; დ) სრულწლოვანზე ოჯახური მზრუნველობის ანაზღაურება; ე) არაფულადი სოციალური დახმარება; ვ) სოციალური პაკეტი. ამავე კანონის მე-12¹ მუხლის თანახმად, სოციალური პაკეტი არის ყოველთვიური ფულადი სარგებელი ან/და სარგებლების (ფულადი და არაფულადი სარგებლები) ერთობლიობა, რომლის მოცულობა, მიმღებ პირთა წრე, გაცემის წესი და პირობები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილება „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ არეგულირებს სოციალური პაკეტის გაცემის წესსა და პირობებს, განსაზღვრავს საქართველოს ტერიტორიაზე სოციალური პაკეტის მხოლოდ ფულადი გასაცემლის მოცულობას, მიმღებ პირთა წრეს, დანიშვნისა და გაცემის წესსა და პირობებს, რაც გულისხმობს სოციალური პაკეტის დანიშვნა-გაცემისათვის საჭირო მთელი ორგანიზაციული ციკლის რეგულირებას, ადგენს ადმინისტრირების ორგანოს, არეგულირებს სოციალური პაკეტის მიღებასთან დაკავშირებულ სხვა ურთიერთობებს. ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოპასუხეთა ქმედების კანონშესაბამისობის თაობაზე მსჯელობა შეუძლებელია „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილების შესაბამისობაზე მსჯელობის, სამართლებრივი შეფასებისა და დასკვნის გარეშე, რის გარეშეც მოთხოვნის იურიდიული საფუძვლიანობა ვერ შემოწმდება.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის დასკვნას იმასთან მიმართებაში, რომ აღძრული სარჩელის განხილვისას ადმინისტრაციულ კანონმდებლობაზე დაყრდნობით უნდა გადაწყდეს რამდენად არსებობდა მოპასუხეებისათვის სოციალური პაკეტის „სახელმწიფო სუბსიდიის“ თანხის მიღების შეწყვეტის საფუძვლები და ამის შემდეგ თუ დადგინდება, რომ „სოციალური დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილების საფუძველზე აღარ არსებობდა მ. ბ-ისათვის, ტ. მ-ისათვის და მ. ჭ-ისათვის სოციალური პაკეტის „სახელმწიფო სუბსიდიის“ მიღების საფუძველი უნდა გაირკვეს თანხის დაბრუნების საკითხი.

ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოცემუ-

ლი დავა სწორედ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილი დავაა, რამდენადაც ერთ-ერთ განმსაზღვრელ ელემენტს დავის ადმინისტრაციულად მიჩნევისათვის სწორედ ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარე სამართალურთიერთობა წარმოადგენს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქმე – სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრის სარჩელისა გამო, მ. ბ-ის, ტ. მ-ის, მ. ჭ-ის მიმართ, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-849-841 (გ-15)

22 მარტი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
პ. სილაგაძე

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა მცხეთა-მთიანეთის

სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის სარჩელთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა განსჯადობის შესახებ მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიასა და მცხეთის რაიონული სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

მცხეთა-მთიანეთის სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრმა მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შ. რ-ის წინააღმდეგ სარჩელით მიმართა, რომლითაც მოითხოვა მოპასუხისათვის ზედმეტად მიღებული სახელმწიფო პენსიის, 150 ლარის, სახელმწიფო ბიუჯეტში დაბრუნების დავალება.

მოსარჩელის განმარტებით, ა. რ-ს დანიშნული ჰქონდა სახელმწიფო პენსია. ბენეფიციარი 2015 წლის 6 მაისს გარდაიცვალა. 2015 წლის ივნისის პენსია გაცემულია. თანხის გამტანი პირის რეკვიზიტები არ ფიქსირდება. სოციალური მომსახურების სააგენტომ მოიძია ინფორმაცია ა. რ-ის შვილის – შ. რ-ის შესახებ, რომელსაც არაერთხელ მიმართეს თანხის ანგარიშზე დაბრუნების თაობაზე, მაგრამ უშედეგოდ.

მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ 2015 წლის 11 დეკემბრის განჩინებით საქმე განსჯადობით განსახილველად იმავე სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას გადაუგზავნა.

განჩინების თანახმად, სადავო სამართალურთიერთობა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან. სადავო ფიზიკური პირის ვალდებულება სახელმწიფოსათვის მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების შესახებ და შესაბამისად, დავა განხილულ უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით.

მცხეთის რაიონული სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია არ დაეთანხმა ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის აღნიშნულ განჩინებას და წამოიწყო დავა განსჯადობის შესახებ.

სასამართლოს მოსაზრებით, სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს. სარჩელის განხილვისას უნდა დადგინდეს, საპენსიო კანონმდებლობიდან გამომდინარე, რა ოდენობის პენსია ეკუთვნოდა ან გარდაცვლილ ა. რ-ს, რომელი თვიდან უნდა შეწყვეტილიყო პენსიის გაცემა, ეკუთვნის თუ არა იმ თვის პენსია, რომელშიც გარდაიცვალა და ა.შ. ამ გარემოებების დადგენისას სასამართლომ უნდა იხელმძღვანელოს „სახელმწიფო პენსიის შე-

სახებ“ კანონით და ამ კანონის საფუძველზე გამოცემული საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2006 წლის 10 თებერვლის №46/ნ ბრძანებით, მართალია, ბრძანების მე-10 მუხლის მე-3 პუნქტი ითვალისწინებს გარდაცვლილი პენსიონერის მემკვიდრის მხრიდან თანხის დაბრუნებას სამოქალაქო კანონმდებლობით დადგენილი წესით, მაგრამ, პირველ რიგში, გამოყენებულ უნდა იქნეს ადმინისტრაციული კანონმდებლობა იმის გასარკვევად, თანხა ნამდვილად არის უკან დასაბრუნებელი თუ არა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და მცხეთის რაიონული სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის საგნობრივი განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ მცხეთა-მთიანეთის სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლობისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო

ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ ა. რ.-ს დანიშნული ჰქონდა სახელმწიფო პენსია. ბენეფიციარი 2015 წლის 6 მაისს გარდაიცვალა. 2015 წლის ივნისის პენსია გატანილია ბანკიდან. თანხის გამტანი პირის რეკვიზიტები არ ფიქსირდება.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება მცხეთის რაიონული სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განმარტებას, რომ სადავო სამართალურთიერთობა არ ემყარება კერძო სამართლის ნორმებს. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი სარჩელის მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძვლებია „სა-

ხელმწიფო პენსიის შესახებ“ კანონის ნორმები.

„სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ კანონის მე-5 თავი ანესრიგებს პენსიის დანიშვნის საკითხებს. აღნიშნული კანონის მე-12 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად პენსიონერს უფლება აქვს მიიღოს პენსია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და დამატებით მიიღოს სოციალური დახმარებები საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ხოლო მე-2 პუნქტის მიხედვით, პენსიონერი ვალდებულია: აცნობოს კომპეტენტურ ორგანოს იმ გარემოების დადგომის შესახებ, რომელსაც თან სდევს პენსიის გაცემის შეწყვეტა, ამ გარემოების წარმოშობიდან არა უგვიანეს 15 დღისა. მე-5 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად კი, პენსიაზე უფლება არ წარმოიშობა და წარმოშობილი უფლება შეწყდება პირის მიერ საჯარო საქმიანობის განხორციელების პერიოდში.

ამავე კანონის მე-17 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, პენსია (მხოლოდ ფულადი სარგებელი) შეწყდება ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ერთ-ერთი საფუძვლის წარმოშობის მომდევნო თვის პირველი რიცხვიდან, თუ ამ პუნქტით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული, ხოლო „ვ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, პენსიის შეწყვეტის ერთ-ერთი საფუძველია პენსიონერის გარდაცვალება.

სახელმწიფო პენსიის/საპენსიო პაკეტისა და სახელმწიფო კომპენსაციის დანიშვნისა და გაცემის წესების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2006 წლის 10 თებერვლის №46/ნ ბრძანების მე-10 მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, გარდაცვლილი პენსიონერის პირად ანგარიშზე გარდაცვალების შემდეგ ჩარიცხული ან/და გაცემული თანხები ექვემდებარება სახელმწიფო ბიუჯეტში დაბრუნებას პენსიის გამცემი საბანკო დაწესებულების ან გარდაცვლილი პენსიონერის მემკვიდრის მხრიდან სამოქალაქო კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

აღნიშნული ნორმის საფუძველზე, მართალია, თანხის დაბრუნება უნდა განხორციელდეს სამოქალაქო კანონმდებლობის გამოყენებით, მაგრამ თავისთავად პენსიის დანიშვნისა და შეწყვეტის საფუძველები მოწესრიგებულია ადმინისტრაციული კანონმდებლობით, ამდენად, დაბრუნების ვალდებულება ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე წარმოიშობა. „სამოქალაქო კანონმდებლობის გამოყენება“ ამ ნორმის მიზნებისათვის ასევე გულისხმობს პასუხისმგებელი პირის დადგენას სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისად, მაგ. გარდაცვლილი პენსიონერის მემკვიდრის ან მემკვიდრეების დადგენას მემკვიდრეობითი სამართლის ნორმების გამოყენებით და მათი პა-

სუხისმგებლობის ფარგლებს განსაზღვრას, მაგრამ მოთხოვნის უფლების წარმოშობის საფუძველი ადმინისტრაციული კანონმდებლობაა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს, შესაბამისად, წარმოდგენილი სარჩელი მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, მე-2 მუხლით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 408-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. მცხეთა-მთიანეთის სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის სარჩელი განსჯადობით დაექვემდებაროს მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-852-844 (გ-15)

22 მარტი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
პ. სილაგაძე

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დიდუბე-ჩუღურეთის სოციალური მომსახურების ცენტრის სარჩელთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა განსჯადობის შესახებ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიასა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დიდუბე-ჩუღურეთის სოციალური მომსახურების ცენტრმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას თ. ფ-ის წინააღმდეგ სარჩელით მიმართა, რომლითაც მოითხოვა თ. ფ-ისათვის 2013 წლის 1 ოქტომბრიდან 2014 წლის 31 ოქტომბრის ჩათვლით უკანონოდ მიღებული სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის, სულ 1300 ლარის, სახელმწიფო ბიუჯეტში დაბრუნების დავალება.

მოსარჩელის განმარტებით, მოპასუხემ 2013 წლის 5 სექტემბერს სოციალური პაკეტის – პენსიის დანიშვნის მიზნით განცხადებით მიმართა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს, რა დროსაც დამალა სასჯელალსრულებისა და პრობაციის სამინისტროში დასაქმების ფაქტი. თ. ფ-ე 2013 წლის 9 ივლისიდან მუშაობს სასჯელალსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს სამედიცინო დეპარტამენტში, რაც დასტურდება აღნიშნული სამინისტროს 2015 წლის 8 მაისის წერილით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ 2015 წლის 9 ნოემბრის განჩინებით საქმე გან-

სჯადობით განსახილველად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას გადაუგზავნა.

განჩინების თანახმად, სადავო სამართალურთიერთობა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან. დავის საგანია არა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით იმპერატიულად დადგენილი ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, არამედ ფიზიკური პირის ვალდებულება სახელმწიფოსათვის მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების შესახებ და შესაბამისად, სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მოწესრიგებული ურთიერთობანი, კერძოდ კი, დელიქტთან დაკავშირებული სამოქალაქო სამართლის ნორმები.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის აღნიშნულ განჩინებას და წამოიწყო დავა განსჯადობის შესახებ.

სასამართლოს მოსაზრებით, სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს. სარჩელის განხილვისას უნდა დადგინდეს, არსებობდა თუ არა, თ. ფ-ისათვის სახელმწიფო კომპენსაციის დანიშვნის, ხოლო შემდგომ მისი შეწყვეტის საფუძველი. ეს საკითხები მოწესრიგებულია „სახელმწიფო კომპენსაციისა და აკადემიური სტიპენდიის შესახებ“ კანონით. რაც შეეხება მოცემულ დავაზე სამოქალაქო კანონმდებლობის გამოყენებას, სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო კოდექსის ნორმების გამოყენება შესაძლებელია თ. ფ-ის სასარგებლოდ გაცემული თანხის უკან დაბრუნების სამართლებრივ საფუძველად მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დადგინდება, რომ მოპასუხეს ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე არ ჰქონდა სახელმწიფო კომპენსაციის მიღების უფლება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სას.კ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის საგნობრივი განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ სსიპ

სოციალური მომსახურების სააგენტოს დიდუბე-ჩუღურეთის სოციალური მომსახურების ცენტრის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სა-მოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სა-მოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოე-ბისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სა-მოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინ-ტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სა-მოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენე-ბისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ და-ვებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგ-რეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრა-ციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსნეული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურ-თიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმი-ნისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ად-მინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქარ-თველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკ-რულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაცი-ული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინის-ტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმე-დების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხ-ლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ად-მინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირე-ბით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციუ-ლი სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრა-ციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელე-

მენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალური თეორიებიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ თ. ფ-ემ 2013 წლის 5 სექტემბერს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს სოციალური პაკეტის დანიშვნის მოთხოვნით მიმართა. სარჩელის საფუძველზე სადავოა თ. ფ-ისათვის 2013 წლის 1 ოქტომბრიდან 2014 წლის 31 ოქტომბრის ჩათვლით დარიცხული სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის, სულ 1300 ლარის, სახელმწიფო ბიუჯეტში დაბრუნება.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება თბილისის საქალაქო სამართლის სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განმარტებას, რომ სადავო სამართალური თეორია არ ემყარება კერძო სამართლის ნორმებს. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი სარჩელის მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველია „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ კანონის ნორმები.

„სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ კანონის მე-5 თავი აწესრიგებს პენსიის დანიშვნის საკითხებს. აღნიშნული კანონის მე-12 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად პენსიონერს უფლება აქვს მიიღოს პენსია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და დამატებით მიიღოს სოციალური დახმარებები საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ხოლო მე-2 პუნქტის მიხედვით, პენსიონერი ვალდებულია: აცნობოს კომპეტენტურ ორგანოს იმ გარემოების დადგომის შესახებ, რომელსაც თან სდევს პენსიის გაცემის შეწყვეტა, ამ გარემოების წარმოშობიდან არა უგვიანეს 15 დღისა. მე-5 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად კი, პენსიაზე უფლება არ წარმოიშობა და წარმოშობილი უფლება შეწყდება პირის მიერ საჯარო საქმიანობის განხორციელების პერიოდში.

ამავე კანონის მე-17 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად,

პენსია (მხოლოდ ფულადი სარგებელი) შეწყდება ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ერთ-ერთი საფუძვლის წარმოშობის მომდევნო თვის პირველი რიცხვიდან, თუ ამ პუნქტით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული, ხოლო „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, პენსიის შეწყვეტის ერთ-ერთი საფუძველია საჯარო საქმიანობის განხორციელება. კანონის მე-19 მუხლის მე-2 პუნქტი ასევე ითვალისწინებს ზედმეტად დარიცხული პენსიის დაბრუნების ვალდებულებასა და პირობებს. ანალოგიურ დებულებას შეიცავს „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და სამოქალაქო სამართლის ნორმებს არ ემყარება.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

მოცემულ შემთხვევაში, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი, განსხვავებით სამოქალაქო სამართალწარმოებისაგან ამკვიდრებს არა მხოლოდ განსჯადი სასამართლოს პრინციპს, არამედ ადმინისტრაციული კანონმდებლობის მნიშვნელოვან პრინციპს – უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების შესახებ. აღნიშნული პრინციპი კი ასახვას პოულობს ადმინისტრაციულ საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლში. კერძოდ, დავის განხილვის და გადაწყვეტის აუცილებლობაში უფლებამოსილი სასამართლოს მიერ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წინამდებარე სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, სასარჩელო მოთხოვნა ეხება ადმინისტრაციულ ორგანოსა და ფიზიკურ პირს შორის საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას, რის გამოც მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად

ადმინისტრაციულ საქმეს, შესაბამისად, წარმოდგენილი სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, მე-2 მუხლით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 408-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დიდუბე-ჩუღურეთის სოციალური მომსახურების ცენტრის სარჩელი განსჯადობით დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-224-223(გ-16)

11 მაისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი**

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2014 წლის 17 ნოემბერს თ. ჭ-ემ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგეობის მიმართ.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ ისნის რაიონის გამგეობაში პოლიტიკური ორგანიზაციის – „...“ მმართველობის პერიოდში ეკავა ... თანამდებობა. 2013 წლის 1 ოქტომბერს დაიკავა ისნის რაიონის ტერიტორიული ერთეულის ... უბნის განყოფილების უფროსის თანამდებობა.

2014 წლის 20 ოქტომბერს, იგი თბილისის ისნის რაიონის გამგებლის – ვ. ქ-ის ბრძანებით გათავისუფლდა თანამდებობიდან. აღნიშნულ გათავისუფლებას, მოსარჩელის მითითებით, წინ უძღვოდა მის მიმართ განხორციელებული დისკრიმინაციული შევიწროვება და მოპყრობა.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ 2014 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების არჩევნების შემდეგ, როგორც დედაქალაქში, ისე საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში, თვითმმართველობის ორგანოებიდან საჯარო მოხელეების მასობრივი გათავისუფლებები დაიწყო. გათავისუფლებები ხორციელდებოდა, როგორც ზემდგომი თანამდებობის პირების ბრძანებით, ისე მოხელეების პირადი განცხადებების საფუძველზე, რაც საფუძვლიან ეჭვს ბადებდა, რომ მოხელეების მსგავს გათავისუფლებებში ადგილი ჰქონდა მიკერძოებულ, დისკრიმინაციულ მიდგომებს პოლიტიკური პარტიისადმი „კუთვნილების“ გამო და პირთა იძულებას „საკუთარი ნებით“ დაეტოვებინათ სამსახურები.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ ვინაიდან იგი ღიად მხარს უჭერდა პოლიტიკურ გაერთიანება „...“, მიმდინარე მოვლენების ფონზე, შიშობდა სამსახურის დატოვებას მასაც მოსთხოვდნენ. ამიტომ 2014 წლის აგვისტოს თვეში თავისი სოციალური გვერდის მეშვეობით საჯაროდ განაცხადა, რომ იგი არ აპირებდა საკუთარი ნებით განცხადების დაწერას და თანამდებობის დატოვებას, რის შემდგომაც ზემდგომი თანამდებობის პირების თბილისის მუნიციპალიტეტის ისნის რაიონის გამგებლის – ვ. ქ-ისა და მისი მოადგილის – გ. ჯ-ას მხრიდან დაიწყო მასზე სავარაუდო პოლიტიკური ნიშნით ღვენა, შევიწროვება და მის მიმართ დისკრიმინაციული მოპყრობა, რაც საბოლოოდ, მისი თანამდებობიდან გათავისუფლებით დასრულდა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ მისთვის შენიშვნის გამოცხადების შესახებ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 16 ოქტომბრის №16 ბრძანების, მისი გათავისუფლების შესახებ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 20 ოქტომბრის №41 ბრძანების ბათილად ცნობა, სამუშაოზე აღდგენა, იძულებითი განაცდურისა და გამოუყენებელი შვებულების

თანხის – 1700 ლარის ანაზღაურება მოითხოვვა.

მოსარჩელემ ასევე, თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ის-ნის რაიონის გამგეობის მხრიდან მის მიმართ დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენა და მისგან გამომდინარე მორალური ზიანის – 3000 ლარის ოდენობით ანაზღაურება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 25 ნოემბრის განჩინებით თ. ჭ-ის სარჩელიდან თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგეობის მიმართ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობის, სამუშაოზე აღდგენის, განაცდურის ანაზღაურების, საშვებულებო თანხის ანაზღაურების, დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენისა და მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე ცალკე წარმოებად გამოიყო დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენისა და მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე მოთხოვნები. თ. ჭ-ის სარჩელი თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის გამგეობის მიმართ დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენისა და მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე განსახილველად გადაეგზავნოს განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას; თ. ჭ-ის სარჩელზე თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის გამგეობის მიმართ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობის, სამუშაოზე აღდგენის, განაცდურის ანაზღაურებისა და საშვებულებო თანხის ანაზღაურების მოთხოვნების ნაწილში შეჩერდა წარმოება სამოქალაქო სასამართლოს მიერ ამ გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე.

სასამართლო კოლეგიამ მიუთითა, რომ „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის შესაბამისად:

1. ნებისმიერ პირს, რომელიც თავს დისკრიმინაციის მსხვერპლად მიიჩნევს, უფლება აქვს, სასამართლოში შეიტანოს სარჩელი იმ პირის/დანესებულების წინააღმდეგ, რომელმაც მისი ვარაუდით, მის მიმართ დისკრიმინაცია განახორციელა და მოითხოვოს მორალური ან/და მატერიალური ზიანის ანაზღაურება.

2. სასამართლოსთვის სარჩელით მიმართვის წესი განისაზღვრება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით.

სამართალწარმოება დისკრიმინაციასთან დაკავშირებულ საქმეებზე დარეგულირებულია სამოქალაქო საპროცესო კო-

დექსის მე-7³ კართ, რომელიც ამ კატეგორიის საქმეთა განხილვისათვის სპეციალურ წესს ადგენს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო კოლეგიამ მიუთითა, რომ კანონმდებლობა დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის, მისი აღმოფხვრისა და მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე საქმეების განსჯადობას სამოქალაქო სასამართლოებს მიაკუთვნებს, შესაბამის საქმეთა განხილვისათვის სამოქალაქო საპროცესო ნორმებით სპეციალური წარმოება განსაზღვრული, რაც გამორიცხავს ამ საქმეთა ადმინისტრაციული სასამართლოების მიერ განხილვას.

„რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების შექმნის, მათი სამოქმედო ტერიტორიისა და მოსამართლეთა რაოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 14 ნოემბრის №649 ბრძანებულებაში 2005 წლის 12 აპრილს საქართველოს პრეზიდენტის №213 ბრძანებულებით შეტანილი ცვლილების თანახმად, ლიკვიდირებულ იქნა თბილისის რაიონული სასამართლოები და შექმნილ იქნა თბილისის საქალაქო სასამართლო, რომელშიც შეიქმნა სპეციალიზებული სასამართლო კოლეგიები — ადმინისტრაციულ საქმეთა, სამოქალაქო საქმეთა და სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიები.

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 29-ე მუხლის თანახმად, რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს განსჯადობას მიკუთვნებულ საქმეებს განსაზღვრავს საპროცესო კანონი.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქმე უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს აღნიშნული საქმე, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო კოლეგიამ მიიჩნია, რომ სარჩელი დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენისა და მორალური ზიანის ანაზღაურების ნაწილში უნდა გამოიყოს ცალკე წარმოებად და განსჯადობით განსახილველად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას გადაეგზავნოს.

სასამართლო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ ადმინისტრაციული

საპროცესო კოდექსის 1-ლი მუხლისა და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, სასამართლო ვალდებულია შეაჩეროს საქმის წარმოება, თუ საქმის განხილვა შეუძლებელია სხვა საქმის გადაწყვეტამდე, რომელიც განხილულ უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართლის ან ადმინისტრაციული წესით. ამავე კოდექსის 281-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში საქმის წარმოება შეჩერდება სასამართლოს გადაწყვეტილების, განაჩენის, განჩინების, დადგენილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე.

სასამართლო კოლეგიამ მიუთითა, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობის, სამუშაოზე აღდგენის, განაცდურისა და საშვებულებო თანხის ანაზღაურების თაობაზე სასარჩელო მოთხოვნების ძირითადი საფუძველია მოსარჩელის მიმართ მოპასუხის მხრიდან დისკრიმინაციული მოპყრობის დადგენა, რის გამოც დასახელებული მოთხოვნების განხილვა არ უნდა განხორციელდეს დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის თაობაზე მოთხოვნასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების გამოტანამდე. ამდენად, დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენისა და მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე მოთხოვნების ნაწილში სარჩელის განხილვამდე და შესაბამისი გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე სარჩელის დანარჩენ ნაწილში სასამართლო წარმოება უნდა შეჩერდეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 29 თებერვლის განჩინებით თ.ჭ-ის სარჩელი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

სასამართლომ მიუთითა, რომ მოსარჩელე სადავოდ ხდის სამსახურიდან გათავისუფლებას დისკრიმინაციული მოტივით, კერძოდ, ის მიიჩნევს, რომ გათავისუფლების ბრძანების გამოცემა მოხდა გარკვეული ნიშნით, რომელიც შესაძლოა მიჩნეულ იქნეს დისკრიმინაციულად. სარჩელის არსი არის ინდივიდუალური ადმინისტრაციული სამართლებრივი აქტის კანონიერებაზე მსჯელობა და იმის დადგენა, მართლაც ხომ არ ჰქონდა სამსახურიდან გათავისუფლებას პოლიტიკური ნიშნით ადგილი. სასამართლო ვერ შეაფასებს დისკრიმინაციული მოტივით მოხდა თუ არა მისი გათავისუფლება, თუ არ შეაფასებს სამსახურიდან გათავისუფლების საფუძვლებს. სასამართლოს მიერ დისკრიმინაციის საკითხი მჭიდროდ არის დაკავშირებული სამსა-

ხურიდან გათავისუფლებასთან და მათი განცალკევება შეუძლებელია. დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის მოთხოვნის დამოუკიდებლად განხილვა გამოიწვევს იმას, რომ სამოქალაქო კოლეგიას მოუწევს იმსჯელოს სამსახურიდან გათავისუფლებაზე, რადგან სწორედ აღნიშნული წარმოადგენს სავარაუდო დისკრიმინაციულ ქმედებას, მან უნდა შეაფასოს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედება და დისკრიმინაციის დადგენის შემთხვევაში დაავალოს დისკრიმინაციული ქმედების შედეგების აღმოფხვრა, რაც ასეთ შემთხვევებში მოიცავს სამსახურში აღდგენას. სამოქალაქო სამართლის არსს კი ეწინააღმდეგება სამოქალაქო სასამართლოსთვის უფლებამოსილების მინიჭება ადმინისტრაციულ ორგანოს დაავალოს ინდივიდუალური აქტის გამოცემა ან ქმედების განხორციელება.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საქმის განსჯადობის დადგენისათვის მნიშვნელოვანია სარჩელის ელემენტებისა და სამართალურთიერთობის ცალკეული კომპონენტების განსაზღვრა. დაუშვებელია საჯარო სამართლებრივი დავის კერძო სამართლებრივ დავად მიჩნევა მხოლოდ იმ მოტივით, რომ მოსარჩელე თავის საჯარო სამართლებრივ მოთხოვნას ასაბუთებს კერძო სამართლებრივი ნორმების მეშვეობით.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-5 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციულ ორგანოს უფლება არა აქვს კანონმდებლობის მოთხოვნების საწინააღმდეგოდ განახორციელოს რაიმე ქმედება. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა ან სხვა სახის ქმედება, რომელიც იწვევს ადამიანის საქართველოს კონსტიტუციით მინიჭებული უფლებების ან თავისუფლებების შეზღუდვას, დაიშვება მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციის მეორე თავის შესაბამისად, კანონით ან მის საფუძველზე გამოცემული კანონქვემდებარე აქტით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-60¹ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ბათილია, თუ იგი ეწინააღმდეგება კანონს ან არსებითად დარღვეულია მისი მომზადების ან გამოცემის კანონმდებლობით დადგენილი სხვა მოთხოვნები.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-60¹ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ბათილია, თუ იგი ეწინააღმდეგება კანონს ან არსებითად დარღვეულია

მისი მომზადების ან გამოცემის კანონმდებლობით დადგენილი სხვა მოთხოვნები. განსახილველ შემთხვევაში, თუ დადასტურდება, რომ სწორედ პოლიტიკური მოტივი იყო მოსარჩელის სამსახურიდან გათავისუფლების საფუძველი, ან თუ გამოიკვეთება ე.წ. „კომპარატორი“ (როგორც დისკრიმინაციული ქმედების გამოვლენისათვის აუცილებელი ერთ-ერთი სტანდარტი), რომელსაც იმავე მოცემულობაში განსხვავებულად მოექცნენ, სახეზე იქნება დისკრიმინაცია სამსახურიდან გათავისუფლების დროს და უკანონო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი. შეუძლებელია განცალკევებით შეფასდეს აქტის კანონიერება და დისკრიმინაცია, მაშინ როდესაც სწორედ სავარაუდო დისკრიმინაციული მოტივი არის აქტის უკანონობის მთავარი საფუძველი. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, რადგან დისკრიმინაცია აკრძალულია საქართველოს კანონმდებლობით, ინივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომელსაც საფუძვლად უდევს დისკრიმინაციული მოტივები უნდა ჩაითვალოს კანონსაწინააღმდეგოდ და შესაბამისად, ბათილად უნდა იქნეს მიჩნეული საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-60¹ მუხლის შესაბამისად.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან. იმავე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება საქმეები იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის და მორალური ზიანის ანაზღაურების საკითხის განხილვა გათავისუფლების შესახებ ბრძანების კანონიერების შემოწმებისგან დამოუკიდებლად არამართებულია, რის გამოც დავის საგნის ამგვარი დაყოფა გამოიწვევს მოსარჩელის უფლების ხელყოფას, მისი სარჩელი განიხილოს უფლებამოსილმა სასამართლომ, აღნიშნული იქნება იმ გონივრული ვადის სტანდარტის უგულებელყოფა, რაც რეგლამენტირებულია ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლში, რომლის თანახმადაც, ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საქვეყნო განხილვის უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმე განხილული უნდა იქნეს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით ვინაიდან, სახეზე ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით დადგენილი წინაპირობები: დავა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან. დავაში მონაწილე ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო, დავის საგანს წარმოადგენს ბრძანების ბათილად ცნობა, რომელიც, თავის მხრივ, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტია. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციის მე-8 მუხლის თანახმად, ყოველ ადამიანს აქვს უფლება ეფექტიანად იქნეს აღდგენილი უფლებებში კომპეტენტური ნაციონალური სასამართლოების მიერ იმ შემთხვევაში, როცა დარღვეულია მისთვის კონსტიტუციით თუ კანონით მინიჭებული ძირითადი უფლებები.

სასამართლოს აზრით, ნებისმიერი სახის სასარჩელო განცხადებით მიმდინარე სამართალწარმოებაში დისკრიმინაციული ნიშნით მიღებული გადაწყვეტილების შედავება, თავისთავად ვერ აქცევს ამ სარჩელს სამოქალაქოდ, სარჩელი განხილულ უნდა იქნეს იმ ზოგადი წესით, რითაც ძირითადი საკითხი განიხილება.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმის სამოქალაქო სამართალწარმოების პროცედურით განხილვა გამოიწვევს საპროცესო ნორმების ისეთ დარღვევას, რომელიც აუცილებლად განაპირობებს საქმეზე უკანონო გადაწყვეტილების დადგენას, ვინაიდან ადმინისტრაციული საპროცესო სამართლის პრინციპები მკვეთრად განსხვავდება სამოქალაქო სამართალწარმოების პრინციპებისაგან. ადმინისტრაციული სამართალწარმოება, განსხვავებით სამოქალაქო სამართალწარმოებისაგან – ინკვიზიციურია. ამ სამართალწარმოებაში, სამართალურთიერთობის „ძლიერი მხარე“ – ადმინისტრაციული ორგანო ხშირ შემთხვევაში ვალდებულია სრულად ზიდოს მტკიცების ტვირთი, რაც მოსარჩელეს, როგორც სამართალურთიერთობის „სუსტ“ მხარეს, უფრო კომფორტულ და მომგებიან ვითარებაში ამყოფებს. შესაბამისად, სასამართლომ აღნიშნა, რომ ისეთი სამართალურთიერთობის სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით გადაწყვეტა, რომელიც კანონის შესაბამისად შესაძლოა ადმინისტრაციულ სამართალურთიერთობად მოვიაზროთ, ნამდვილად არ იქნებოდა შესაბამისობაში სამართლიანი სასამართლოს პრინციპის დამდგენ საერთაშორისო რეგულაციებთან.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაეცნო საქმის მასალებს, შეამოწმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების განჩინებების კანონიერება-დასაბუთებულობა, რის შემდეგაც მივიდა დასკვნამდე, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია

იმ სამართალურთიერთობიდან, რაც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალებით დადგენილად მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს თ. ჭისათვის შენიშვნის გამოცხადების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 16 ოქტომბრის №16 ბრძანებისა და მისი გათავისუფლების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 20 ოქტომბრის №41 ბრძანების ბათილად ცნობა, სამუშაოზე აღდგენა, იძულებითი განაცდურისა და გამოუყენებელი შვებულების თანხის – 1700 ლარის ანაზღაურება, დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენა და მორალური ზიანის 3000 ლარის ოდენობით ანაზღაურება.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის თანახმად, ნებისმიერ პირს, რომელიც თავს დისკრიმინაციის მსხვერპლად მიიჩნევს, უფლება აქვს, სასამართლოში შეიტანოს სარჩელი იმ პირის/დანესებულების წინააღმდეგ, რომელმაც მისი ვარაუდით, მის მიმართ დისკრიმინაცია განახორციელა და მოითხოვოს მორალური ან/და მატერიალური ზიანის ანაზღაურება. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოსთვის სარჩელით მიმართვის წესი განისაზღვრება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით.

სამართალწარმოება დისკრიმინაციასთან დაკავშირებულ საქმეებზე დარეგულირებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-7³ კარით, რომელიც ამ კატეგორიის საქმეთა განხილვისათვის სპეციალურ წესს ადგენს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 363¹-ე მუხლის თანახმად, დისკრიმინაციასთან დაკავშირებული სარჩელი შეიძლება განხილულ იქნეს ამ თავით

დადგენილი წესით, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას იმასთან დაკავშირებით, რომ დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის და მორალური ზიანის ანაზღაურების საკითხის განხილვა გათავისუფლების შესახებ ბრძანების კანონიერების შემოწმებისგან დამოუკიდებლად არამართებულია და ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ სასარჩელო მოთხოვნა დისკრიმინაციული ფაქტის დადგენისა და მისგან გამომდინარე მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე დამოუკიდებლად სამოქალაქო დავათა კატეგორიას მიეკუთვნება, ხოლო სადავო სამართალურთიერთობა ძირითადი სასარჩელო მოთხოვნის ნაწილში – თ. ქ-ისათვის შენიშვნის გამოცხადების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 16 ოქტომბრის №16 ბრძანებისა და მისი გათავისუფლების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 20 ოქტომბრის №41 ბრძანების ბათილად ცნობის, სამუშაოზე აღდგენის, იძულებითი განაცდურისა და გამოუყენებელი შვებულების თანხის – 1700 ლარის ანაზღაურების თაობაზე, ატარებს საჯარო-სამართლებრივ შინაარსს და ესადაგება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით რეგლამენტირებულ, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ საქმეთა ჩამონათვალს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

ამასთან, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საქვეყნო განხილვის უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ვინაიდან ძირითადი სასარჩელო მოთხოვნა (თ. ქ-ისათვის შენიშვნის გა-

მოცხადების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 16 ოქტომბრის №16 ბრძანებისა და მისი გათავისუფლების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 20 ოქტომბრის №41 ბრძანების ბათილად ცნობა, სამუშაოზე აღდგენა, იძულებითი განაცდურისა და გამოუყენებელი შვებულების თანხის – 1700 ლარის ანაზღაურება) გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, ხოლო ამ მოთხოვნის ერთ-ერთ საფუძველს წარმოადგენს დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენა, პროცესის ეკონომიურობის, მართლმსაჯულების სწრაფად და ეფექტურად განხორციელების, მოქალაქეთა ინტერესების გათვალისწინებით, სადავო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების კანონიერების შემოწმებისას, სასამართლოს მხრიდან უნდა მოხდეს ამ სასარჩელო მოთხოვნების ერთობლივი განხილვა.

შესაბამისად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქმე – თ. ჭ-ის სარჩელისა გამო, ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის მიმართ, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-273-271(გ-16)

2 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 4 თებერვალს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის – ი/მ „რ. შ-ის“ მიმართ.

მოსარჩელემ მოითხოვა ი/მ „რ. შ-ს“ დაეკისროს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების გადახდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 22 მარტის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი ი/მ „რ. შ-ის“ მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე განსახილველად გადაეგზავნა განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

სასამართლოს მითითებით, დავა გამომდინარეობს სამოქალაქო სამართლის კანონმდებლობიდან. სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მონესრიგებული ურთიერთობები და სასამართლომ მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის წარმოშობილი დავა დავალიანების დაკისრების თაობაზე, განხილული უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით, ვინაიდან მოსარჩელე მიუთითებს ასევე „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის 36³.1 მუხლზე, რომელიც არამართლზომიერი მფლობელის მიერ თანხის ანაზღაურების ვალდებულებას ითვალისწინებს ქონების სამენარმეო მიზნით გამოყენების შემთხვევაში.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ კონკრეტული ვალდებულებითი ურთიერთობის გათვალისწინება ცალკე კანონით არ აქცევს ურთიერთობას ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად, რამეთუ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლი ითვალისწინებს აგრეთვე ვალდებულების წარმოშობის საფუძვლად კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევას.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქმე უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს აღნიშნული საქმე, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო კოლეგიამ მიიჩნია, რომ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი ი/მ „რ. შ-ის“ მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე განსჯადობით განსახილველად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას გადაეგზავნოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 1 აპრილის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო-ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანება), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

საქართველოს კანონის „საჯარო სამსახურის შესახებ“ მე-5 მუხლის მიხედვით, საჯარო სამსახური არის საქმიანობა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის, სახაზინო (საბიუჯეტო) დაწესებულებაში და საჯარო ხელისუფლების ორგანოებში, ხოლო ამავე კანონის მე-4 მუხლის თანახმად, საჯარო მოსამსახურეს წარმოადგენს საქართველოს მოქალაქე, რომელიც ამ კანონით დადგენილი წესით და დაკავებული თანამდებობის შესაბამისად ეწევა ანაზღაურებად საქმიანობას სახელმწიფო ან ადგილობრივ თვითმმართველობის სახაზინო (საბიუჯეტო) საჯარო ხელისუფლების ორგანოებში.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 ქვეპუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვისა და განკარგვის ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს (შემდგომ – სამინისტრო) სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის მე-2 მუხლის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწიფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, სამართალსუბიექტურობის მიხედვით სადავო სამართალურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ორგანოს და ახორციელებს საჯარო საქმიანობას.

სასამართლოს მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის თანხის

დაკისრება.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლის 1³-ლი პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ქონებით მოსარგებლე, რომელსაც არ აქვს ამ ქონებით მართლზომიერად სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი და რომელიც ქონებას სამენარმეო საქმიანობისათვის (კომერციული მიზნით) იყენებს, ვალდებულია, ქონების მმართველის წერილობითი მოთხოვნის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადაიხადოს სარგებლობაში გადაცემის საფასური, საბაზრო ღირებულების შესაბამისად (საექსპორტო/აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე), საჯარო რეესტრში სახელმწიფოს საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მომენტიდან სარგებლობის მთელი პერიოდისათვის.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში სახეზეა სახელმწიფო ქონების მართვა-განკარგვასთან დაკავშირებული ურთიერთობა, რაც „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 ნაწილის თანახმად, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს კომპეტენციას განეკუთვნება და ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლებრივი ხასიათის ურთიერთობაა.

მოსარჩელე თანხის დაკისრების საფუძველად უთითებს, მოპასუხის მხრიდან სამართლებრივი საფუძვლის არსებობის გარეშე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ნივთით სარგებლობას, რაც გათვალისწინებულია „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლის 1³-ლი პუნქტით.

ამდენად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმე განხილული უნდა იქნეს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით, ვინაიდან სახეზეა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით დადგენილი წინაპირობები: დავა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან და დავაში მონაწილე ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო.

სარჩელის შინაარსიდან გამომდინარე, მხარეებს შორის არ იყო დამყარებული სახელშეკრულებო ურთიერთობა, ე.ი. მოპასუხე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ნივთით სარგებლობდა სამართლებრივი საფუძვლის არსებობის გარეშე, რითაც მოპასუხის მხრიდან სახელმწიფოს მიადგა ზიანი მიუღებელი შემოსავლის სახით.

შესაბამისად, დავის საგანს წარმოადგენს ზიანის ანაზღაურ-

რება, რაც საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის დანაწესიდან გამომდინარე, ასევე, წარმოადგენს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით დავის განხილვის საფუძველს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაეცნო საქმის მასალებს, შეამოწმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების განჩინებების კანონიერება-დასაბუთებულობა, რის შემდეგაც მივიდა დასკვნამდე, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, სსენებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო იმავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. იმავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობენ ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიუ-

რი გაერთიანება), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 ქვეპუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვისა და განკარგვის ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს (შემდგომ – სამინისტრო) სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის მე-2 მუხლის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

მოცემულ დავაში მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, ხოლო დავის საგანი არის – სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურება.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრაციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობების ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექ-

ტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მოწესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო სამართლებრივი ურთიერთობა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს თბილისის საქალაქო სამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას იმასთან დაკავშირებით, რომ სასარჩელო მოთხოვნა – სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურების თაობაზე – გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან, ვინაიდან მოსარჩელე თავის მოთხოვნას სამართლებრივ საფუძველად უთითებს „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონს, რომლის 36-ე მუხლის 1³-ლი პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ქონებით მოსარგებლე, რომელსაც არ აქვს ამ ქონებით მართლზომიერად სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი და რომელიც ქონებას სამენარმეო საქმიანობისათვის (კომერციული მიზნით) იყენებს, ვალდებულია, ქონების მმართველის წერილობითი მოთხოვნის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადაიხადოს სარგებლობაში გადაცემის საფასური, საბაზრო ღირებულების შესაბამისად (საექსპორტო/აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე), საჯარო რეესტრში სახელმწიფოს საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მომენტიდან სარგებლობის მთელი პერიოდისათვის.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლის კანონმდებლობიდან და მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს, ამიტომ იგი თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია, რის გამოც საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძ-

ველზე საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი ი/მ „რ. შ-ის“ მიმართ სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურების თაობაზე განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-282-280(გ-16)

2 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 15 თებერვალს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილი-

სის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის – ი/მ „ი. ლ-ის“ მიმართ.

მოსარჩელემ მოითხოვა ი/მ „ი. ლ-ის“ დაეკისროს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების გადახდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 10 მარტის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი ი/მ „ი. ლ-ის“ მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე განსახილველად გადაეგზავნა განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

სასამართლოს მითითებით, დავა გამომდინარეობს სამოქალაქო სამართლის კანონმდებლობიდან. სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მონესრიგებული ურთიერთობები და სასამართლომ მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის წარმოშობილი დავა დავალიანების დაკისრების თაობაზე, განხილული უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით, ვინაიდან მოსარჩელე მიუთითებს ასევე „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის 36³.1 მუხლზე, რომელიც არამართლზომიერი მფლობელის მიერ თანხის ანაზღაურების ვალდებულებას ითვალისწინებს ქონების სამენარმეო მიზნით გამოყენების შემთხვევაში.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ კონკრეტული ვალდებულებითი ურთიერთობის გათვალისწინება ცალკე კანონით არ აქცევს ურთიერთობას ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად, რამეთუ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლი ითვალისწინებს აგრეთვე ვალდებულების წარმოშობის საფუძველად კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევას.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქმე უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს აღნიშნული საქმე, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო კოლეგიამ მიიჩნია, რომ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი ი/მ „ი. ლ-ის“ მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე განსჯადობით განსახილველად თბილისის საქალაქო

სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას გადაეგზავნოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 6 აპრილის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

სასამართლომ მიუთითა, რომ კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მონესრიგებული.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო-ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარებოდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანება), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

საქართველოს კანონის „საჯარო სამსახურის შესახებ“ მე-5 მუხლის მიხედვით, საჯარო სამსახური არის საქმიანობა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის, სახაზინო (საბიუჯეტო) დაწესებულებაში და საჯარო ხელისუფლების ორგანოებში, ხოლო ამავე კანონის მე-4 მუხლის თანახმად, საჯარო მოსამსახურეს წარმოადგენს საქართველოს მოქალაქე, რომელიც ამ კანონით დადგენილი წესით და დაკავებული თანამდებობის შესაბამისად ეწევა ანაზღაურებად საქმიანობას სახელმწიფო ან ადგილობრივ თვითმმართველობის სახაზინო (საბიუჯეტო) საჯარო ხელისუფლების ორგანოებში.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირ-

ველი მუხლის მე-6 ქვეპუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვისა და განკარგვის ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს (შემდგომ – სამინისტრო) სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის მე-2 მუხლის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწიფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, სამართალსუბიექტურობის მიხედვით სადავო სამართალურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ორგანოს და ახორციელებს საჯარო საქმიანობას.

სასამართლოს მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის თანხის დაკისრება.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლის 1³-ლი პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ქონებით მოსარგებლე, რომელსაც არ აქვს ამ ქონებით მართლზომიერად სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი და რომელიც ქონებას სამენარმეო საქმიანობისათვის (კომერციული მიზნით) იყენებს, ვალდებულია, ქონების მმართველის წერილობითი მოთხოვნის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადაიხადოს სარგებლობაში გადაცემის საფასური, საბაზრო ღირებულების შესაბამისად (საექსპორტო/აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე), საჯარო რეესტრში სახელმწი-

ფოს საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მომენტიდან სარგებლობის მთელი პერიოდისათვის.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში სახე-ზეა სახელმწიფო ქონების მართვა-განკარგვასთან დაკავშირებული ურთიერთობა, რაც „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 ნაწილის თანახმად, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს კომპეტენციას განეკუთვნება და ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლებრივი ხასიათის ურთიერთობაა.

მოსარჩელე თანხის დაკისრების საფუძვლად უთითებს, მოპასუხის მხრიდან სამართლებრივი საფუძვლის არსებობის გარეშე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ნივთით სარგებლობას, რაც გათვალისწინებულია „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლის 1³-ლი პუნქტით.

ამდენად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ სადავო სამართალურ-თიერთობა არ გამომდინარეობს სამოქალაქო კანონმდებლობიდან, სასარჩელო მოთხოვნა ეხება კერძო სამართლის სუბიექტსა და ადმინისტრაციულ ორგანოს შორის არსებულ საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას, რის გამოც მოცემული სამქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაეცნო საქმის მასალებს, შეამოწმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების განჩინებების კანონიერება-დასაბუთებულობა, რის შემდეგაც მივიდა დასკვნამდე, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო იმავე მუხლის მე-2 ნა-

წილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. იმავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობენ ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანებისა), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 ქვეპუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვისა და განკარგვის ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს (შემდგომ – სამინისტრო) სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის მე-2 მუხლის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებ-

ბელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

მოცემულ დავაში მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, ხოლო დავის საგანი არის – სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურება.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრაციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობების ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მონესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო სამართლებრივი ურთიერთობა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს თბილისის საქალაქო სამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას იმასთან დაკავშირებით, რომ სასარჩელო მოთხოვნა – სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურების თაობაზე – გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან, ვინაიდან მოსარჩელე თავის მოთხოვნას სამართლებრივ საფუძვლად უთითებს „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ სა-

ქართველოს კანონს, რომლის 36-ე მუხლის 1³-ლი პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ქონებით მოსარგებლედ, რომელსაც არ აქვს ამ ქონებით მართლზომიერად სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი და რომელიც ქონებას სამენარმეო საქმიანობისათვის (კომერციული მიზნით) იყენებს, ვალდებულია, ქონების მმართველის წერილობითი მოთხოვნის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადაიხადოს სარგებლობაში გადაცემის საფასური, საბაზრო ღირებულების შესაბამისად (საექსპორტო/აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე), საჯარო რეესტრში სახელმწიფოს საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მომენტიდან სარგებლობის მთელი პერიოდისათვის.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლის კანონმდებლობიდან და მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს, ამიტომ იგი თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია, რის გამოც საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩეული ი/მ „ი. ლ-ის“ მიმართ სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურების თაობაზე განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

ბანჩინება

№ბს-272-270(გ-16)

23 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ვ. როინიშვილი

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი განხილვის გარეშე, განიხილა ი. ი-ის სასარჩელო განცხადების განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიასა და ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შორის წარმოშობილი დავა.

აღწერილობითი ნაწილი:

ი. ი-მა სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხე თავდაცვის სამინისტროს მიმართ მოპასუხის 17.04.2015წ. №268 ბრძანების ბათილად ცნობის, ტოლფას თანამდებობაზე სამსახურში აღდგენის, იძულებითი განაცდურის ანაზღაურების და დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის მოთხოვნით.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ 2008 წლის ომში გარდაეცვალა მეუღლე – გ. მ-ი და დარჩა ორი მცირეწლოვანი შვილი. მოსარჩელე დასაქმდა თავდაცვის სამინისტროს ... დეპარტამენტში ... განყოფილების უფროს ოფიცრად. საქართველოს თავდაცვის მინისტრის 16.09.2015წ. №268 ბრძანებით ი. ი-ი განთავისუფლდა სამსახურიდან რეორგანიზაციისა და შტატების შემცირების საფუძველით. თავდაცვის მინისტრის 22.09.2015წ. ბრძანების საფუძველზე ი. ი-ი დაინიშნა თავდაცვის სამინისტროს ... დეპარტამენტში ... სამმართველოს ... განყოფილებაში მთავარი სპეციალისტის მოვალეობის შემსრულებლად. მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ მისი განთავისუფლება განპირობებული იყო მეორე ოჯახის შექმნით, რაც წარმოადგენს დისკრიმინაციის შემთხვევას, რადგან მოსარჩელის მიერ მეორე ოჯახის შექმნა სამინისტროში გახდა აქტუალური განსჯის საგანი. ი. ი-ი მიიჩნევს, რომ ხელმძღვანელობასთან ურთიერთობები დამატებით გაურთულ-

და მესამე შვილის გაჩენისა და დეკრეტული შვებულებით სარგებლობის შემდგომ. ამასთანავე, მოსარჩელის თანამდებობიდან განთავისუფლება განხორციელდა უკანონოდ, რადგან გათვალისწინებული არ იქნა მოსარჩელის ოჯახური პირობები, ის რომ მას ჰყავდა მცირეწლოვანი შვილები. ი. ი-ი თვლის, რომ სამინისტროს მიერ შეთავაზებული თანამდებობა არ არის განთავისუფლებამდე დაკავებული თანამდებობის ტოლფასი. მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ მის მიმართ დაირღვა „საჯარო სამსახურის შესახებ“ კანონის 3.3, 127-ე მუხლების, „საქართველოს შრომის კოდექსის“ მე-2 მუხლისა და „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აკრძალვის შესახებ“ კანონის მე-10 მუხლის მოთხოვნები.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 13.01.2016წ. სასამართლო სხდომაზე მოსარჩელემ დააზუსტა სასარჩელო მოთხოვნა და აღნიშნა, რომ რეორგანიზაციის შესახებ 17.04.2015წ. №268 ბრძანების ბათილად ცნობის ნაცვლად ითხოვს სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს 16.09.2015წ. ბრძანების ბათილად ცნობას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 13.01.2016წ. განჩინებით საქართველოს თავდავის სამინისტროს მიმართ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობის, სამსახურში აღდგენის, განაცდურის ანაზღაურების, დისკრიმინაციისა და შევიწროების ფაქტის დადგენის თაობაზე ი. ი-ის სარჩელიდან ცალკე წარმოებად გამოიყო დისკრიმინაციისა და შევიწროების ფაქტის დადგენის თაობაზე მოთხოვნა და განსახილველად გადაეგზავნა განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამართალწარმოება დისკრიმინაციასთან დაკავშირებულ საქმეებზე დარეგულირებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-7³ კარით, რომელიც ამ საქმეთა განხილვისათვის სპეციალურ წესს ადგენს. ამდენად, კანონმდებლობა დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის, მისი აღმოფხვრის და მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე საქმეების განსჯადობას სამოქალაქო სასამართლოებს მიაკუთვნებს. სასამართლომ მიუთითა, რომ აღნიშნულ საკითხთა განხილვისათვის სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობაში განსაზღვრულია კონკრეტული ნორმები, რაც გამოორიცხავს ამ კატეგორიის დავების ადმინისტრაციული სასამართლოების მიერ განხილვას.

ამასთანავე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ ადმინისტრაციული სასამართლოს განსჯადი საკითხების – ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების და ადმინისტრაციული ორგანოსათვის ქმედების განხორციელების დაავალების საფუძვლების დადგენა არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენასთან დაკავშირებული საქმის განუყოფელ ნაწილად. სასამართლომ აღნიშნა, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ნებისმიერ შემთხვევაში ადმინისტრაციული კანონმდებლობით გათვალისწინებული კონკრეტული საფუძვლით გამოიცემა და მხოლოდ ამ საფუძვლის დაუდასტურებლობა ან/და ადმინისტრაციული კანონმდებლობის არასწორად გამოყენება შეიძლება გახდეს აქტის უკანონოდ ცნობის საფუძველი. ადმინისტრაციული სასამართლო უფლებამოსილია მხოლოდ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის საფუძვლებზე იმსჯელოს, დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენა კი საამისოდ უფლებამოსილი სასამართლოს მიერ გამოცემული აქტის ხასიათისა და სხვა გარემოებების ერთობლივი შეფასებით უნდა განხორციელდეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 28.03.2016წ. განჩინებით საქმე განსჯადობის საკითხთან დაკავშირებით დავის გადასაწყვეტად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სასამართლომ მიუთითა სსკ-ის მე-11, ასკ-ის მე-2, ზაკ-ის მე-5, მე-60¹ მუხლებზე და აღნიშნა, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას განმსაზღვრელია დავის საგანი, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება დავები, რომლებიც ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი კანონმდებლობიდან არის წარმოშობილი, რაც განსახილველ შემთხვევაში სახეზეა, რადგან დავის საგანია ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების დადგენა. სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოსარჩელის სამსახურიდან გათავისუფლების კანონიერების შეფასება ვერ მოხდება გათავისუფლების საფუძვლების შეფასების გარეშე, მოსარჩელე მიუთითებს, რომ მისი განთავისუფლება მოხდა დისკრიმინაციული საფუძვლით, ამდენად დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის საკითხი მნიშვნელოვნად არის დაკავშირებული სამსახურიდან გათავისუფლებასთან და მათი განცალკევებულად განხილვა შეუძლებელია. სასამართლო თვლის, რომ მოთხოვნათა დამოუკიდებლად განხილვისას სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას მოუწევს მსჯელობა სამსახურიდან გათავისუფლების საკითხზეც, რადგან სწორედ აღნიშნული წარმოადგენს სავარაუდო დისკრიმი-

ნაციულ ქმედებას, ამასთანავე დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის შემთხვევაში სასამართლომ უნდა დაავალოს ორგანოს მისი აღმოფხვრა, – ფაქტობრივად პირის სამსახურში აღდგენა, რაც სცილდება სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის კომპეტენციის ფარგლებს. სასამართლომ მიუთითა ზაკ-ის 2.1 მუხლის „დ“ ქვეპუნქტზე, ასკ-ის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტზე, ამავე მუხლის მესამე ნაწილზე და მიიჩნია, რომ დისკრიმინაციისა და შევიწროვების ფაქტის დადგენის საკითხის განხილვა პირის გათავისუფლების შესახებ ბრძანების კანონიერების შემონგებისაგან დამოუკიდებლად, არამართებულია, რის გამოც სასარჩელო მოთხოვნის ამგვარი დაყოფა გამოიწვევს არაუფლებამოსილი სასამართლოს – სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მიერ დავის განხილვას და ამდენად, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის დარღვევას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიისა და ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26.3 მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყევტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, თვლის, რომ ი. ი-ის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით საგნობრივი განსჯადობის საკითხის გარკვევისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსს, დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს. საერთო სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს. სასკ-ის 2.1 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან. სზაკ-ის 2.1 მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე გამოცემული ინდივიდუალური სა-

მართლებრივი აქტი, რომელიც აწესებს, ცვლის, წყვეტს ან ადასტურებს პირის ან პირთა შეზღუდული წრის უფლებებსა და მოვალეობებს. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე ითხოვს თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ საქართველოს თავდაცვის მინისტრის 16.09.2015წ. ბრძანების ბათილად ცნობას, სამსახურში აღდგენას, იძულებითი განაცდურის ანაზღაურების და დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენას. სადავო ბრძანების საფუძველად მითითებულია „საჯარო სამსახურის შესახებ“ კანონის 97-ე, 109.1 მუხლები და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფების რეორგანიზაციის შესახებ 17.04.2015წ. №268 ბრძანება, რომელიც თავის მხრივ გამოცემულია საქართველოს მთავრობის 22.11.2013წ. №297 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს დებულების“ 3.3 მუხლის „ე“ ქვეპუნქტისა და „საჯარო სამსახურის შესახებ“ კანონის 108-ე მუხლის საფუძველზე. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ „საჯარო სამსახურის შესახებ“ კანონის 10.2 მუხლის თანახმად, სამინისტროს მოსამსახურეთა საშტატო ნუსხას ამტკიცებს შესაბამისი დაწესებულების ხელმძღვანელი. „საქართველოს მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის შესახებ“ კანონის 20.1 მუხლის შესაბამისად, სამინისტროს ხელმძღვანელობს მინისტრი. საქართველოს მთავრობის 22.11.2013წ. №297 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს დებულების“ 3.3 მუხლის „ე“, „ვ“ „ჟ“ და „რ“ ქვეპუნქტების მიხედვით თავდაცვის მინისტრი ამტკიცებს სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფების დებულებებს, საშტატო ნუსხას, თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფების საჯარო, მათ შორის, სამხედრო მოსამსახურეებს და თავისი კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემს ნორმატიულ და ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტებს.

მოსარჩელის ახსნა-განმარტებითა და საქმეში დაცული საქართველოს თავდაცვის მინისტრის 16.09.2015წ. სადავო ბრძანებით დასტურდება, რომ ი.ი-ის დაკავებული თანამდებობიდან განთავისუფლების საფუძველად მიეთითა რეორგანიზაციის შესახებ საქართველოს თავდაცვის მინისტრის 17.04.2015წ. №268 ბრძანება და „საჯარო სამსახურის შესახებ“ კანონის 97-ე, 109.1 მუხლები. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ი. ი-ის მიერ გასაჩივრებული თანამდებობიდან განთავისუფლების შესახებ საქართველოს თავდაცვის მინისტრის 16.09.2015წ. ბრძანება არის ინდივიდუ-

ალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, ვინაიდან გამოცემულია ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ, ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების განმსაზღვრელი კრიტერიუმებია: აქტის, როგორც საქმიანობის სამართლებრივი ფორმის დასაშვებობა, ფორმალური და მატერიალური კანონიერება. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ფორმალური კანონიერება დაკავშირებულია ადმინისტრაციული აქტის გამოცემის პროცესთან და მოითხოვს, რომ აქტი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ, კანონით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული წარმოების სახის დაცვით და შესაბამისი ფორმით იქნეს გამოცემული. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მატერიალური კანონიერება დაკავშირებულია აქტის შინაარსთან და მოითხოვს აქტში ასახული კონკრეტული ურთიერთობის მონესრიგების შესაბამისობას მისი გამოცემის სამართლებრივ და ფაქტობრივ საფუძველთან. მოსარჩელე აღნიშნავს, რომ მისი განთავისუფლება მოხდა დისკრიმინაციული მოპყრობის შედეგად, დისკრიმინაციული ქმედება გამოვლინდა სამსახურიდან გათავისუფლებაში, გათავისუფლების უკანონოდ ცნობის მიზნით, მოითხოვს მის მიმართ დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენას.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოსარჩელის მატერიალური მიზნის მისაღწევად, პირთა ქმედითი სამართლებრივი დაცვის უზრუნველსაყოფად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი მოსარჩელეს ანიჭებს სარჩელის სხვადასხვა სახის და საპროცესო მოქმედებების გამოყენების შესაძლებლობას. სასკ-ის 22-25-ე მუხლები ადგენენ ადმინისტრაციული სარჩელების დიფერენცირებას შეცილებით (22-ე მუხ.), მავალდებულებელ (23-ე, 24-ე მუხ.) და აღიარებით (25-ე მუხ.) სარჩელებად. ამასთანავე, თითოეული ნორმით განსაზღვრულია შესაბამისი სარჩელის დასაშვებობის წინაპირობები. სარჩელის დასაშვებობის ერთ-ერთ წინაპირობას წარმოადგენს მოსარჩელის მიერ სწორი პროცესუალური საშუალების არჩევა უფლების დასაცავად. აღიარებითი სარჩელი, როგორც სარჩელის ერთ-ერთი სახე, არის პროცესუალური დაცვის სამართლებრივი ინსტიტუტი, მისი მეშვეობით არ ხდება მოსარჩელის მატერიალური უფლებების უშუალო განხორციელება, რამდენადაც აღიარებითი სარჩელით დგინდება უფლების ან სამართლებრივი ურთიერთობის არსებობა ან არარსებობა (სასკ-ის 25-ე მუხლით ასევე გათვალისწინებულია აქტის არარად აღიარების მოთხოვნით სა-

სამართლოსათვის მიმართვის უფლება). მოცემული სახის სარჩელებთან მიმართებაში პროცესუალური კანონმდებლობით დაწესებულია დასაშვებობის წინაპირობები (სასკ-ის 25.2 მუხ.), აღიარებითი სარჩელის აღძვრა შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოსარჩელეს არ შეუძლია აღძვრას სარჩელი ამ კოდექსის 22-24-ე მუხლების საფუძველზე. ამასთანავე, აღიარებითი სარჩელი დასაშვები არ არის, თუ იგი მიმართულია წმინდა ფაქტობრივი ინტერესის, ფაქტობრივი გარემოების ან სამართლებრივი ურთიერთობის არადამოუკიდებელი ნაწილის მიმართ. დასაშვებობის აღნიშნული წინაპირობები ემსახურება ისეთი ვითარების თავიდან აცილებას, როდესაც პირველად, ფაქტობრივად დადგინდება უფლების არსებობა და შემდგომში დადგება აქტის გაუქმების ან გამოცემის საკითხი.

განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე ასაჩივრებს თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ საქართველოს თავდაცვის მინისტრის 16.09.2015წ. ბრძანებას და ითხოვს დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენას იმ მიზნით, რომ დასაბუთდეს ი. ი-ის სამსახურიდან გათავისუფლების არამართლზომიერება. მოსარჩელის საბოლოო მიზანია აღდგეს სამსახურში ტოლფას თანამდებობაზე. გათავისუფლების არამართლზომიერების დასტურად მოსარჩელე უთითებს დისკრიმინაციული მოპყრობის შედეგად სამსახურიდან გათავისუფლებას. აღნიშნული გარემოების დადგენა დაადასტურებს მოსარჩელის სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ აქტის გამოცემის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლის არარსებობას. მოსარჩელის ძირითადი მოთხოვნაა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა. სწორედ ამ მოთხოვნის საფუძველიანობის და აქტის კანონიერების შემოწმების ფარგლებში უნდა მოხდეს დისკრიმინაციის ფაქტის არსებობაზე მსჯელობა.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ კანონის მე-10 მუხლის თანახმად, პირს, რომელიც თავს დისკრიმინაციის მსხვერპლად მიიჩნევს, უფლება აქვს, სასამართლოში შეიტანოს სარჩელი იმ პირის/დანესებულების წინააღმდეგ, რომელმაც, მისი ვარაუდით, მის მიმართ დისკრიმინაცია განახორციელა. სასამართლოსთვის სარჩელით მიმართვის წესი განისაზღვრება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით, კერძოდ სსკ-ის VII³ კარით, თუმცა განსახილველ შემთხვევაში, მოსარჩელე ითხოვს არა დამოუკიდებლად დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენას და აქედან გამომდინარე ზიანის ანაზღაურებას ან დისკრი-

მინაციული ქმედების შეწყვეტას, არამედ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობას, რის საფუძვლადაც უთითებს დამსაქმებლის მხრიდან დისკრიმინაციულ მოპყრობას. ყოველი დავის გადაწყვეტა საჭიროებს გარკვეული ფაქტების დადგენას, ვინაიდან სამართლით რეგულირებული ურთიერთობა შეიძლება აღმოცენდეს, განვითარდეს ან შეწყდეს მხოლოდ ფაქტების საფუძველზე, ე.ი. ისეთი ფაქტების საფუძველზე, რომლებსაც სამართლის ნორმა გარკვეულ იურიდიულ შედეგს უკავშირებს. სადავო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერებასთან დაკავშირებით სასამართლოს გადაწყვეტილება უნდა დაეყრდნოს სავარაუდო დისკრიმინაციის ფაქტის დადასტურებას ან უარყოფას, სწორედ აღნიშნულზე იქნება ძირითადად დამოკიდებული სარჩელის დაკმაყოფილება ან უარი მის დაკმაყოფილებაზე. მოცემულ შემთხვევაში სამართლებრივ და ფაქტობრივ გარემოებებს შორის სხვაობა პირობითია, დავის გადაწყვეტისათვის საჭირო ფაქტს სწორედ რომ სამართლებრივი დატვირთვა აქვს, დასადგენ ფაქტს სახელდობრ სამართლებრივი ასპექტის გამო აქვს მნიშვნელობა. დისკრიმინაციული ფაქტის დადასტურებას ავტომატურად მოყვება დისკრიმინაციის შედეგის აღმოფხვრის სახით მოსარჩელის ადრე დაკავებულ თანამდებობაზე აღდგენა. აქტის კანონიერების და დისკრიმინაციის ცალ-ცალკე შეფასება შეუძლებელია, დისკრიმინაციის ფაქტის დამოუკიდებლად განხილვა სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით გამოიწვევს სამსახურიდან გათავისუფლების, სადავო აქტის კანონიერებაზე, კანონიერების დარღვევის შემთხვევაში სამსახურში აღდგენის საკითხებზე მსჯელობას, რაც სცილდება სამოქალაქო კოლეგიის განსჯადობის ფარგლებს. ამდენად, დაუსაბუთებელია ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსაზრება, რომ მიმდინარე დავაში სასარჩელო მოთხოვნა დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის შესახებ უნდა გამოიყოს ცალკე წარმოებად და განსახილველად დაექვემდებაროს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

ის გარემოება, რომ ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ დავის განხილვისას შესაძლოა გამოიყენოს სსკ-ის VII³ კარის დებულებები, არ ცვლის განსჯადობის საკითხს. სასკ-ის 1.2 მუხლის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი. ამასთანავე, სასამართლო, რომელიც მის განსჯად საქმეს იხილავს, ფლობს ამ საქმის განხილვის აბსოლუტურ კომპეტენციას, მათ შორის საქ-

მის განხილვის პროცესში შეუძლია გამოიყენოს და განმარტოს დავის გადაწყვეტისათვის საჭირო ყველა ნორმატიული აქტი. დისკრიმინაციულ ქმედებას ადგილი შეიძლება ჰქონდეს როგორც კერძო-სამართლებრივ, ასევე საჯარო სფეროში, შესაბამისად დისკრიმინაციასთან დაკავშირებული საქმეები შესაძლოა იყოს როგორც სამოქალაქო, ასევე ადმინისტრაციული კატეგორიის საქმეთა განმხილველი სასამართლოს განსჯადი.

დაუსაბუთებელია თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განჩინებაში მოყვანილი მოსაზრება იმის შესახებ, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების და ადმინისტრაციული ორგანოსათვის ქმედების განხორციელების დავალების საფუძვლების ადდგენა არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენასთან დაკავშირებული საქმის განუყოფელ ნაწილად. აღნიშნულ მოსაზრებას არ ადასტურებს საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განჩინებაში მოყვანილი მოსაზრება, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ადმინისტრაციული კანონმდებლობით გათვალისწინებული კონკრეტული საფუძვლით განმოიცემა და მხოლოდ ამ საფუძვლის დაუდასტურებლობა ან/და ადმინისტრაციული კანონმდებლობის არასწორად გამოყენება შეიძლება გახდეს აქტის უკანონოდ ცნობის საფუძველი. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ დისკრიმინაციას ადგილი აქვს იმ შემთხვევაში თუ: დადგენილი ფაქტები ადასტურებენ არათანაბარ, ტენდენციურ მიდგომას; დიფერენცირებული მიდგომა არ არის გონივრული; დარღვეულია ბალანსი მიზანსა და გამოსაყენებელ საშუალებას შორის. დისკრიმინაცია არის კანონიერების უხეში დარღვევა, სასამართლო დაცვა ასეთ შემთხვევაში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. ადმინისტრაციულ ორგანოს უფლება არა აქვს კანონმდებლობის მოთხოვნების საწინააღმდეგოდ განახორციელოს რაიმე ქმედება (სზაკ-ის მე-5 მუხ.), ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ბათილია, თუ იგი ეწინააღმდეგება კანონს (სზაკ-ის მე-60¹ მუხ.). საჯარო სფეროში დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენა მოითხოვს ადმინისტრაციული თვითნებობის, სახელმწიფო მმართველობაში დისბალანსის, უფლებამოსილების გადაჭარბების, პასუხისმგებლობის შესუსტების ფაქტებზე რეაგირებას. ასეთ ფაქტებზე ადმინისტრაციული მართლმსაჯულების რეაგირება ამკვიდრებს კანონიერების რეჟიმს სახელმწიფო მმართველობაში. დისკრიმინაცია უკავშირდება თანასწორობის ფუნდამენტური, კონსტიტუციური პრინციპის დარღვევას, მისი აღმოფხვრა უფლებე-

ბისა და კანონიერ ინტერესებს ემსახურება, რაც ადმინისტრაციული მართლმსაჯულების კომპეტენციის უმნიშვნელოვანეს სფეროს შეადგენს. საჯარო მოსამსახურის თანამდებობიდან გათავისუფლების, ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედებების კანონიერების შეფასების კომპეტენცია მხოლოდ ადმინისტრაციული კატეგორიის საქმეთა განმხილველ სასამართლოს აქვს. საკასაციო პალატა იზიარებს სამოქალაქო კოლეგიის მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ აქტის სადავოდ გახდომა გამოცემული აქტის დისკრიმინაციულობის მოტივით არ აქცევს ავტომატურად დავას სამოქალაქო კატეგორიის დავად და არ იწვევს შედეგად სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით დავის განხილვას, მით უფრო, რომ დისკრიმინაციასთან დაკავშირებული საქმეების სამართალწარმოების თავისებურება ესადაგება სასამართლო წარმოების ინკვიზიციურ სანქსებს, მტკიცების ტვირთის განაწილებას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ვინაიდან მოსარჩელის ძირითადი მოთხოვნა ინდივიდუალური ადმინისტრაციული აქტის ბათილად ცნობაა, რაც სასკ-ის 2.1 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტისა და 22-ე მუხლის გათვალისწინებით ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ საქმე განხილულ უნდა იქნეს ადმინისტრაციული სასამართლო წარმოების წესით და შესაბამისად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, მე-2 მუხლით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 285-ე მუხლით, 390-ე მუხლით, 399-ე მუხლით, 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ი. ი-ის სარჩელი საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მიმართ განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

ბანჩინება

№ბს-850-842(გ-15)

23 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ვ. როინიშვილი

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი განხილვის გარეშე, განიხილა მ. ა-ის სასარჩელო განცხადების განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიასა და ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შორის წარმოშობილი დავა.

აღწერილობითი ნაწილი:

მ. ა-ემ სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას მოპასუხეების საქართველოს ეროვნული ბანკის და ლიკვიდატორ მ. ტ-ის მიმართ მატერიალური ზიანის – 693 000 აშშ დოლარის ანაზღაურების მოთხოვნით.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ იყო სს „...“ აქციონერი და სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე. 2004 წელს ბანკს შეექმნა მნიშვნელოვანი ფინანსური პრობლემები, რის გამოც საქართველოს ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის 02.04.2004წ. №165 განკარგულებით სს „...“ გაუუქმდა ლიცენზია და დაიწყო ლიკვიდაციის პროცესი. 31.12.2004წ. მდგომარეობით მოსარჩელეს სს „...“ გახსნილ სავალუტო ანგარიშზე ერიცხებოდა თანხა 693 000 აშშ დოლარის ოდენობით, შესაბამისად მ. ა-ეს ბანკის ლიკვიდატორისგან მიღებული ჰქონდა განმარტება, რომ მოსარჩელისადმი არსებული დავალიანება დაიფარებოდა რიგითობის მიხედვით. 09.11.2012წ. სს-მ საჯარო რეესტრის მიერ განხორციელდა სს „...“ ლიკვიდაციის რეგისტრაცია. ლიკვიდაცია დასრულდა მოსარჩელის მიერ რაიმე თანხის მიღების გარეშე. მოსარჩელის თქმით, საქართველოს ეროვნული ბანკიდან გამოთხოვილი დოკუმენტაციიდან ირკვევა, რომ 05.05.2008წ. ლიკვიდატორმა მ. ტ-მა მიიღო ერთპიროვნული გა-

დანყვეტილება მ. ა-ის მოთხოვნის მე-4 რიგიდან მე-5 რიგში გადატანის შესახებ. ბანკის ლიკვიდაციის პროცესში მე-4 რიგის მოთხოვნები სრულად დაკმაყოფილდა, ხოლო მე-5 რიგის კრედიტორებმა თანხა ვეღარ მიიღეს არასაკმარისი ფინანსების გამო. მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ აღნიშნული ქმედება არამართლობიერად განხორციელდა, რადგან მ. ა-ის მოთხოვნა საქართველოს ეროვნული ბანკის 11.07.2003წ. №159 ბრძანებით დამტკიცებული „კომერციული ბანკების ლიკვიდაციის წესის“ მე-5 მუხლის მიხედვით, თავისი შინაარსით მე-4 რიგის მოთხოვნა და დაუშვებელი იყო „სხვადასხვა კრედიტორების“ მოთხოვნების რიგში მისი შეყვანა. მოსარჩელე თვლის, რომ ლიკვიდატორის თვითნებური ქმედების შედეგად მიაღდა ზიანი, რაც სკ-ის 997-ე და 408-ე მუხლების საფუძველზე ლიკვიდატორისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ სოლიდარულად უნდა ანაზღაურდეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას შესაგებლებით მიმართეს მ. ტ-მა და საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა. შესაგებლების ავტორებმა მ. ა-ის მოთხოვნა მიიჩნიეს უსაფუძვლოდ და ხანდაზმულად. საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა შესაგებელში დამატებით მიუთითა, რომ სასკ-ის მე-2 მუხლის შესაბამისად, სარჩელი განსჯადობით უნდა გადაეცეს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 26.10.2015 წ. განჩინებით საქმე განსახილველად განსჯადობით გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ ორგანული კანონის 1.1 მუხლის საფუძველზე აღნიშნა, რომ საქართველოს ეროვნული ბანკი საჯარო სამართლის იურიდიული პირია. კოლეგიამ მიუთითა სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ა“, „გ“ ქვეპუნქტებზე, ასევე სზაკ-ის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილზე და აღნიშნა, რომ მოსარჩელე ზიანის ანაზღაურებას ითხოვს საქართველოს ეროვნული ბანკისგან, რომელიც საჯარო სამართლის იურიდიული პირია და სს „...“ ლიკვიდატორისგან, რომლის დანიშვნაზე უფლებამოსილი იყო საქართველოს ეროვნული ბანკი („საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ ორგანული კანონის 49.2 მუხლის სს „...“ ლიკვიდაციის პროცესში მოქმედი რედაქცია). სასარჩელო მოთხოვნას შეადგენს ადმინისტრაციული ორგანოსაგან და ლიკვიდატორისგან, რომელიც საჯარო-სამართლებრივ უფლებამოსილებას ახორციელებს, ზიანის ანაზღაურება,

შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ დავა ადმინისტრაციული კოლეგიის განსჯადია.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 16.12.2015წ. განჩინებით მ. ა-ის სასარჩელო განცხადება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს. ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს კონსტიტუციის 42.2 მუხლზე, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 31-ე მუხლზე, ასკ-ის 2.1, 26-ე მუხლებზე, სსკ-ის 11.1 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტზე, „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ ორგანული კანონის მე-2 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტზე, მე-3, 32-ე მუხლებზე, 49.1 მუხლის „ი“ ქვეპუნქტზე, „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ კანონის 37-ე მუხლის 05.05.2008წ. და ამჟამად მოქმედ რედაქციებზე, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 11.07.2003წ. №159 ბრძანებით დამტკიცებული „კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის წესის“ (ძალდაკარგულია ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 03.10.2015წ. №24/24 ბრძანებით) მე-7, მე-8 მუხლებზე, „მენარმეთა შესახებ“ კანონის 9.1, 9.6, 51.1, 56.4 მუხლებზე, ზაკ-ის 207-ე მუხლზე, სკ-ის 317.1, 992-ე, 997-ე, 998.1 მუხლებზე და აღნიშნა, რომ კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია საჯარო – ადმინისტრაციული კანონმდებლობით მოწესრიგებული სამართალურთიერთობიდან. დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისთვის მოსარჩელის მიერ მითითებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელე ითხოვს ზიანის ანაზღაურებას ფიზიკური პირის – მ. ტ-ისგან, როგორც სს „...“ ყოფილი ლიკვიდატორისგან და საქართველოს ეროვნული ბანკისგან იმ საფუძვლით, რომ ლიკვიდატორი დანიშნული იყო ეროვნული ბანკის მიერ. სასამართლომ აღნიშნა, რომ „...“ ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა იყო სააქციო საზოგადოება, რომელსაც კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში მესამე პირებთან – მათ შორის კრედიტორებთან ურთიერთობაში წარმოადგენდა ეროვნული ბანკის მიერ დანიშნული ლიკვიდატორი. სს-ის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის მიერ მატერიალური ზიანის მიყენების ფაქტის დადასტურების

შემთხვევაში ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება ეკისრება სწორედ ამ პირს. ამდენად, ადმინისტრაციულმა კოლეგიამ არ გაიზიარა სამოქალაქო კოლეგიის მითითება, რომ დავა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და სასარჩელო მოთხოვნაა ზიანის ანაზღაურება ადმინისტრაციული ორგანოსგან, რადგან ადმინისტრაციული ორგანოს – საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ მატერიალური ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება არ წარმოიშობა ამ უკანასკნელის მიერ საჯარო-სამართლებრივი ფუნქციის განხორციელების შედეგად. სასამართლომ მიიჩნია, რომ სახეზეა კერძო-სამართლებრივი დავა კერძო სამართლის სუბიექტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირსა და ფიზიკურ პირს შორის ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, რის გამოც დავა სამოქალაქო კოლეგიის განსჯადია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიისა და ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნია, რომ მ. ა-ის სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით საგნობრივი განსჯადობის საკითხის გარკვევისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსს, დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს. საერთო სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს. ამდენად, უკეთეს ურთიერთობის მარეგულირებელი ნორმა მოცულია ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით ან სხვა საჯარო სამართლის წყაროთი, დავა ადმინისტრაციულ კატეგორიას განეკუთვნება. ამავე კოდექსის 2.1 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის მიხედვით სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების შესახებ. ამდენად, ადმინისტრაციული ორგანოსგან იმ ზი-

ანის ანაზღაურების მოთხოვნასთან დაკავშირებული დავა, რომელიც წარმოშობილია ადმინისტრაციული ორგანოს საჯარო-სამართლებრივი უფლებამოსილებების განხორციელების შედეგად, ადმინისტრაციული კატეგორიისაა, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ ზიანი დამდგარია ადმინისტრაციული ორგანოს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებიდან გამომდინარე, ასეთ შემთხვევაში დავა კერძო-სამართლებრივ კატეგორიათა რიგს განეკუთვნება და ამდენად, სამოქალაქო კოლეგიის განსჯად საქმეთა რიცხვს განეკუთვნება.

„საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ ორგანული კანონის 1.1 მუხლის მიხედვით საქართველოს ეროვნული ბანკი საჯარო სამართლის იურიდიული პირია. თავის მხრივ, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის 2.1 მუხლისა და სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად საჯარო სამართლის იურიდიული პირი ადმინისტრაციული ორგანოა. ამდენად, სადავო სამართალურთიერთობის მონაწილე ადმინისტრაციული ორგანოა. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ დავა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიიჩნევა არა მხოლოდ იმის გამო, რომ ზიანის ანაზღაურების შესახებ მოსარჩელის მოთხოვნის ადრესატი ადმინისტრაციული ორგანოა, არამედ სადავო სამართალურთიერთობის იმანენტური ბუნების გამო, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს სამართალურთიერთობის ხასიათს. განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს შეადგენს ზიანის ანაზღაურება სსიპ საქართველოს ეროვნული ბანკისგან და ლიკვიდატორ – მ. ტ-ისგან. მოთხოვნის საფუძველად მოსარჩელე უთითებს იმ გარემოებაზე, რომ ლიკვიდატორ მ. ტ-ის მიერ სს „...“ ლიკვიდაციის პროცესში არაკეთილსინდისიერად და თვითნებურად განხორციელდა მასზე დაკისრებული უფლებამოსილება კრედიტორთა მოთხოვნების რიგითობასთან დაკავშირებით, რის გამოც მოსარჩელეს მიადგა ზიანი. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას უნდა დადგინდეს იმ სამართლებრივი ურთიერთობის ბუნება, რომლიდანაც წარმოშობილია მოთხოვნა. განსჯადობის საკითხის გასარკვევად მნიშვნელოვანია ადმინისტრაციული ორგანოს ინტერესის ბუნება. საჯარო სამართალს განეკუთვნებიან ნორმატიული დებულებები, რომლებიც ემსახურებიან საზოგადოებრივ ინტერესს, ხოლო ინდივიდუალური ინტერესების მომსახურე დებულებები კერძო სამართლის კუთვნილებაა. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე უთითებს, რომ ზიანი წარმოშობილია ლიკვიდატორის მიერ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 11.07.2003წ. №159 ბრძანებით დამტკიცებული

„კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის წესის“ (ძალადაკარგულია „კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 10.03.2015წ. №24/04 ბრძანებით) მე-5 მუხლით განსაზღვრული კომერციული ბანკის ლიკვიდაციისას კრედიტორთა მოთხოვნების დაკმაყოფილების რიგითობის დარღვევის შედეგად.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია მიიჩნევს, რომ დავა სამოქალაქო კოლეგიის განსჯადია, რადგან მოთხოვნის საფუძველი სააქციო საზოგადოების ლიკვიდაციის არამართლობიერად განხორციელებაა, ხოლო სააქციო საზოგადოების ლიკვიდაციის წესს ადგენს „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი. საკასაციო პალატა არ იზიარებს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მითითებულ მოსაზრებას და აღნიშნავს, რომ სს „...“ ლიკვიდაცია შესაძლოა განხორციელდებულყოფილიყ ორი განსხვავებული სამართლებრივი საფუძვლით: ერთ შემთხვევაში ბანკის ლიკვიდაციის შესახებ თავისუფალი ნების გამოვლენის საფუძველზე გადაწყვეტილებას იღებს სააქციო საზოგადოების პარტნიორთა კრება („მენარმეთა შესახებ“ კანონის 9¹ მუხლის მე-5 პუნქტის „კ“ ქვეპუნქტი), ხოლო მეორე შემთხვევაში ბანკის ლიკვიდაცია იწყება სააქციო საზოგადოების ნების გაუთვალისწინებლად, საქართველოს ეროვნული ბანკის ცალმხრივად სავალდებულო, იმპერატიული ნების საფუძველზე, ლიცენზიის გაუქმების შედეგად, ლიკვიდაცია ასეთ შემთხვევაში ხორციელდება ეროვნული ბანკის შესაბამისი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემით. „კომერციული ბანკების შესახებ“ კანონის 37.1 მუხლის თანახმად, საბანკო საქმიანობის ლიცენზიის გაუქმების შემთხვევაში ხდება კომერციული ბანკის ლიკვიდაცია. ლიკვიდატორის ფუნქციებს ასრულებს ეროვნული ბანკის მიერ დანიშნული პირი ეროვნული ბანკის მიერვე დადგენილი წესით. საქართველოს ეროვნული ბანკის 11.07.2003წ. №159 ბრძანებით დამტკიცებული „კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის წესი“ ადგენდა ლიკვიდატორის დანიშვნის და უფლებამოსილების, სალიკვიდაციო პროცედურების განხორციელების წესს, მათ შორის, ამონაგები თანხებით მოთხოვნის დაკმაყოფილების რიგითობას. იმისდამიხედვით, თუ ვისი გადაწყვეტილება უდევს საფუძვლად ბანკის ლიკვიდაციას, ლიკვიდაცია ხორციელდება და სხვადასხვა სამართლებრივი აქტის შესაბამისი ნორმების მიხედვით. უკეთეს დავა ეხება სს-ის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების საფუძველზე მიმდინარე ლიკვიდაციის პროცესს და მის თანამდევ შედეგებს, დავა სამოქალაქო კოლეგიის გან-

სჯადია, რადგან იგი მომდინარეობს სამოქალაქო კანონმდებლობიდან („მენარმეთა შესახებ“ კანონიდან) და ხორციელდება მის საფუძველზე. იმ შემთხვევაში თუ დავა წარმოშობილია ეროვნული ბანკის მიერ კომერციული ბანკისათვის ლიცენზიის გაუქმების შედეგად, ეროვნული ბანკის ადმინისტრაციული აქტის საფუძველზე მიმდინარე ლიკვიდაციის პროცედურებისა და თანმდევი სამართლებრივი შედეგების საფუძველზე, ასეთ შემთხვევაში დავა ადმინისტრაციული კოლეგიის განსჯადია, რადგან დავა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან („საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ ორგანულ კანონი, „კომერციული ბანკების შესახებ“ კანონი, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 11.07.2003წ. №159 ბრძანებით დამტკიცებულ „კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის შესახებ წესი“) გამომდინარეობს, ლიკვიდაციის პროცესში იკვეთება საჯარო-სამართლებრივი ინტერესი (საბანკო სექტორის გამართული და სტაბილური საქმიანობა ქვეყნის მდგრადი განვითარების საფუძველს წარმოადგენს, სახელმწიფოს განვითარება, მოსახლეობის სოციალურ-ყოფითი პირობების დაკმაყოფილება შეუძლებელია ძლიერი საბანკო სისტემის ფუნქციონირების გარეშე), რომლის განსახორციელებლად საქართველოს ეროვნულ ბანკს საჯარო კანონმდებლობით მინიჭებული აქვს ბანკების ლიკვიდაციის, მათ საქმიანობაზე ზედამხედველობის და დადგენილი მოთხოვნების შესრულებაზე კონტროლის, დარღვევების აღმოჩენის შემთხვევაში სანქციების გამოყენების, აგრეთვე კომერციული ბანკის ლიცენზიის გაუქმებისა და ამის საფუძველზე ბანკის ლიკვიდაციის პროცესის ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება.

სადავო პერიოდში მოქმედი, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 11.07.2003წ. №159 ბრძანებით დამტკიცებული „კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის წესი“ ითვალისწინებდა ეროვნული ბანკის მიერ ბანკისათვის საბანკო საქმიანობის ლიცენზიის გაუქმებისთანავე ბანკის ლიკვიდაციის პროცესის დაწყებას (1.2 მუხ.), ხსენებული წესი გამოიყენებოდა იმ კომერციული ბანკის მიმართ, რომელსაც საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა გაუუქმა საბანკო ლიცენზია (1.1 მუხ.), რა დროსაც ეროვნული ბანკის მიერ ადმინისტრაციული აქტით დანიშნული ლიკვიდატორი (1.4 მუხ.) საქმიანობას აწარმოებდა მოქმედი კანონმდებლობისა და ამ წესის შესაბამისად (2.1 მუხ.). ლიკვიდაციის წესი ადგენდა, რომ ლიკვიდაციის პროცესის დასრულებამდე ბანკი ექვემდებარებოდა „კომერციული ბანკის საქმიანობის შესახებ“ კანონისა და „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“

ორგანული კანონის მოთხოვნებს (2.8 მუხ.). ასეთივე რეგულაციას ითვალისწინებს ამჟამად მოქმედი, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 10.03.2015წ. №24/04 ბრძანებით დამტკიცებული „კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის წესის“ 1-ლი და მე-2 მუხლები.

საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 11.07.2003წ. №159 ბრძანებით დამტკიცებული „კომერციული ბანკის ლიკვიდაციის წესი“ ითვალისწინებდა კომერციული ბანკის ლიკვიდატორის დანიშვნას ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის შესაბამისი ბრძანებით (1.4, 9.8 მუხ.), ამასთანავე ლიკვიდატორი თავის ფუნქციებს ახორციელებდა ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი წესით და ანგარიშვალდებული იყო მხოლოდ ეროვნული ბანკის წინაშე (3.2 მუხ.). ლიკვიდატორი არ შეიძლება იყოს კომერციულ ბანკთან დაკავშირებული პირი („კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ 37.1 მუხ.). აღნიშნულისაგან განსხვავებით, როდესაც სააქციო საზოგადოების – კომერციული ბანკის ლიკვიდაცია იწყება სააქციო საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების საფუძველზე, მოქმედებს „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მე-14 მუხლი, რომლის თანახმად, მენარმე იურიდიული პირის პარტნიორებს შეუძლიათ მიიღონ გადაწყვეტილება სანარმოს ლიკვიდაციის დაწყების შესახებ, პარტნიორებს, ასევე წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში — სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს ან დირექტორს (დირექტორებს) შეუძლიათ განსაზღვრონ ის პირები, რომლებიც ახორციელებენ სანარმოს ლიკვიდაციას (ლიკვიდატორები). აღნიშნული ნორმის ლიკვიდაციის დაწყების პერიოდში (2004წ.) მოქმედი რედაქციის მიხედვით, ლიკვიდაციას ანარმოებდნენ „მენარმეთა შესახებ“ კანონის 9.1 მუხლში დასახელებული პირები (დირექტორები, პარტნიორები და სხვ.) ერთობლივი ხელმონერით. რომელიმე მონაწილის შუამდგომლობით, თუ საამისო მნიშვნელოვანი საფუძვლები არსებობდა, შესაძლებელი იყო ლიკვიდაციის განმახორციელებელი პირების (ლიკვიდატორების) დანიშვნა იმ სასამართლოს მიერ, რომლის ტერიტორიაზეც საზოგადოებას ჰქონდა ადგილსამყოფელი, ასეთ შემთხვევაში სასამართლოს შეეძლო ლიკვიდატორებად დაენიშნა ის პირებიც, რომლებიც არ იყვნენ დირექტორები. მიმდინარე დავაში არ დასტურდება „მენარმეთა შესახებ“ კანონით გათვალისწინებული პროცედურებით ლიკვიდაციის დაწყება ან ლიკვიდატორის დანიშვნა. განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დგინდება, რომ სს „...“ ლიკვიდაციის პროცესი უკავშირდება არა დამფუძნებელთა ნებას, არამედ საბანკო ლიცენზიის გა-

უქმებას. საქართველოს ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის 02.04.04წ. №165 განკარგულებით ბანკში დაინიშნა დროებითი ადმინისტრაცია და შეჩერდა სს „...“ ყველა ორგანოს უფლება- მოსილება, 04.05.04წ. №206 განკარგულებით დროებითი ადმინისტრაციის მოქმედების ვადა გაგრძელდა, ხოლო საქართველოს ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის 31.12.04წ. №846 განკარგულებით, „კომერციული ბანკებისათვის კაპიტალის მინიმალური ოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 23.12.03წ. №297 ბრძანებითა და საქართველოს ეროვნული ბანკის საბჭოს 26.08.03წ. №38 დადგენილებით დამტკიცებული „მინიმალური სარეზერვო მოთხოვნების გაანგარიშებისა და დაცვის ნესით“ გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობის გამო, სს „...“ გაუუქმდა საბანკო საქმიანობის ლიცენზია და ბანკში დაიწყო ლიკვიდაციის პროცესი. საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 04.10.06წ. №270 ბრძანებით ლიკვიდატორად დაინიშნა მ. ტ.ი. ბრძანებები გამოცემულია „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ კანონის, „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ ორგანული კანონის და მათ შესაბამისად გამოცემული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების საფუძველზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე, განსახილველ შემთხვევაში ლიკვიდაციის პროცესზე ვერ გავრცელდება „მენარმეთა შესახებ“ კანონის დებულებები, რომლებზეც უთითებს საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია, რის საფუძველზე დავას არასწორად მიიჩნევს სამოქალაქო-სამართლებრივად. აღნიშნული მსჯელობა არ ეფუძნება განსახილველი საქმის შესაბამის სამართლებრივ და ფაქტობრივ ასპექტებს.

ის გარემოება, რომ მოსარჩელე მოთხოვნის საფუძველად ადმინისტრაციულ კანონმდებლობასთან ერთად უთითებს სამოქალაქო კოდექსის ნორმებს (სკ-ის 317, 992, 997, 998), არ ცვლის განსჯადობის საკითხს. ზაკ-ის 207-ე მუხლით განსაზღვრულია სამოქალაქო სამართალში დადგენილი პასუხისმგებლობის ფორმებისა და პრინციპების გავრცელება ადმინისტრაციულ ორგანოზე. დაუშვებელია საჯარო-სამართლებრივი დავის კერძო-სამართლებრივად მიჩნევა მხოლოდ იმის გამო, რომ მოსარჩელე თავის საჯარო-სამართლებრივ მოთხოვნას კერძო-სამართლებრივი ნორმებით ასაბუთებს, აღნიშნული არ ცვლის დავის შინაარსსა და განსჯადობას. ამასთანავე, სასამართლო, რომელიც მის განსჯად საქმეს იხილავს, ფლობს ამ საქმის განხილვის აბსოლუტურ კომპეტენციას, მათ შორის საქმის განხილვის პროცესში შეუძლია გამოიყენოს და განმარტოს დავის გადანყევტისათ-

ვის საჭირო ნორმატიული აქტი.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ საქმე განხილულ უნდა იქნეს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით და შესაბამისად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, მე-2 მუხლით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 285-ე მუხლით, 390-ე მუხლით, 399-ე მუხლით, 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. მ. ა-ის სარჩელი საქართველოს ეროვნული ბანკის და ლიკვიდატორ მ. ტ-ის მიმართ განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ადმინისტრაციული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-465-460(გ-16)

14 ივლისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 15 თებერვალს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვ-

ნულმა სააგენტომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – ი/მ „გ. შ-ის“ მიმართ.

მოსარჩელემ ი/მ „გ. შ-ისთვის“ სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების – 10852 ლარის (2012 წლის 17 სექტემბრიდან 2014 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით 8250 ლარის, ხოლო 2015 წლის იანვრიდან 13 აგვისტოს ჩათვლით 2602 ლარის) გადახდის დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 19 თებერვლის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი ი/მ „გ. შ-ის“ მიმართ განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

სასამართლოს მითითებით, დავის საგანს წარმოადგენს მოპასუხისათვის სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურება. დავა გამომდინარეობს სამოქალაქო სამართლის კანონმდებლობიდან. სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მოწესრიგებული ურთიერთობები და სასამართლომ მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის წარმოშობილი დავა დავალიანების დაკისრების თაობაზე, განხილული უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით. კერძოდ, მოსარჩელე სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო განმარტავს, რომ გ. შ-ს თანხის გადახდის ვალდებულება წარმოეშვა უძრავი ქონების არამართლზომიერი ფლობის შედეგად და ითხოვს, რომ ეს თანხა აუნაზღაუროს მოპასუხე მხარემ. ასევე დასტურდება, რომ თანხის ოდენობა მხარეს დადგენილი აქვს „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ კანონით გათვალისწინებული წესით. მოსარჩელის განმარტებით, მოპასუხე მხარე სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე ფლობს მის კუთვნილ უძრავ ნივთს. მოსარჩელე მიუთითებს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული შენობის ყოველთვიური საიჯარო ქირის საბაზრო ღირებულებაზე და ითხოვს ფართის არამართლზომიერი ფლობის დროის მიხედვით მოპასუხისათვის თანხის დაკისრებას. მიუთითებს, რომ ვალდებულების ძალით მოპასუხე ვალდებულია აუნაზღაუროს სადავო თანხა. მოსარჩელე ასევე მიუთითებს „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ კანონის 36.¹³ მუხლზე, რომელიც არამართლზომიერი მფლობელის მიერ თანხის ანაზღაუ-

რების ვალდებულებას ითვალისწინებს ქონების სამენარმეო მიზნით გამოყენების შემთხვევაში.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ კონკრეტული ვალდებულებითი ურთიერთობის გათვალისწინება ცალკე კანონით არ აქცევს ურთიერთობას ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად, ვინაიდან, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლი ითვალისწინებს აგრეთვე ვალდებულების წარმოშობის საფუძვლად კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევას.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქმე უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს აღნიშნული საქმე, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო კოლეგიამ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი ი/მ „გ. შ-ის“ მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე განსჯადობით განსახილველად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას გადაუზავნა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 20 მაისის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს ანუ კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

კონკრეტულ შემთხვევაში სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ აღძრული სარჩელის დავის საგანზე. წარმოდგენილი სარჩელით მოსარჩელე ითხოვდა მოპასუხისათვის სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლობიერი სარგებლობისათვის 10852 ლარის გადახდის დაკისრებას. მოსარჩელის წარმომადგენლის განმარტებით, გ. შ-ი წარმოადგენს მენარმე სუბიექტს, რომელიც სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების მიზნით არამართლობიერად სარგებლობს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული ქონებით. მოსარჩელის მი-

თითებით, „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ კანონის საფუძველზე, მოპასუხე ვალდებულია გადაიხადოს სახელმწიფო ქონების სარგებლობაში გადაცემის საფასური, რაც 2012 წლის 17 სექტემბრიდან 2015 წლის 13 აგვისტოს ჩათვლით შეადგენს 10852 ლარს.

სასამართლოს მითითებით, „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის 36.1³ პუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონებით მოსარგებლე, რომელსაც არ აქვს ამ ქონებით მართლზომიერად სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი და რომელიც ქონებას სამენარმეო საქმიანობისათვის (კომერციული მიზნით) იყენებს, ვალდებულია ქონების მმართველის წერილობითი მოთხოვნის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადაიხადოს სარგებლობაში გადაცემის საფასური, საბაზრო ღირებულების შესაბამისად, (საექსპერტო/ აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე), სარგებლობის მთელი პერიოდისათვის (2014 წლის 11 დეკემბრამდე მოქმედი რედაქცია).

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 ქვეპუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვისა და განკარგვის ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს (შემდგომ – სამინისტრო) სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

ამდენად, აღძრული სარჩელის განხილვისას უნდა დადგინდეს გ. შ-ი იყენებს თუ არა სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებულ ქონებას სამენარმეო საქმიანობისთვის ანუ გ. შ-ისთვის სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული ქონების სარგებლობისათვის საფასურის გადახდევინების თაობაზე მოთხოვნის საფუძველი განსაზღვრულია „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონით.

შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ აღძრული დავის საგანი გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან და არა სამოქალაქო კანონმდებლობიდან, რის გამოც აღძრული დავა განეკუთვნება ადმინისტრაციული წესით განსახილველ დავას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაეცნო საქმის მასალებს, შეამოწმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს

ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების განჩინებების კანონიერება-დასაბუთებულობა, რის შემდეგაც მივიდა დასკვნამდე, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართალწარმოების ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანება), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართალწარმოებულ უფლებამოსილებებს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 ქვეპუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვასა და განკარგვას ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის მე-2 მუხლის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგე-

ნილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწიფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

მოცემულ დავაში მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, ხოლო დავის საგანი არის – სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დაორიციხული დავალიანების ანაზღაურება.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსჯადობის საკითხის გადანყევტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრაციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადანყევტისას უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობების ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მონესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო სამართლებრივი ურთიერთობა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს თბილისის საქალაქო სა-

სამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას იმასთან დაკავშირებით, რომ სასარჩელო მოთხოვნა – სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის დარიცხული დავალიანების ანაზღაურების თაობაზე – გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან, ვინაიდან მოსარჩელე თავის მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად უთითებს „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონს, რომლის 36-ე მუხლის 13 პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ქონებით მოსარგებლე, რომელსაც არ აქვს ამ ქონებით მართლზომიერად სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი და რომელიც ქონებას სამენარმეო საქმიანობისათვის (კომერციული მიზნით) იყენებს, ვალდებულია, ქონების მმართველის წერილობითი მოთხოვნის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადაიხადოს სარგებლობაში გადაცემის საფასური, საბაზრო ღირებულების შესაბამისად (საექსპერტო/აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე), საჯარო რეესტრში სახელმწიფოს საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მომენტიდან სარგებლობის მთელი პერიოდისათვის.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლის კანონმდებლობიდან და მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს, ამიტომ იგი თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია, რის გამოც საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი „ი/მ გ. შ-ის“ მიმართ სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების არამართლზომიერი სარგებლობისათვის და-

რიცხული დავალიანების ანაზღაურების თაობაზე განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

2. სამოქალაქო განსჯადობა

განჩინება

№ბს-179-178(გ-16)

22 მარტი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
პ. სილაგაძე

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

თბილისის სოციალური მომსახურების საქალაქო ცენტრის ისანი-სამგორის სოციალური მომსახურების სერვის ცენტრმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას ვ. ტ-ის წინააღმდეგ სარჩელით მიმართა, რომლითაც მოითხოვა უსაფუძვლოდ აღებული სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის სახელმწიფო ბიუჯეტში დაბრუნების მოპასუხისათვის დავალება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 15 თებერვლის განჩინებით საქმე გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატაში.

სასამართლოს მოსაზრებით, მოცემული დავა ადმინისტრაციული კატეგორიისაა. სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის გაცემის წესი და საფუძვლები გათვალისწინებულია ადმინისტრაციული კანონმდებლობით, კერძოდ, „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ კანონით. ამავე კანონითაა მოწესრიგებული შემთხვევები, როდესაც წყდება სახელმწიფო გასაცემლის გადახდა, შესაბამისად, წარმოდგენილი დავა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული და არა სამოქალაქო კანონმდებლობიდან.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის შედეგად მიიჩნევს, რომ თბილისის სოციალური მომსახურების საქალაქო ცენტრის ისანი-სამგორის სოციალური მომსახურების სერვის ცენტრის სარჩელი საქმესთან ერთად უნდა დაუბრუნდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კო-

ლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში სახეზე არ გვაქვს საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე სასამართლოთა შორის დავა საქმის განსჯადობის თაობაზე, შესაბამისად, სახეზე არ არის ამავე მუხლით დადგენილი საკასაციო სასამართლოს იურისდიქცია – სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის გადაწყვეტის უფლებამოსილების თაობაზე.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსახილველ შემთხვევაში, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას უნდა ეხელმძღვანელა არა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, არამედ ამავე მუხლის მე-2 ნაწილით და საქმე გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისათვის, რომელიც თუ მიიჩნევდა, რომ ამ საქმეზე განსჯად სასამართლოს არ წარმოადგენდა, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე წამოიწყებდა დავას განსჯადობის შესახებ, რა შემთხვევაშიც საკასაციო სასამართლოს პროცესუალური უფლებამოსილება, გადაწყვეტის დავა სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, სახეზე იქნებოდა.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ დავა განსჯადობის თაობაზე, რომლის გადაჭრის უფლებამოსილება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე გააჩნია საკასაციო სასამართლოს, გულისხმობს სასამართლოთა შორის შეუთანხმებლობას დავის საგანთან მიმართებაში სასამართლოს უფლებამოსილების პრინციპის გათვალისწინებით, რაც კონკრეტულ შემთხვევაში სახეზე არ არის, რის გამოც საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მსჯელობა სასამართლოთა შორის ასეთი დავის არსებობისა და, შესაბამისად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილი წესით საქმის საკასაციო სასამართლოსათვის გადმოგზავნის თაობაზე დაუბაზუთებელია.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფ-

ლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

მოცემულ შემთხვევაში ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი, განსხვავებით სამოქალაქო სამართალწარმოებისაგან ამკვიდრებს არა მხოლოდ განსჯადი სასამართლოს პრინციპს, არამედ ადმინისტრაციული კანონმდებლობის მნიშვნელოვან პრინციპს – უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე, რაც თავის მხრივ გულისხმობს ადმინისტრაციული ორგანოსათვის კანონმდებლობით მინიჭებულ უფლებამოსილებას. ადმინისტრაციული კანონმდებლობის აღნიშნული პრინციპი კი ასახვას პოულობს ადმინისტრაციულ საპროცესო კოდექსში (მუხლი 26), კერძოდ, დავის განხილვის და გადაწყვეტის აუცილებლობაში უფლებამოსილი სასამართლოს მიერ.

საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია სადავოს ხდის საგნობრივი განსჯადობას იმავე სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიასთან, რომლის მსჯელობის საგანი არც გამხდარა წინამდებარე საქმის განხილვის კომპეტენცია, რაც ნათლად მიანიშნებს, რომ, ამ ვითარებაში, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიასა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას შორის არ არსებობს დავა განსჯადობაზე.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში დაშვებული სასამართლოებს შორის საქმის განსჯადობის შესახებ დავა უზრუნველყოფილია და ემსახურება საქმის მხოლოდ იურისდიქციული ორგანოს მიერ განხილვის იმპერატიული დანაწესის შესრულებას, ხოლო საკასაციო სასამართლოსათვის მინიჭებული კომპეტენცია განსჯადობის შესახებ გულისხმობს ორი სასამართლოს მსჯელობის სამართლებრივ შეფასებას. სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის არსი სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ საკასაციო სასამართლო მსჯელობს მოდავე სასამართლოების დასაბუთებულ შეხედულებებზე კომპეტენციის თაობაზე და წყვეტს დავას სწორედ ერთ-ერთი სასამართლოს მსჯელობის, სამართლებრივი კვალიფიკაციის გაზიარების საფუძველზე, რაც განსახილველ შემთხვევაში სახეზე არ არის (ასევე იხილეთ სუსგ

№ბს-468-457(გ-14), №ბს-161-159 (გ-14)).

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმე, განსჯადობის შესახებ დავის არარსებობის გამო, უნდა დაუბრუნდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. თბილისის სოციალური მომსახურების საქალაქო ცენტრის ისანი-სამგორის სოციალური მომსახურების სერვის ცენტრის სარჩელი კ. ტ-ის წინააღმდეგ უსაფუძვლოდ აღებული სახელმწიფო გასაცემლის – პენსიის სახელმწიფო ბიუჯეტში დაბრუნების თაობაზე დაუბრუნდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას;

2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

სამოქალაქო განსჯადობა

განჩინება

№ბს-225-224(გ-16)

14 ივნისი 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

მ. ვაჩაძე,

ნ. სხირტლაძე

საქართველოს ადმინისტრაციულ საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა ნ. ფ-ის სარჩელთან

დაკავშირებით წარმოშობილი დავა განსჯადობის შესახებ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიასა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. ფ-მა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს წინააღმდეგ სარჩელით მიმართა, რომლითაც მოითხოვა სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2015 წლის 24 მარტის ბრძანების არარად აღიარება, სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2015 წლის 28 აპრილის ბრძანების ბათილად ცნობა, ნ. ფ-ის სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილის თანამდებობაზე აღდგენა, იძულებით განაცდურის ანაზღაურება.

სარჩელის თანახმად, ნ. ფ-ის 2012 წლის მუშაობდა სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილის თანამდებობაზე. სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2015 წლის 24 მარტის ბრძანებით მის მიმართ გამოყენებული იქნა დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომა და სახდელი – 10 სამუშაო დღის ხელფასის დაკავება. ეს ბრძანება გასაჩივრა სოფლის მეურნეობის სამინისტროში. 2015 წლის 28 აპრილს, როდესაც მოსარჩელეს დროებითი შრომისუუნარობის გამო შრომითი ურთიერთობა შეჩერებული ჰქონდა, სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით ნ. ფ-ი დაკავებული თანამდებობიდან გათავისუფლდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ 2015 წლის 4 ნოემბრის განჩინებით საქმე განსჯადობით განსახილველად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას გადასცა.

სასამართლომ განმარტა, რომ წარმოდგენილი დავა არ გამოდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან. „საჯარო სამსახურის შესახებ“ კანონის პირველი მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საჯარო სამსახური არის საქმიანობა სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველობის სახაზინო (საბიუჯეტო) დაწესებულებებში, საჯარო ხელისუფლების ორგანოებში. სადავო ბრძანებების კანონიერების საკითხი განხილულ უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით, ვინაიდან მათი გამოცემის საფუძველს წარმოადგენს საქართველოს შრომის კოდექსი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა

კოლეგია არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის აღნიშნულ განჩინებას და წამოიწყო დავა განსჯადობის შესახებ.

სასამართლოს მოსაზრებით, წარმოდგენილი დავა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს. მოსარჩელე ითხოვს სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2015 წლის 24 მარტის ბრძანების არარად აღიარებას. არარად აღიარება ადმინისტრაციული კანონმდებლობით მონესრიგებული ცნებაა, გარდა ამისა, ბრძანება გამოიცა „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სურსათის ეროვნული სააგენტოს შინაგანაწესის“ მე-18 შესაბამისად, ხოლო მოსარჩელე, რომელიც დაინიშნული იყო სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით, იკავებდა უფროსის მოადგილის თანამდებობას და ახორციელებდა საჯარო საქმიანობას. ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 2.1 „ა“ მუხლის დეფინიციიდან გამომდინარე, სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ორგანოს. სასამართლომ ასევე მიიჩნია, რომ ნ. ფ-ის გათავისუფლების შესახებ ბრძანება ადმინისტრაციული აქტია და გათავისუფლების საფუძვლად შრომის კოდექსის მითითება არ არის საკმარისი დავის სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განხილვისათვის.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის №ბს-132-123(კ-07) განჩინებაზე და მიიჩნია, რომ ამ განჩინებით განსაზღვრული განსჯადობის წესი უნდა გავრცელდეს სსიპ-ის უფროსის მოადგილეზეც და არა მხოლოდ სსიპ-ის ხელმძღვანელზე.

საქალაქო სასამართლომ ასევე მოიხმო „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის 10¹ და 10² მუხლები, რომლებიც ამოქმედდება 2017 წლის 1 იანვრიდან და განმარტა, რომ საკანონმდებლო ორგანომ გაითვალისწინა რა ასეთი შინაარსის სამართალურთიერთობის რეალური საგნობრივი ხასიათი (ანუ ის მოცემულობა, რომ ასეთი ურთიერთობა თავისი შინაარსით ადმინისტრაციულია) მომავლისათვის საკანონმდებლო დონეზე განერა ასეთი დავების სამართლებრივი ბუნების კუთვნილება და მათი გადაწყვეტის საგნობრივი ქვემდებარეობა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკაცაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედე-

გად, სასკ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის საგნობრივი განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ ნ. ფ-ის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. წინააღმდეგ შემთხვევაში სახეზე იქნება არაუფლებამოსილი სასამართლოს მიერ საქმის განხილვა, რაც იწვევს საპროცესო ნორმების იმგვარ დარღვევას, რომელიც სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური პროცესუალური საფუძველი ხდება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ექვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკ-

რულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ ნ. ფ-ი მუშაობდა სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილის თანამდებობაზე. სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2015 წლის 24 მარტის ბრძანებით მის მიმართ გამოყენებული იქნა დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომა, ხოლო სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2015 წლის 28 აპრილის ბრძანებით ნ. ფ-ი დაკავებული თანამდებობიდან გათავისუფლდა.

საკასაციო სასამართლოს მსჯელობის საგანს წარმოადგენს სსიპ-ის უფროსის მოადგილის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ აქტის კანონიერების თაობაზე აღძრული სარჩელის განსჯადობა.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სადავო საკითხზე არსებობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალა-

ტის განჩინება, რომელიც სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ არას-
ნორად განმარტა.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის
მე-2.1 მუხლის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პი-
რი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დად-
გენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველო-
ბის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონ-
მდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან გან-
ცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტრო-
ლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწი-
ფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა
საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის
უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექ-
მნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალ-
კევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით
დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებ-
ლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

ამავე კანონის მე-10 მუხლის 1-4 პუნქტების თანახმად კი,
საჯარო სამართლის იურიდიული პირის მართვის წესი განისაზ-
ღვრება შესაბამისი კანონით ან საქართველოს მთავრობის დად-
გენილებით (ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრუ-
ლებელი ორგანოს მიერ დაფუძნების შემთხვევაში – მისი სათა-
ნადო ნორმატიული აქტით) და ამ პირის წესდებით (დებულებ-
ით). საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს მართავს ხელმძღვა-
ნელი, რომელიც შესაბამისი კანონის, საქართველოს მთავრო-
ბის დადგენილების (ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი
აღმასრულებელი ორგანოს მიერ დაფუძნების შემთხვევაში –
მისი სათანადო ნორმატიული აქტის), წესდების (დებულების)
და წევრთა გადაწყვეტილებების (თუ საჯარო სამართლის იუ-
რიდიული პირი წევრობაზეა დაფუძნებული) ფარგლებში დამო-
უკიდებლად მოქმედებს. საჯარო სამართლის იურიდიული პი-
რის ხელმძღვანელი საქმეებს უძღვება ერთპიროვნულად. მას-
ვე ეკისრება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის წარმომდ-
გენლობა და პერსონალურად აგებს პასუხს მისი საქმიანობის
სწორად წარმართვაზე. სახელმწიფო ქონების საფუძველზე შექ-
მნილი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ხელმძღვანელს
თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს
საქართველოს პრემიერ-მინისტრი, კანონით ან საქართველოს
მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული სახელმწიფო კონ-
ტროლის განმახორციელებელი ორგანო, ხოლო წევრობაზე და-
ფუძნებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ხელმძღვა-

ნელს – წევრთა საერთო კრება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის №ბს-132-123 (კ-07) განჩინებით განიმარტა, რომ ზემოაღნიშნულ საკანონმდებლო ნორმებში ორგანულადაა ჩადებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირისა და მისი ხელმძღვანელის საქმიანობის მმართველობითი ხასიათი, ასევე – სახელმწიფო კონტროლისა და შესაბამისი სახის საქმიანობაზე ხელმძღვანელის სახელისუფლებო შეზღუდვის ელემენტი. საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ხელმძღვანელი, რომელიც „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, მართავს საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს, ერთპიროვნულად უძღვება მის საქმიანობას და განსაზღვრულ ფარგლებში დამოუკიდებლად მოქმედებს, აღნიშნული ნიშნით განსხვავდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის რიგითი თანამშრომლისაგან.

დიდმა პალატამ განმარტა, რომ „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის რიგითი თანამშრომლისაგან განსხვავებით, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ხელმძღვანელს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს პრეზიდენტი ან კანონით (პრეზიდენტის ბრძანებულებით) განსაზღვრული სახელმწიფო მმართველობის ორგანო (ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით, ავტონომიური რესპუბლიკის კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხების გადასაწყვეტად შექმნილი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ხელმძღვანელს – შესაბამისი ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანო). ამდენად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ხელმძღვანელის თანამდებობაზე დანიშვნა და თანამდებობიდან გათავისუფლება ხდება შესაბამისი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ სათანადო აქტით, ანუ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით. შესაბამისად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ხელმძღვანელის სამუშაოზე აღდგენის შესახებ დავა წარმოადგენს ადმინისტრაციული კატეგორიის დავას, რომელიც განხილულ უნდა იქნეს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით“.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ნათელია, რომ დიდმა პალატამ სსიპ-ის ხელმძღვანელი გამოყო სსიპ-ის სხვა თანამშრომლებისაგან და მისი გათავისუფლების შესახებ აქტის თაობაზე დავა ადმინისტრაციულ კატეგორიას მიაკუთვნა ორი კრიტერიუმის გათვალისწინებით: თანამდებობაზე დანიშვნის წესის და ხელმძღვანელის უფლებამოსილების საფუძ-

ველზე, ანუ, საჯარო მმართველობის ელემენტის არსებობის მხედველობაში მიღებით, სსიპ-ის ხელმძღვანელი საჯარო მოხელედ მიიჩნევა, სხვა თანამშრომლებისგან განსხვავებით. სწორედ ამ ორივე ელემენტის მხედველობაში მიღებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, მოცემული სარჩელის ფარგლებში, დიდი პალატის განმარტების გავრცელება არ შეიძლება სსიპ-ის უფროსის მოადგილეზე.

საქმეში წარმოდგენილი სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს დებულების მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, სააგენტოს ხელმძღვანელობს სააგენტოს უფროსი, რომელსაც თანამდებობაზე ნიშნავს და ათავისუფლებს საქართველოს პრემიერ-მინისტრი საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის წარდგინებით, ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად კი, სააგენტოს უფროსს ჰყავს სამი მოადგილე, რომლებსაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი, სააგენტოს უფროსის წარდგინებით, ამდენად, ცალსახაა, რომ პრინციპულად განსხვავდება სააგენტოს უფროსის და უფროსის მოადგილის თანამდებობაზე დანიშვნის წესი.

საკასაციო სასამართლო აქვე მიუთითებს, რომ ნ. ფ-ის გათავისუფლების შესახებ ბრძანება გამოცემულია შრომის კოდექსის 37-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე.

საკასაციო სასამართლო დამატებით განმარტავს, რომ „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლით რეგლამენტირებულია სახაზინო (საბიუჯეტო) დაწესებულების ცნება და მოცემულია იმ სახელმწიფო დაწესებულებათა ამომწურავი ჩამონათვალი, რომლებში საქმიანობაც ითვლება საჯარო სამსახურად, აღნიშნულ ჩამონათვალში კი, საერთოდ არ არის ნახსენები საჯარო სამართლის იურიდიული პირი. გარდა ამისა, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 29 სექტემბრის №576 დადგენილებით დამტკიცებულ საჯარო სამსახურის თანამდებობათა რეესტრში სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს თანამდებობები მითითებული არ არის.

საკასაციო სასამართლო, ზოგადად, ეთანხმება თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის ვრცელ განმარტებას საქმის კომპეტენტური სასამართლოს მიერ განხილვის აუცილებლობაზე, თუმცა ხაზს უსვამს, რომ სასამართლოს სპეციალიზაცია და დავის ამა თუ იმ სამართალწარმოების წესით განხილვა არ წარმოადგენს სასამართლოს კომპეტენციის ელემენტს. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სა-

სამართლო კომპეტენციის სისრულიდან გამომდინარე, საქმის განმხილველ სასამართლოს ძალუძს გაერკვეს საქმის განხილვისას წამოჭრილ ყველა საკითხში, სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით დავის განმხილველი ორგანო უფლებამოსილია დავის გადაწყვეტისას გამოიყენოს არამხოლოდ კერძო-სამართლებრივი, არამედ საჯარო-სამართლებრივი კანონმდებლობის ნორმები, მით უფრო იმ შემთხვევაში, როდესაც დავა კომპლექსური ხასიათისაა და კერძო-სამართლებრივ საკითხებთან ერთად შეიცავს საჯარო-სამართლებრივი რეგულაციის ელემენტებს.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას, რომ ნ. ფ-ი ითხოვს სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2015 წლის 24 მარტის ბრძანების არარად აღიარებას. არარად აღიარება კი ადმინისტრაციული კანონმდებლობით მოწესრიგებული ცნებაა. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ დასაქმებულის მიმართ დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომის გამოყენებას შესაძლებლად მიიჩნევს საქართველოს შრომის კანონმდებლობა. საქართველოს შრომის კოდექსის 37-ე მუხლის პირველი ნაწილის „თ“ ქვეპუნქტი მიუთითებს შრომის შინაგანაწესით გათვალისწინებულ დისციპლინური პასუხისმგებლობის რომელიმე ზომის გამოყენებაზე დასაქმებულის მიმართ, რაც განხორციელდა კიდეც ამ შემთხვევაში. ამ გარემოების გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ არც სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2015 წლის 24 მარტის ბრძანებას უდევს საფუძვლად საჯარო (ადმინისტრაციული) კანონმდებლობა. საკასაციო სასამართლო ასევე აღნიშნავს, რომ დისციპლინური ზომის არსებობა ნ. ფ-ის სამსახურიდან გათავისუფლების ერთ-ერთი საფუძველი იყო, ამდენად, დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრების კანონიერების შეფასება სამსახურში აღდგენის შესახებ სასარჩელო მოთხოვნის საფუძვლიანობის შემოწმების ერთ-ერთი ნაწილია და აღნიშნული სასარჩელო მოთხოვნა, ამ დავის ფარგლებში, დამოუკიდებლად განხილული ვერ იქნება. რაც შეეხება სასამართლოს მითითებას მხოლოდ სასარჩელო მოთხოვნის ფორმულირებაზე – ბრძანების არარად აღიარება და არა ბათილად ცნობა, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ეს გარემოება, დავის სამოქალაქო წესით განხილვას ვერ დააბრკოლებს, ვინაიდან, კერძო სამართლის რეჟიმშიც შესაძლებელია გარიგების შედავება აქტის არარად აღიარებისათვის კანონმდებლობით განსაზღვრული წინაპირობების მოშველიებით.

საქალაქო სასამართლომ ასევე მოიხმო „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ კანონის 10¹ და 10² მუხლები, რომლებიც ამოქმედდება 2017 წლის 1 იანვრიდან და განმარტა, რომ საკანონმდებლო ორგანომ გაითვალისწინა რა ასეთი შინაარსის სამართალურიერთობის რეალური საგნობრივი ხასიათი (ანუ ის მოცემულობა, რომ ასეთი ურთიერთობა თავისი შინაარსით ადმინისტრაციულია) მომავლისათვის საკანონმდებლო დონეზე განერა ასეთი დავების სამართლებრივი ბუნების კუთვნილება.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამართლის თეორია, ნორმის დროში მოქმედების პრინციპი და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ კანონის IV თავი დასაშვებად არ მიიჩნევს საკითხის გადაწყვეტას ასამოქმედებელი საკანონმდებლო აქტის შესაბამისად. ნორმის მოქმედება განსაზღვრულია მისი ძალაში შესვლის შემდგომი პერიოდით. მართალია, ზოგ შემთხვევაში, ნორმა ვრცელდება მის ამოქმედებამდე წარმოშობილ სამართალურიერთობაზე (უკუქცევითი ძალა), მაგრამ ამ შემთხვევაშიც, საუბარია ძალაში შესული ნორმის გავრცელებაზე წარსულ პერიოდზე. ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სამომავლოდ ასამოქმედებელი საკანონმდებლო აქტი ვერ გავრცელდება მოცემულ საქმეზე. ის გარემოება, რომ 2017 წლის 1 იანვრიდან სსიპ-ის უფროსის მოადგილის სამსახურიდან გათავისუფლების კანონიერება ადმინისტრაციული დავების კატეგორიას მიეკუთვნება, გავლენას ვერ მოახდენს მანამდე განსახილველი სარჩელების განსჯადობაზე, ვინაიდან, საკითხი უნდა გადაწყდეს მოქმედი კანონმდებლობის ფარგლებში.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმე არ განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს, შესაბამისად, წარმოდგენილი სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განსჯადია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, მე-2 მუხლით და

დაადგინა:

1. ნ. ფ-ის სარჩელი განსჯადობით დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას;
2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

სამოქალაქო განსჯადობა

განჩინება

№ბს-411-406(გ-16)

23 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 25 თებერვალს ზ. ა-მა, თ. ქ-მა და რ. მ-მა სასარჩელო განცხადებით მიმართეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხეების – თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და მოსამართლე ლ. მ-ის მიმართ.

მოსარჩელეებმა თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და მოსამართლე ლ. მ-ის მხრიდან მათ მიმართ დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენა და მორალური ზიანის ანაზღაურება მოითხოვეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 29 თებერვლის განჩინებით ზ. ა-ის, თ. ქ-ისა და რ. მ-ის სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და მოსამართლე ლ. მ-ის მიმართ მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე წარმოებაში იქნა მიღებული, ხოლო ზ. ა-ის, თ. ქ-ისა და რ. მ-ის სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და მოსამართლე ლ. მ-ის მიმართ დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის ნაწილში განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქ-

მეთა კოლეგიას.

სასამართლო კოლეგიამ მიუთითა, რომ „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-16 მუხლით, რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების განსჯადობას მიკუთვნებულ საქმეებს განსაზღვრავს საპროცესო კანონი. სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით განსახილველ საქმეთა ჩამონათვალს შეიცავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი და ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლი, რომლის თანახმად, ადმინისტრაციული წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 363¹-ე მუხლის თანახმად, დისკრიმინაციასთან დაკავშირებული სარჩელი შეიძლება განხილულ იქნეს ამ თავით დადგენილი წესით, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. ამავე კოდექსის 363²-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ნებისმიერ პირს, რომელიც თავს დისკრიმინაციის მსხვერპლად მიიჩნევს, უფლება აქვს, სასამართლოში შეიტანოს სარჩელი იმ პირის/დანესებულების წინააღმდეგ, რომელმაც მისი ვარაუდით, მის მიმართ დისკრიმინაცია განახორციელა. სასამართლოსათვის სარჩელით მიმართვის სავალდებულო წინაპირობა არ არის საქართველოს სახალხო დამცველის, სხვა პირის ან ორგანოს მიერ საქმის განხილვა.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქმე უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს აღნიშნული საქმე, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 11 მარტის განჩინებით ზ. ა-ის, თ. ქ-ისა და რ. მ-ის სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და მოსამართლე ლ. მ-ის მიმართ დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის ნაწილში საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

სასამართლო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი განსაზღვრავს სა-

მოქალაქო სამართალწარმოების წესით სასამართლოსადმი უწყებრივად დაქვემდებარებულ საქმეებს, ხოლო საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლი განსაზღვრავს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავათა ჩამონათვალს. ეს ნორმა იმის გათვალისწინებით, რომ ის ვერ იქნება სრულიად დეტალური და ამომწურავი, საბოლოო რეგულაციაში ადგენს, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება დავა, რომელიც გამომდინარეობს სწორედ ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

სასამართლო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ მოცემული დავა ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავათა კატეგორიას განეკუთვნება. ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა იურიდიულად ეფუძნებოდეს საჯარო-ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლებების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

სასამართლო კოლეგიამ მიუთითა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1005-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სახელმწიფო მოსამსახურის მიერ განზრახი ან უხეში გაუფრთხილებლობით მიყენებული ზიანის შემთხვევაში, სახელმწიფო ან ის ორგანო, რომელშიც მუშაობს მოსამსახურე, ვალდებულია, აანაზღაუროს დამდგარი ზიანი. განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის შემთხვევაში მოსამსახურე სახელმწიფოსთან ერთად სოლიდარულად აგებს პასუხს. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 208-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, კი სახელმწიფო ადმინისტრაციული ორგანოს, აგრეთვე, მისი თანამდებობის პირის ან სხვა სახელმწიფო მოსამსახურის მიერ მისი სამსახურებრივი მოვალეობის განხორციელებისას მიყენებული ზიანისათვის პასუხისმგებელია სახელმწიფო.

სასამართლო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ ვინაიდან მოსარჩელები მორალური ზიანის ანაზღაურებას ითხოვენ თანამდებობის პირისაგან (მოპასუხეები – თბილისის საქალაქო სასამართლო; მოსამართლე ლ. მ-ე), შესაბამისად, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ სადავოდ

არ გახადა აღნიშნული დავის მორალური ზიანის ანაზღაურების ნაწილში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განხილვა.

სასამართლო კოლეგიამ მიუთითა, რომ მოსარჩელები მორალური ზიანის ანაზღაურებას ითხოვენ დისკრიმინაციის ფაქტის შესაძლო არსებობის გამო. კერძოდ, 2015 წლის 24 ნოემბერს ჩატარდა სასამართლო სხდომა სისხლის სამართლის საქმეზე ბრალდებულების: ა. ბ-ის, გ. ხ-ის, გ. კ-ას და დ. ფ-ას მიმართ, სადაც მოსამართლემ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა ბრალდების მხარის შუამდგომლობა და ნაწილობრივ დახურა სხდომა, მოსამართლემ სხდომის დარბაზის დატოვება მოსთხოვა დარბაზში დამსწრე ყველა იმ პირს, რომელიც პანკისის ხეობაში ცხოვრობდა. მოსამართლემ პირადობის მონმობების შემომების შემდეგ პროცესზე მხოლოდ ის პირები დატოვა, ვისაც პირადობის დამადასტურებელ მონმობაში დაბადების ადგილად მითითებული არ ჰქონდა პანკისის ხეობა, რითაც მოსარჩელების აღნიშვნით, მოსამართლემ მოახდინა დისკრიმინაციული დიფერენცირება პირთა დაბადების ადგილის მიხედვით. შესაბამისად, სასამართლო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ სარჩელის არსი არის მორალური ზიანის ანაზღაურება დისკრიმინაციის ფაქტის არსებობის გამო.

სასამართლოს აზრით, ნებისმიერი სახის სასარჩელო განცხადებით მიმდინარე სამართალწარმოებაში დისკრიმინაციული ნიშნით მიღებული გადაწყვეტილების შედავება, თავისთავად ვერ აქცევს ამ სარჩელს სამოქალაქოდ, სარჩელი განხილულ უნდა იქნეს იმ ზოგადი წესით, რითაც ძირითადი საკითხი განიხილება.

ვინაიდან, მოსარჩელეთა მოთხოვნა მორალური ზიანის ანაზღაურების შესახებ განიხილება თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მიერ, შესაბამისად, სარჩელის ხელოვნურად დაყოფა ცალკე ელემენტებად შეუძლებელია და დავა საჯარო-სამართლებრივი ხასიათისაა და გამომდინარეობს საჯარო კანონმდებლობიდან. ამდენად, დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენისა და მორალური ზიანის ანაზღაურების საკითხის განხილვა ცალ-ცალკე სამართალწარმოების წესით არამართლებულია, რის გამოც დავის საგნის ამგვარი დაყოფა გამოიწვევს მოსარჩელის უფლების ხელყოფას, მისი სარჩელი განიხილოს უფლებამოსილმა სასამართლომ. აღნიშნული იქნება იმ გონივრული ვადის სტანდარტის უგულებელყოფა, რაც რეგლამენტირებულია ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის მე-6

მუხლში, რომლის თანახმადაც, ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საქვეყნო განხილვის უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ.

სასამართლო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ვინაიდან მოსარჩელების შესაძლო დარღვეული უფლების აღდგენისაკენ მიმართული ქმედებების სამართლებრივი შეფასება და გადანყვეტა უნდა განხორციელდეს სამართლის შესაბამისი დარგის – ადმინისტრაციული სამართლისა და ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობის გამოყენებით, რასაც სადავოდ არ ხდის ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია, სწორედ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების გზით უნდა მოხდეს ასევე მიმდინარე მოთხოვნის გადანყვეტაც.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმის სამოქალაქო სამართალწარმოების პროცედურით განხილვა გამოინვევს საპროცესო ნორმების ისეთ დარღვევას, რომელიც აუცილებლად განაპირობებს საქმეზე უკანონო გადანყვეტილების დადგენას, ვინაიდან ადმინისტრაციული საპროცესო სამართლის პრინციპები მკვეთრად განსხვავდება სამოქალაქო სამართალწარმოების პრინციპებისაგან. ადმინისტრაციული სამართალწარმოება, განსხვავებით სამოქალაქო სამართალწარმოებისაგან – ინკვიზიციურია. ამ სამართალწარმოებაში, სამართალურთიერთობის „ძლიერი მხარე“ – ადმინისტრაციული ორგანო ხშირ შემთხვევაში ვალდებულია სრულად ზიდოს მტკიცების ტვირთი, რაც მოსარჩელეს, როგორც სამართალურთიერთობის „სუსტ“ მხარეს, უფრო კომფორტულ და მომგებიან ვითარებაში ამყოფებს. შესაბამისად, სასამართლომ აღნიშნა, რომ ისეთი სამართალურთიერთობის სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით გადანყვეტა, რომელიც კანონის შესაბამისად შესაძლოა ადმინისტრაციულ სამართალურთიერთობად მოვიაზროთ, ნამდვილად არ იქნებოდა შესაბამისობაში სამართლიანი სასამართლოს პრინციპის დამდგენ საერთაშორისო რეგულაციებთან.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაეცნო საქმის მასალებს, შეამოწმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების განჩინებების კანონიერება-დასაბუთებულობა, რის შემდეგაც მივიდა დასკვნამდე, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სა-
მოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამო-
ქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოე-
ბისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად,
სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით
სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ
ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინ-
ტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო,
შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენე-
ბისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ და-
ვებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგ-
რეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-
2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრა-
ციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის
პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციუ-
ლი დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაცი-
ულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონ-
მდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადე-
ვა, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს
ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სა-
მართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების გან-
ხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების
ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა.
ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირვე-
ლი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა,
სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით
განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებ-
თან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ად-
მინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრა-
ციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემ-
ენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია
იმ სამართალურთიერთობიდან, რაც საჯარო, კონკრეტულად,
ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწეს-
რიგებული.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის
ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილე-
ბელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძ-
ნებოდეს საჯარო-ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის
ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გა-

მომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალებით დადგენილად მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს ზ. ა-ის, თ. ქ-ისა და რ. მ-ის მიმართ დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენა და მისგან გამომდინარე მორალური ზიანის ანაზღაურება. კერძოდ, 2015 წლის 24 ნოემბერს ჩატარდა სასამართლო სხდომა სისხლის სამართლის საქმეზე ბრალდებულების: ა. ბ-ის, გ. ხ-ის, გ. კ-ას და დ. ფ-ას მიმართ, სადაც მოსამართლემ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა ბრალდების მხარის შუამდგომლობა და ნაწილობრივ დახურა სხდომა, მოსამართლემ სხდომის დარბაზის დატოვება მოსთხოვა დარბაზში დამსწრე ყველა იმ პირს, რომელიც პანკისის ხეობაში ცხოვრობდა. მოსამართლემ პირადობის მონმობების შემონმების შემდეგ პროცესზე მხოლოდ ის პირები დატოვა, ვისაც პირადობის დადასტურებულ მონმობაში დაბადების ადგილად მითითებული არ ჰქონდა პანკისის ხეობა, რითაც მოსარჩელების აღნიშვნით, მოსამართლემ მოახდინა დისკრიმინაციული დიფერენცირება პირთა დაბადების ადგილის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის თანახმად, ნებისმიერ პირს, რომელიც თავს დისკრიმინაციის მსხვერპლად მიიჩნევს, უფლება აქვს, სასამართლოში შეიტანოს სარჩელი იმ პირის/დაწესებულების წინააღმდეგ, რომელმაც მისი ვარაუდით, მის მიმართ დისკრიმინაცია განახორციელა და მოითხოვოს მორალური ან/და მატერიალური ზიანის ანაზღაურება. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოსთვის სარჩელით მიმართვის წესი განისაზღვრება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით.

სამართალწარმოება დისკრიმინაციასთან დაკავშირებულ საქმეებზე დარეგულირებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-7³ კარით, რომელიც ამ კატეგორიის საქმეთა განხილვისათვის სპეციალურ წესს ადგენს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 363¹-ე მუხლის თანახმად, დისკრიმინაციასთან დაკავშირებული სარჩელი შეიძლება განხილულ იქნეს ამ თავით დადგენილი წესით, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სასარჩელო მოთხოვნა დისკრიმინაციული ფაქტის დადგენისა და მისგან გამომდინარე მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე სამოქალაქო დავათა კატეგორიას მიეკუთვნება. სადავო სამართალურთიერთობა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) სამართლის კანონმდებლობიდან. მოთხოვნა დაფუძნებულია სამოქალაქო სამართლის ნორმებზე. სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კანონმდებლობით მოწესრიგებული ურთიერთობანი. ამდენად, მოსარჩელის მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძველი კერძო-სამართლებრივია.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

ამასთან, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საქვეყნო განხილვის უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას იმასთან დაკავშირებით, რომ ვინაიდან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მხრიდან სადავოდ არ გამხდარა მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე მოთხოვნის ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განხილვა, შესაბამისად, სასარჩელო მოთხოვნა დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის ნაწილიც ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველია და მიუთითებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 11.05.2016წ. განჩინებაში გაკეთებულ განმარტებაზე (საქმე №ბს-224-223(გ-16), თ. ჭ-ის სარჩელისა გამო მოპასუხე ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგეობის მიმართ) – „საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ სასარჩელო მოთხოვნა

ნა დისკრიმინაციული ფაქტის დადგენისა და მისგან გამომდინარე მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე დამოუკიდებლად სამოქალაქო დავათა კატეგორიას მიეკუთვნება, ხოლო სადავო სამართალურთიერთობა ძირითადი სასარჩელო მოთხოვნის ნაწილში – თ. ქ-ისათვის შენიშვნის გამოცხადების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 16 ოქტომბრის №16 ბრძანებისა და მისი გათავისუფლების შესახებ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ისნის რაიონის გამგებლის 2014 წლის 20 ოქტომბრის №41 ბრძანების ბათილად ცნობის, სამუშაოზე აღდგენის, იძულებითი განაცდურისა და გამოუყენებელი შვებულების თანხის – 1700 ლარის ანაზღაურების თაობაზე, ატარებს საჯაროსამართლებრივ შინაარსს და ესადაგება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით რეგლამენტირებულ, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ საქმეთა ჩამონათვალს“.

შესაბამისად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. საქმე – ზ. ა-ის, თ. ქ-ის და რ. მ-ის სარჩელისა გამო, თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და მოსამართლე ლ. მ-ის მიმართ, დისკრიმინაციული მოპყრობის ფაქტის დადგენისა და მისგან გამომდინარე მორალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

სამოქალაქო განსჯადობა

განჩინება

№ბს-474-469(გ-16)

14 ივლისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 21 მარტს მ. ხ-ემ და ა. დ-ემ სასარჩელო განცხადებით მიმართეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოპასუხის – ნ. ხ-ას მიმართ.

მოსარჩელეთა განმარტებით, 2014 წლის 12 აგვისტოს მ. ხ-ესა და მ. დ-ას შორის გაფორმდა სესხის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც მ. ხ-ემ მ. დ-ას სესხის სახით გადასცა 9000 აშშ დოლარი, სესხის სარგებელს კი წარმოადგენდა მსესხებლის საკუთრებაში არსებული ბინა, მდებარე: ქ. თბილისი, ... №10. აღნიშნული სესხის ხელშეკრულება დაამოწმა ნოტარიუს ნ. ხ-ას შემცველმა პირმა მ. შ-მა. ანალოგიური სესხის ხელშეკრულება გაფორმდა 2014 წლის 30 ოქტომბერს ა. დ-ესა და მ. დ-ას შორის, რომლის საფუძველზეც ა. დ-ემ მ. დ-ას სესხის სახით გადასცა 7000 აშშ დოლარი, სესხის სარგებლად ასევე განისაზღვრა მსესხებლის საკუთრებაში არსებული ბინა, მდებარე: ქ. თბილისი, ... №10. აღნიშნული სესხის ხელშეკრულება დაამოწმა ნოტარიუსმა ნ. ხ-ამ. მ. დ-ამ ა. დ-ეს დაუბრუნა 1000 აშშ დოლარი, რის გამოც ა. დ-ის მიმართ დარჩენილმა ვალდებულებამ შეადგინა 6000 აშშ დოლარი.

მოსარჩელეთა მითითებით, ნოტარიუსმა მსგავსი ხელშეკრულებები ერთი და იმავე უძრავ ქონებაზე გააფორმა ათობით სხვა პიროვნებასთან. ხოლო თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 3 ივლისის გადაწყვეტილებით მ. დ-ა ცნობილ იქნა დამნაშავედ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით და ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისთვის.

მოსარჩელეთა განმარტებით, ნოტარიუსმა ზემოაღნიშნული სესხის ხელშეკრულებების გაფორმებისას დაარღვია „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონი, არ შეამოწმა ხელშეკრულებების კანონიერება, რამაც გამოიწვია მათთვის მატერიალური ზიანის მიყენება.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელებმა მოპასუხე ნოტარიუს ნ. ხ-ასთვის მატერიალური ზიანის სახით ა. დ-ის სასარგებლოდ – 6000 აშშ დოლარის, ხოლო მ. ხ-ის სასარგებლოდ – 9000 აშშ დოლარის გადახდის დაკისრება მოითხოვეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 6 მაისის განჩინებით საქმე მ. ხ-ის და ა. დ-ის სარჩელის გამო მოპასუხე ნოტარიუს ნ. ხ-ას მიმართ ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად გადაეცა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მითითებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ პუნქტის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე.

„ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ნოტარიატი არის საჯარო სამართლებრივი ინსტიტუტი, რომლის ამოცანაა სახელმწიფოს მიერ დადგენილ ფარგლებში პირებს შორის სამართლებრივი ურთიერთობებისა და იურიდიული ფაქტების დადასტურება. აღნიშნული კანონის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ნოტარიუსი თავის პროფესიულ საქმიანობაში თავისუფალია და სანოტარო და სხვა, მასთან დაკავშირებულ მოქმედებათა მეშვეობით ახორციელებს სახელმწიფოებრივ უფლებამოსილებას ამ კანონისა და სხვა სამართლებრივი აქტების საფუძველზე. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, სანოტარო მოქმედების შესრულებისას ნოტარიუსი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელია. ამავე მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, ნოტარიუსი პასუხს აგებს თავისი სამსახურებრივი საქმიანობით მიყენებული ზიანისათვის. სახელმწიფო პასუხს არ აგებს ნოტარიუსის მიერ მიყენებული ზიანისათვის. „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის 22-ე მუხლის თანახმად, ნოტარიუსს ეკისრება ქონებრივი პასუხისმგებლობა ზიანისათვის, რომელიც გამოიწვია მისმა განზრახმა ან გაუფრთხილებელმა ქმედებამ.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მითითებით, „სანოტარო

მოქმედებათა შესრულების წესების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №71 ბრძანების მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ნოტარიუსი არის პირი, რომელიც დანიშნულია ამ თანამდებობაზე „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად და ამავე კანონითა და სხვა ნორმატიული აქტებით დადგენილ ფარგლებში ახორციელებს სახელმწიფოებრივ უფლებამოსილებას.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ პუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანო ეს არის ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანებებისა), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში აღძრული სარჩელი გამომდინარეობს ნოტარიუსის მიერ სესხის ხელშეკრულებების გაფორმების დროს მისი უფლებამოსილების განხორციელების შედეგად მხარეთათვის ზიანის მიყენებიდან. იმის გათვალისწინებით, რომ ნოტარიუსს დაკისრებული აქვს სახელმწიფოებრივი, იგივე საჯარო სამართლებრივი უფლებამოსილების განხორციელების ვალდებულება, იგი თავისი სტატუსითა და საქმიანობით უთანაბრდება და წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ორგანოს. შესაბამისად, დევა ისეთი ზიანისათვის, რომლის წარმოშობაც უკავშირდება ნოტარიუსის მიერ მისთვის დაკისრებული საჯარო სამართლებრივი უფლებამოსილების განხორციელების პროცესში შესრულებულ რაიმე სახის კონკრეტულ სანოტარო მოქმედებას და ამ მოქმედების შედეგად დამდგარ ზიანს, განხილულ და გადაწყვეტილ უნდა იქნეს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, აღძრული სარჩელი თავისი შინაარსით ეხება ნოტარიუსისათვის ისეთი სახის ზიანის ანაზღაურების დაკისრებას, რომელიც გამომდინარეობს ნოტარიუსის მიერ სანოტარო მოქმედების შესრულების დროს საჯარო სამართლებრივი უფლებამოსილების განხორციელებიდან და შესაბამისად, სამოქალაქო საქმეთა განმხილველი სასამართლო ვერ იმჯელებდა წარმოდგენილი სარჩელის საფუძვლიანობაზე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 6 ივნისის განჩინებით მ. ხ-ის და ა. დ-

ის სარჩელი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია არ წარმოადგენს მოცემულ დავაზე განსჯად სასამართლოს და მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლზე, სადაც მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი. სასამართლო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ დავის ადმინისტრაციული წესით განსახილველად მიჩნევისათვის არსებითი მნიშვნელობა აქვს სადავო ურთიერთობის შინაარსს და დავის საგანს. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელები ითხოვენ ნოტარიუსის მიერ სამსახურეობრივი მოვალეობის შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურებას. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 997-ე მუხლის თანახმად, პირი ვალდებულია ანაზღაუროს ზიანი, რომელიც მიადგა მესამე პირს თავისი მუშაკის მართლსაწინააღმდეგო მოქმედებით თავისი შრომითი მოვალეობის შესრულებისას. ამასთან, „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, ნოტარიუსი პასუხს აგებს თავისი სამსახურეობრივი მოვალეობის შედეგად მიყენებული ზიანისთვის. სახელმწიფო კი პასუხს არ აგებს ნოტარიუსის მიერ მიყენებული ზიანისთვის.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ განმარტა, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა ზიანის ანაზღაურების თაობაზე მიმართული იყოს სახელმწიფოს, მისი რომელიმე ადმინისტრაციული ორგანოს მიმართ, ვინაიდან ადმინისტრაციულ სამართლებრივ წარმოებაში ყოველთვის მონაწილეობს სპეციალური სუბიექტი – ადმინისტრაციული ორგანო.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2008 წლის 30 აპრილის განჩინებაზე (საქმე №ბს-177-173(გ-08)), სადაც განმარტებულია, რომ ფორმალური თვალსაზრისით სანოტარო მოქმედების მეშვეობით ნოტარიუსი ყოველთვის ახორციელებს სახელმწიფოებრივ უფლებამოსილებას „ნოტარიატის შესახებ“ კანონის საფუძველზე. ამასთან, დავის საგნობრივი განსჯადობის გადაჭრისათვის

გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს დავის მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს. ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება საქმეები იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

ამასთან, ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მითითებით, სასამართლო პრაქტიკა მოწმობს, რომ დავები ნოტარიუსის მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურების თაობაზე განიხილება სამოქალაქო სამართალწარმოების გზით (საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 13 ნოემბრის გადაწყვეტილება, საქმე №ას-194-181-2015).

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიაჩნია, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლობისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაცი-

ულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს მოპასუხე ნოტარიუს ნ. ხ-ასთვის მატერიალური ზიანის სახით ა. დ-ის სასარგებლოდ – 6000 აშშ დოლარის, ხოლო მ. ხ-ის სასარგებლოდ – 9000 აშშ დოლარის გადახდის დაკისრება წარმოადგენს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ფორმალური თვალსაზრისით სანოტარო მოქმედების მეშვეობით ნოტარიუსი ყოველთვის ახორციელებს სახელმწიფოებრივ უფლებამოსილებას „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე. ამასთანავე, დავის საგნობრივი განსჯადობის გადაჭრისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება დავის მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება საქმეები იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული

სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სასარჩელო მოთხოვნა ნოტარიუსის ქმედებით გამოწვეული მატერიალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე არ წარმოადგენს ადმინისტრაციულ დავათა კატეგორიას. „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, ნოტარიუსი პასუხს აგებს თავისი სამსახურეობრივი მოვალეობის შედეგად მიყენებული ზიანისთვის. სახელმწიფო პასუხს არ აგებს ნოტარიუსის მიერ მიყენებული ზიანისთვის. ამასთან, „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის შესაბამისად, ნოტარიატი არის საჯარო სამართლებრივი ინსტიტუტი, რომლის ამოცანაა სახელმწიფოს მიერ დადგენილ ფარგლებში პირებს შორის სამართლებრივი ურთიერთობებისა და იურიდიული ფაქტების დადასტურება. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ ნოტარიუსი არ შეიძლება განხილულ იქნეს, როგორც ადმინისტრაციული ორგანო თავისი ფუნქციებიდან გამომდინარე. ნოტარიუსის მიერ კანონით მინიჭებული სამართლებრივი ურთიერთობებისა და იურიდიული ფაქტების დადასტურება არ განეკუთვნება მმართველობით სფეროში განხორციელებულ ღონისძიებას, არ გააჩნია ადმინისტრაციული ორგანოსთვის დამახასიათებელი ელემენტები, რაც მას, როგორც ინსტიტუტს, მოაქცევდა ზოგად ადმინისტრაციული კოდექსის 2.1 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით განსაზღვრულ დეფინიციამში.

შესაბამისად, განსახილველ შემთხვევაში დავა ფიზიკურ პირებსა და ნოტარიუსს შორის მატერიალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე არ ექვემდებარება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით დადგენილი წესით განხილვას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო არ ეთანხმება სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის დასკვნას მოცემული დავის ადმინისტრაციულ კატეგორიად მიჩნევის თაობაზე. საკასაციო სასამართლო იზიარებს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას, რომ მ. ხ-ისა და ა. დ-ის სარჩელი სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავათა კატეგორიას მიეკუთვნება, რის გამოც განსჯადობის მიხედვით საქმე განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო

ლექო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

დაადგინა:

1. საქმე – მ. ხ-ის და ა. დ-ის სარჩელისა გამო, ნ. ხ-ას მიმართ მატერიალური ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

3. ტერიტორიული განსჯადობა

განმარტება

№ბს-589-582(გ-15)

28 იანვარი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი)

მ. ვაჩაძე

ვ. როინიშვილი

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი მოსმენის გარეშე, განიხილა მოქალაქე გ. გ-ის განცხადებასთან დაკავშირებით დავა განსჯადობის თაობაზე გორის რაიონულ სასამართლოსა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. გ-მა განცხადებით მიმართა გორის რაიონულ სასამართლოს მოპასუხეების სსიპ „აღსრულების ეროვნული ბიუროს“ შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიუროს მიმართ და მოითხოვა სარჩელის აღძვრამდე, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზნით, სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფ გორის რაიონის სოფ. ... მდებარე სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებისათვის (საკადასტრო კოდით: ... და ...) ყადაღის დადება.

განმცხადებელმა აღნიშნა, რომ გორის რაიონული სასამართლოს 07.08.2012წ. ბრძანებით დაკმაყოფილდა სსიპ „შემოსავლების სამსახურის“ შუამდგომლობა, რომლითაც კ. ტ-ის საგადასახადო დავალიანების დასაფარად აუქციონის წესით უნდა გაყიდულიყო გორის რაიონის სოფ. ... მდებარე სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწები საკადასტრო კოდით: ... და ...

გ. გ-მა 19.07.2013წ და 25.02.2014წ. განცხადებებით მიმართა სსიპ შემოსავლების სამსახურს და მოითხოვა მის ცრუმადგიერ პირებად კ. ტ-ის და თ. ხ-ის ცნობა. განმცხადებელმა მიუთითა, რომ გადასახადების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებების თავიდან არიდების მიზნით, გორის მუნიციპალიტე-

ტის სოფელ ... მდებარე 30 ჰა მიწის ნაკვეთი გადააფორმა დეი-დაშვილზე-კ.ტ-ზე, ხოლო მაღალი გამავლობის ჯიპის ტიპის ავტომანქანა რავ4 (სახ. №JCI-853) – მძახალზე – თ. ხ-ზე, რაც ასევე განცხადებით დაადასტურეს ამ უკანასკნელებმა. გორის რაიონული სასამართლოს 23.09.2014წ. გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა სსიპ „შემოსავლების სამსახურის“ სარჩელი, კ. ტ-ი და თ. ხ-ი აღიარებულ იქნენ გ. გ-ის ცრუმაგიერ პირებად.

განმცხადებელმა აღნიშნა, რომ გორის რაიონის სოფელ ... მდებარე კ. ტ-ის სახელზე რეგისტრირებულ მიწებზე საკადასტრო კოდით ... და ... შემოსავლების სამსახურის ადმინისტრირების დეპარტანმენტის 17.06.2015წ. №21473 ბრძანებით გაუქმდა ყადაღა და ეს მიწები დარეგისტრირდა სახელმწიფო საკუთრებად.

განმცხადებელი უთითებს, რომ აპირებს სარჩელის აღძვრას შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიუროს წინააღმდეგ, ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით, რადგან მათ დაარღვიეს კანონი და არ აღასრულეს კანონიერ ძალაში შესული გორის რაიონული სასამართლოს 07.08.2012წ. გადაწყვეტილება.

გორის რაიონული სასამართლოს 06.08.2015წ. განჩინებით გ. გ-ის განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შესახებ განსჯადობით გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას. გორის რაიონულმა სასამართლომ მიუთითა, რომ „საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – „აღსრულების ეროვნული ბიუროს დებულების“ მე-2 მუხლის თანახმად, აღსრულების ეროვნული ბიურო არის საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომელიც შექმნილია „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე და ახორციელებს სააღსრულებო საქმიანობას, საკუთარი სახელით იძენს უფლებებსა და მოვალეობებს, დებს გარიგებებს და საკუთარი სახელით გამოდის მესამე პირებთან ურთიერთობაში, ასევე სასამართლოში მოსარჩელედ და მოპასუხედ. ტერიტორიულ ორგანოებს საკუთარი სახელით სასამართლოში მოპასუხედ გამოსვლის უფლებამოსილება მოქმედი კანონმდებლობით არ გააჩნიათ. ამდენად, მოცემულ საქმეზე მოპასუხეს წარმოადგენს სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიურო, რომლის იურიდიული მისამართია: ქ.თბილისი, აღმაშენებლის ხეივანი მე-10 კილომეტრი, შესაბამისად სახეზე არ არის განსაკუთრებული განსჯადობის შემ-

თხვევა და ტერიტორიული განსჯადობა უნდა გადაწყდეს საერთო განსჯადობის წესების დაცვით ანუ მოპასუხის – სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს ადგილსამყოფელის მიხედვით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 11.08.2015წ. განჩინებით გ. გ-ის განცხადება სარჩელის აღძვრამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად, გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში, განმცხადებელი სარგებლობს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლით რეგლამენტირებული უფლებით და დისპოზიციურობის პრინციპის შესაბამისად, თვითონ ირჩევს მოპასუხე მხარეს. ამდენად, ვიდრე არ მოხდება საქმის განხილვისას მოსარჩელის თანხმობით მოპასუხეთა წრის დაზუსტება სასამართლო ვერ იმსჯელებს იმაზე არის თუ არა მოსარჩელის მიერ დასახელებული მოპასუხე სათანადო მოპასუხე ანუ წარმოადგენს თუ არა მოცემულ დავაში სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიურო სათანადო მოპასუხეს. სასამართლომ აღნიშნა, რომ „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ კანონის საფუძველზე აღსრულების ეროვნული ბიუროს ტერიტორიული ორგანოების მიერ გამოცემული ინდივიდუალური-სამართლებრივი აქტების ან/და იურიდიული მნიშვნელობის მქონე ქმედების განხორციელების შესახებ დავის აღძვრის შემთხვევაში სათანადო მოპასუხედ მხოლოდ სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიჩნევა, მისი ტერიტორიული ადგილსამყოფელის გათვალისწინებით (ქ.თბილისი) გამოიწვევს ამ კატეგორიის საქმეთა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში თავმოყრას და დავათა განხილვის გაჭიანურებას. სასამართლომ მიუთითა, რომ „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ კანონის 5.1. მუხლის შესაბამისად, აღსრულების ეროვნული ბიურო აღსრულებას უზრუნველყოფს თავისი სტრუქტურული ერთეულებისა და ტერიტორიული ორგანოების – სააღსრულებო ბიუროების მეშვეობით. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ გ. გ-ის განცხადება, სარჩელის აღძვრამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ, განხილულ უნდა იქნეს სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს ტერიტორიული ორგანოს – შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიუროს ადგილსამყოფელის მიხედვით, რომლის იურიდიული მისამართია – გორი, დავით გურამიშვილის ქუჩა №5,

რის გამო განსახილველ შემთხვევაში უფლებამოსილ სასამართლოს წარმოადგენს – გორის რაიონული სასამართლო.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე გორის რაიონული სასამართლოსა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, თვლის, რომ გ.გ-ის განცხადება სარჩელის აღძვრამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება გორის რაიონულ სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველ შემთხვევაში დავა ეხება არა საგნობრივ, არამედ ტერიტორიულ განსჯადობას, შესაბამისად, უნდა შეფასდეს თუ რომელი სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორიას განეკუთვნება საქმე განსახილველად. საქართველოს კონსტიტუციის 42.2 მუხლის თანახმად, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე. „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 31-ე მუხლის თანახმად, რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს განსჯადობა, ასევე მაგისტრატი მოსამართლის განსჯადობა განისაზღვრება კანონით. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს. თუ კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლით რეგლამენტირებულია საერთო განსჯადობის შესახებ წესები, რომლის თანახმად განსჯადი საერთო სასამართლო დგინდება ტერიტორიული ნიშნის ანუ მოპასუხის ადგილსამყოფელის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული პროცესის ინკვიზიციური ხასიათის მიუხედავად თავად სარჩელი დისპოზიციურია. განსახილველ შემთხვევაში განმცხადებელი სარგებლობს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კო-

დექსის მე-3 მუხლით რეგლამენტირებული უფლებით და დისკოზიციურობის პრინციპის შესაბამისად, თავად ასახელებს მოპასუხე მხარეს. სასამართლოს მოსაზრება იმის შესახებ, რომ მოსარჩელემ სათანადო მოპასუხე არ დაასახელა, არ ქმნის სარჩელის იმ სასამართლოსათვის განსჯადობით გადაგზავნის საფუძველს, რომლის მოქმედების ტერიტორიაზეც მდებარეობს სასამართლოს აზრით სათანადო მოპასუხე. სასამართლო საკუთარი ინიციატივით არასათანადო მხარეს ვერ შეცვლის, თუ სასამართლო თვლის, რომ სარჩელი აღძრულია არა იმ პირის წინააღმდეგ, რომელმაც პასუხი უნდა აგოს სარჩელზე, სკ-ის 85-ე მუხლის თანახმად მას შეუძლია მოსარჩელის თანხმობით და არა თავისი ინიციატივით შეცვალოს თავდაპირველი მოპასუხე სათანადო მოპასუხით.

მოცემულ შემთხვევაში, განმცხადებელი გ. გ-ი აპირებს სარჩელის აღძვრას სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიუროს მიმართ, ბიუროს ამ ტერიტორიული ორგანოს თანამშრომელთა მოქმედება/უმოქმედებოთ გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით. აღსრულების ეროვნული ბიუროს თავმჯდომარის 30.05.2014წ. №634 ბრძანებით დამტკიცებული „შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიუროს დებულების“ მიხედვით, ბიუროს ადგილსამყოფელია ქ. გორი, გურამიშვილის ქუჩა №5. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ კანონის საფუძველზე, აღსრულების ეროვნული ბიუროს ტერიტორიული ორგანოს მიერ გამოცემული ინდივიდუალურ-სამართლებრივი აქტების ან/და იურიდიული მნიშვნელობის მქონე ქმედების განხორციელების შესახებ დავის ტერიტორიული განსჯადობის მხოლოდ სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს ადგილმდებარეობის მიხედვით გადაწყვეტა, გამოიწვევს აღნიშნული კატეგორიის საქმეთა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში თავმოყრას, საქალაქო სასამართლოს სააღსრულებო დავებით გადატვირთვას, დავათა განხილვის გაჭიანურებას.

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა არ იზიარებს, გორის რაიონული სასამართლოს მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, აღსრულების ეროვნული ბიუროს ტერიტორიული ორგანოების მიერ გამოცემული ინდივიდუალურ-სამართლებრივი აქტების ან/და იურიდიული მნიშვნელობის მქონე ქმედების განხორციელების შესახებ დავის აღძვრის შემთხვევაში, სათანადო მოპასუხედ გა-

მოდის მხოლოდ აღსრულების ეროვნული ბიურო და არა მისი ტერიტორიული ორგანოები. სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედ სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს ტერიტორიული ორგანოებისათვის ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის განევა არ ადასტურებს დავის თბილისის საქალაქო სასამართლოს განსჯადობას. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 5.1 მუხლის შესაბამისად, აღსრულების ეროვნული ბიურო აღსრულებას უზრუნველყოფს თავისი სტრუქტურული ერთეულებისა და ტერიტორიული ორგანოების – სააღსრულებო ბიუროების მეშვეობით, სააღსრულებო ბიუროების სისტემას განსაზღვრავს აღსრულების ეროვნული ბიუროს თავმჯდომარე საქართველოს იუსტიციის მინისტრთან შეთანხმებით. ამავე ნორმის მე-2 ნაწილის თანახმად, ამ კანონის მე-2 მუხლით გათვალისწინებულ აღსასრულებელ გადაწყვეტილებებს აღსრულების ეროვნული ბიუროს სახელით უშუალოდ ადასრულებენ სააღსრულებო ბიუროს აღმასრულებლები და აღსრულების ეროვნული ბიუროს თავმჯდომარის ბრძანების საფუძველზე, აგრეთვე, აღსრულების ეროვნულ ბიუროში დასაქმებული პირები. მოცემულ შემთხვევაში, განმცხადებელს სურს სარჩელის აღძვრა სწორედ ტერიტორიული ორგანოების – შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიუროს წინააღმდეგ, რადგან გ. გ-ი თვლის, რომ ამ ტერიტორიული ორგანოების ქმედებით მოხდა მისი უფლებების დარღვევა.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში სასამართლოს ტერიტორიული განსჯადობა უნდა გადაწყდეს მოპასუხის – სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიუროს ადგილმდებარეობის მიხედვით. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო იზიარებს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას, რომ განცხადებლის განხილვა უნდა მოხდეს იმ სასამართლოს მიერ, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც მდებარეობს სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის სააღსრულებო ბიურო, კერძოდ, გორის რაიონული სასამართლოს მიერ.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპრო-

ცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, მე-2 მუხლით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 285-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. გ. გ-ის განცხადება სარჩელის აღდგრამდე სარჩელის უძრუნველყოფის ღონისძიების შესახებ განსჯადობით დაექვემდებაროს გორის რაიონულ სასამართლოს;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-1-1(გ-16)

22 მარტი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

**შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
პ. სილაგაძე**

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა ე. შ-ას განცხადებასთან დაკავშირებით წარმომოხილი დავა განსჯადობის შესახებ გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონული სასამართლოსა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

2015 წლის 15 ოქტომბერს ე. შ-ამ გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონულ სასამართლოს განცხადებით მიმართა, რომლითაც მამის, ნ. შ-ას პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარება მოითხოვა.

მოსარჩელის განმარტებით, საქართველოს სსრ შინსახკომ-

თან არსებული ყოფილი განსაკუთრებული სამეულის 1937 წლის 19 ნოემბრის დადგენილებით, სისხლის სამართლოს კოდექსის 58-7, 58-10 მუხლების საფუძველზე ნ. შ-ას მიესაჯა სასჯელის უმაღლესი ზომა – დახვრეტა. სსრკ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1989 წლის 16 იანვრის ბრძანებულების პირველი მუხლის თანახმად ნ. შ-ა რეაბილიტირებულია.

გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონული სასამართლოს 2015 წლის 1 დეკემბრის განჩინებით განცხადება განსჯადობით განსახილველად ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს გადაეგზავნა.

განჩინების თანახმად, მოცემულ განცხადებაზე ვრცელდება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²⁶ მუხლით გათვალისწინებული სპეციალური განსჯადობის წესები, ამდენად, განცხადება წარდგენილი უნდა ყოფილიყო ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლო არ დაეთანხმა გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონული სასამართლოს აღნიშნულ განჩინებას და წამოიწყო დავა განსჯადობის შესახებ.

სასამართლოს მოსაზრებით, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²⁶ მუხლი და „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა მსხვერპლთა სოციალური დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლი ადგენს ალტერნატიულ განსჯადობას. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-20 მუხლის შესაბამისად, ასეთ შემთხვევაში, სასამართლოს არჩევის უფლება მოსარჩელეს ეკუთვნის. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელემ განსჯად სასამართლოდ გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონული სასამართლო მიიჩნია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონულ სასამართლოსა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის ტერიტორიული განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ ე. შ-ას განცხადება განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონულ სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. წინააღმდეგ შემთხვევაში სახეზე იქნება არაუფლებამოსილი სასამართლოს მიერ საქმის განხილვა, რაც ინვესს საპროცესო ნორმების იმგვარ დარღვევას, რომელიც სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური პროცესუალური საფუძველი ხდება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, თუ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები.

მოცემულ შემთხვევაში, სადავოა პირის პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარება. ადმინისტრაციული კანონმდებლობა ამ ტიპის დავებისათვის სპეციალურ განსჯადობას ითვალისწინებს.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს, რომ ე. შ-ას განცხადება გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონულ სასამართლოს განსჯადია, მაგრამ არ იზიარებს განმარტებას, რომ ამ შემთხვევაში, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²⁶ მუხლი და „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა მსხვერპლთა სოციალური დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლი ალტერნატიულ განსჯადობას ადგენს.

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის VII⁷ თავი შეეხება პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარებული პირისათვის და მისი პირველი რიგის მემკვიდრისათვის ფულადი კომპენსაციის გაცემასთან დაკავშირებული სარჩელის განხილვის წესს. კოდექსის 21²⁶ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების მიხედვით, „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლით გათვალისწინებული ფულადი კომპენსაციის მიღების შესახებ სარჩელით სასამართლოსათვის მიმართვის უფლება აქვთ იმავე კანონის მე-9 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ პირებს. უშუალოდ რეპრესირებული პირი, მისი პირველი რიგის

მემკვიდრე ან მათი წარმომადგენელი ფულადი კომპენსაციის მიღების შესახებ სარჩელს არაუგვიანეს 2018 წლის 1 იანვრისა წარუდგენს თბილისის ან ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს რეპრესირებული პირის/მისი პირველი რიგის მემკვიდრის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. ამ თავის მიზნებისათვის თბილისის საქალაქო სასამართლოს იურისდიქცია მოიცავს აღმოსავლეთ საქართველოს, ხოლო ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს იურისდიქცია – დასავლეთ საქართველოს.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²⁶ მუხლი სპეციალური ნორმაა და ადგენს მხოლოდ პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარებული პირისათვის და მისი პირველი რიგის მემკვიდრისათვის ფულადი კომპენსაციის გაცემასთან დაკავშირებული სარჩელის განსჯადობას. განსახილველ შემთხვევაში კი, ე. შ-ა მამის, ნ. შ-ას, პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებას ითხოვს და არა კომპენსაციის მიღებას.

„საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, განცხადებას პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარების შესახებ უშუალოდ რეპრესირებული პირი, მისი კანონით მემკვიდრე ან მათი წარმომადგენელი წარუდგენს იმ სასამართლოს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც მუდმივად ან დროებით ცხოვრობს რეპრესირებული პირი ან მისი კანონით მემკვიდრე, შესაბამისად, აღნიშნული ნორმა ასევე ადგენს სპეციალურ განსჯადობას და ითვალისწინებს პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარების შესახებ განცხადების შეტანას რეპრესირებული პირის ან მისი მემკვიდრის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ამდენად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²⁶ მუხლი და კანონის მე-7 მუხლი შეეხება სხვადასხვა სასარჩელო მოთხოვნის განსჯადობას და მოსარჩელე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-20 მუხლის შესაბამისად სასამართლოს არჩევს უფლებით არ სარგებლოს. თუ მოსარჩელე (განმცხადებელი) ითხოვს პირის პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებას, განცხადება შეიტანება რეპრესირებული განმცხადებლის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით მოქმედ სასამართლოში, ხოლო თუ აღძრულია სარჩელი პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარებული პირისათვის და მისი პირველი რიგის მემკვიდრისათვის ფულადი კომპენსაციის გაცემის თაობაზე – ასკ-ის 21²⁶ მუხლის შესაბამისად, თბილისის ან ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ ე. შ-ას (ნ. შ-ას პირველი რიგის მემკვიდრის) მისამართია გალის რაიონი, სოფ. საბერიო, ამდენად, წარმოდგენილი განცხადება გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონული სასამართლოს განსჯადია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 408-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ე. შ-ას განცხადება განსჯადობით დაექვემდებაროს გალი-გულრიფშისა და ოჩამჩირე-ტყვარჩელის რაიონულ სასამართლოს;
2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-4-4(გ-16)

22 მარტი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე
პ. სილაგაძე

საქართველოს ადმინისტრაციულ საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა ნ. დ-ის სარჩელთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა განსჯადობის შესახებ მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კო-

ლეგიასა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. დ-მა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას თიღვის მუნიციპალიტეტის გამგეობის წინააღმდეგ სარჩელით მიმართა, რომლითაც მოითხოვა თიღვის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის დამდგენი კომისიის 2015 წლის 10 აგვისტოს №29 დასკვნის ბათილად ცნობა, მოპასუხისათვის ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ 2015 წლის 11 დეკემბრის განჩინებით საქმე განსჯადობით განსახილველად მცხეთის რაიონულ სასამართლოს გადაუგზავნა.

მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს აღნიშნულ განჩინებას და წამოიწყო დავა განსჯადობის შესახებ.

სასამართლოს მოსაზრებით, მოცემულ საქმეზე დავის საგანს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებული მოქმედების კანონიერება, რა დროსაც, საერთო განსჯადობის წესების საფუძველზე, სარჩელი უნდა განიხილოს მოპასუხის ადგილსამყოფელის მიხედვით განსჯადმა სასამართლომ. ვინაიდან თიღვის მუნიციპალიტეტის გამგეობის ადგილსამყოფელია ქალაქი თბილისი, მოცემული საქმე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და მცხეთის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სას.კ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის ტერიტორიული განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ ნ. დ-ის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. წინააღმდეგ შემთხვევაში სახეზე იქნება არაუფლებამოსილი სასამართლოს მიერ საქმის განხილვა, რაც ინვეს საპროცესო ნორმების იმგვარ დარღვევას, რომელიც სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური პროცესუალური საფუძველი ხდება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, თუ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ სასამართლოს წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება მცხეთის რაიონული სასამართლოს განმარტებას, რომ ადმინისტრაციულ საქმეებზე ტერიტორიული განსჯადობა მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული ადმინისტრაციული ორგანოების ტერიტორიულ განსჯადობაზე. კონკრეტულ ტერიტორიაზე უძრავ ქონებასთან ან სამართალურთიერთობასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებას იღებს ის ადმინისტრაციული ორგანო, რომლის ტერიტორიულ საზღვრებშიც მდებარეობს უძრავი ქონება ან წარმოიშვა სამართალურთიერთობა. მოცემულ შემთხვევაში, გასათვალისწინებელია, რომ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფით, თიღვის მუნიციპალიტეტი არ მიეკუთვნება მცხეთის რაიონს და ეს ტერიტორიული ერთეული ხაშურის რაიონული სასამართლოს იურისდიქციაშია მოქცეული, მაგრამ ვინაიდან მუნიციპალიტეტის ტერიტორია ოკუპირებულია რუსეთის მიერ, მისი მმართველობის ორგანოები განთავსებულია თბილისში.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლით გათვალისწინებული იურიდიული პირის (დანესებულების) ადგილსამყოფელი გულისხმობს მისი რეალური მოქმედების ადგილის

მიხედვით სარჩელის შეტანას. საქმის მასალები ადასტურებს, რომ თიღვის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მისამართია თბილისი, დავით აღმაშენებლის გამზ. 89/24, შესაბამისად, წარმოდგენილი სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციული საქმეთა კოლეგიის განსჯადია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, მე-2 მუხლით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ნ. დ-ის სარჩელი განსჯადობით დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

ბანჩინება

№ბს-141-140(გ-16)

7 აპრილი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე

ვ. როინიშვილი

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა ააიპ „...“ სარჩელთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და რუსთავის საქალაქო სასამართლოს შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

ააიპ „...“ სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიმართ და მოითხოვა „სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში დამატებითი ქონების სახით გადაცემის შესახებ“ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს 07.09.2015წ. ბრძანების ბათილად ცნობა.

მოსარჩელემ მიუთითა, რომ ქ. რუსთავის გამგეობის 16.12.1992წ. გადაწყვეტილებით რეგისტრაციაში გატარდა საქველმოქმედო ორგანიზაცია „ი. ე-ო“, რომლის საქმიანობის სახეობად ამავე უწყების მიერ 1992 წლის დეკემბრის თვეში გაცემული მუდმივი მონუმობის თანახმად განისაზღვრა მარტოხელა, ხანდაზმული, ინვალიდების სოციალური დაცვა, სამედიცინო და სხვა საყოფაცხოვრებო საქმიანობის მომსახურება. ქ. რუსთავის მერის 22.10.1993წ. №539 განკარგულებით რუსთავის №... შენობა უსასყიდლოდ გადაეცა საქართველოს რესპუბლიკის ... არსებული მარტოხელა პანსიონატს. მოსარჩელემ სარჩელში აღნიშნა, რომ მითითებულ შენობაში საქველმოქმედო ორგანიზაცია „ი. ე-ო“ წლების განმავლობაში დამოუკიდებლად ეწევა საქ-

ველმოქმედო საქმიანობას და შემონირულობების ხარჯზე ემსახურება მარტოხელა ხანდაზმულებს. შემონირულობების ხარჯზე შესაძლებელი გახდა ძველი დანგრეული შენობის აღდგენა და სარემონტო სამუშაოების ჩატარება. მითითებული ქონების საკუთრებაში გადაცემის შესახებ რამოდენიმეჯერ მიმართეს საკუთრების უფლების აღიარების კომისიას „ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების მფლობელობაში (სარგებლობაში) არსებულ მიწის ნაკვეთებზე საკუთრების უფლების აღიარების წესისა და საკუთრების მონუმობის ფორმის დამტკიცების შესახებ“ კანონის შესაბამისად, თუმცა უშედეგოდ. მოსარჩელე უთითებს, რომ საქველმოქმედო ორგანიზაცია „ი. ე. ო“ ფაქტობრივ მფლობელობასა და სარგებლობაში არსებული ქონება ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტს გადაეცა თანახმად „სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში დამატებითი ქონების სახით გადაცემის შესახებ“ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს 07.09.2015წ. ბრძანებისა. კერძოდ, ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტს დამატებითი ქონების სახით გადაეცა ქ. რუსთავში ... მიკრორაიონის მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული 8445 კვ.მ. არსასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებული 3 (სამი) შენობა-ნაგებობით. მოსარჩელე თვლის, რომ მითითებული ბრძანება არის უკანონო, რის გამოც ითხოვს მის ბათილად ცნობას სზაკ-ის 53-ე, 60', 95-ე მუხლების შესაბამისად.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 26.01.2016წ. განჩინებით სარჩელი განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა რუსთავის საქალაქო სასამართლოს. საქალაქო სასამართლომ მიუთითა, რომ ვინაიდან სადავო უძრავი ნივთი მდებარეობს რუსთავში, მოცემულ შემთხვევაში განსჯად სასამართლოს წარმოადგენს რუსთავის საქალაქო სასამართლო. თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა სსკ-ის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილზე, 26-ე მუხლზე, სსკ-ის მე-15, 284-286-ე მუხლებზე და ააიბ „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად გადაუგზავნა რუსთავის საქალაქო სასამართლოს.

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 29.01.2016წ. განჩინებით ააიბ „...“ სარჩელი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობის მოთხოვნით განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

რუსთავის საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართვე-

ლოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-2 პუნქტისა და „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის მე-3 მუხლის მე-საბამისად, ყოველ ადამიანს უფლება აქვს თავის უფლებათა და თავისუფლებათა დასაცავად მიმართოს სასამართლოს. ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე. რუსთავის საქალაქო სასამართლომ სსკ-ის მე-15 მუხლზე მითითებით აღნიშნა, რომ საქმე ეხება ტერიტორიულ განსჯადობას. ვინაიდან დავის საგანია არა საკუთრება უძრავ ქონებაზე, არამედ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი და მოპასუხედ დასახელებულია აქტის გამომცემი ორგანო, სარჩელი უნდა იქნეს განხილული მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით – თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ. სასამართლოებმა სადავო აქტების სასამართლო წესით განსჯადობის განსაზღვრისას აქტების გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანოების ადგილსამყოფელის მიხედვით უნდა გამოარკვიონ სასამართლო, რომლის სამოქმედო ტერიტორიასაც განეკუთვნება საქმე განსახილველად. მით უფრო მაშინ, როდესაც დავის საგანია არა უძრავ ნივთთან დაკავშირებული კონფლიქტი, არამედ ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული აქტის კანონიერება, რა დროსაც საერთო განსჯადობის წესების საფუძველზე სარჩელი უნდა განიხილოს და გადაწყვიტოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით განსჯადმა სასამართლომ. ვინაიდან გასაჩივრებულია სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ გამოცემული ბრძანება, რომლის ადგილსამყოფელია ქ. თბილისი, ... №12, ტერიტორიული განსჯადობის გათვალისწინებით განსჯადი სასამართლო არის თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის ზეპირი მოსმენის გარეშე გაცნო საქმის მასალებს, განსჯადობის თაობაზე რუსთავის საქალაქო სასამართლოსა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს განჩინებებს და თვლის, რომ საქმე განსჯადობის მიხედვით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სასკ-ის 26.3 მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია გადაწყვიტოს სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავა. განსახილველ შემთხვევაში სასამართლოებს შორის განსჯადობასთან დაკავშირებით დავა ეხება ტერი-

ტორიული განსჯადობის საკითხს. სასკ-ის 26.3 მუხლით გათვალისწინებული სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის დაშვება ითვალისწინებს სასამართლოებს შორის დავას არა მხოლოდ საგნობრივ, არამედ ტერიტორიული განსჯადობის საკითხზე.

სარჩელი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობის თაობაზე იმ ადმინისტრაციული სასამართლოს კომპეტენციას განეკუთვნება, რომლის მოქმედების სფეროშიც აქვს ადგილსამყოფელი მითითებულ ორგანოს. ტერიტორიული განსჯადობის არსი მდგომარეობს პრინციპში, რომლის მიხედვით მოსარჩელე მიმართავს მოპასუხის სასამართლოს. საერთო წესის თანახმად, სარჩელი წარდგენილი უნდა იქნეს მოპასუხის – ადმინისტრაციული ორგანოს ადგილმდებარეობის მიხედვით (სსკ-ის მე-15 მუხლი). ამდენად, საერთო წესის მიხედვით, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ტერიტორიული იურისდიქცია ეკუთვნის იმ სასამართლოს, რომლის მოქმედების ტერიტორიაზეც განლაგებულია ადმინისტრაციული ორგანო. სსკ-ის მე-18 მუხლით რეგლამენტირებულია ნივთობრივი განსჯადობის შესახებ სპეციალური წესები. ხსენებული მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სარჩელი საკუთრების უფლების შესახებ, თუ დავა ეხება უძრავ ნივთს, შეიძლება შეტანილი იქნეს სასამართლოში ნივთის ადგილსამყოფლის მიხედვით. აღნიშნული ნორმა ადგენს სპეციალურ განსჯადობას და იძლევა განსჯადობის განსაზღვრის შესაძლებლობას უძრავი ნივთის ფაქტობრივი ადგილსამყოფლის მიხედვით (სუს 23.01.15წ. №ბს-816-802(გ-14); 04.06.15წ. №ბს-280-276(გ-15)). მოცემულ შემთხვევაში დავა ეხება არა უძრავ ქონებას, არამედ უძრავი ქონების გადაცემასთან დაკავშირებით გამოცემულ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის (სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს 07.09.2015წ. ბრძანების) კანონიერებას. ტერიტორიული განსჯადობა ნყდება მოპასუხის ადგილმდებარეობის მიხედვით, რა დროსაც საერთო განსჯადობის წესების საფუძველზე სარჩელი უნდა წარედგინოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანი მოიცავს მხოლოდ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს 07.09.2015წ. ბრძანების ბათილად ცნობას, მოპასუხედ დასახელებულია მხოლოდ ერთი ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, შესაბამისად სახეზე არ არის ალტერნატიული განსჯადობა. „საჯარო სამართლის იურიდული პირის – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს დებულე-

ბის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 17.09.2012 წ. №391 დადგენილების თანახმად აქტის გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანოს მისამართია ქ. თბილისი, ... ქ. №12.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე საკასაციო პალატა თვლის, რომ ააიპ „...“ სარჩელი განსჯადობით უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს, რომლის იურისდიქციის ტერიტორიაზეც მდებარეობს აქტის გამომცემი ორგანო სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, 2.1, 26.3 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ააიპ „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-758-750(გ-16)

7 აპრილი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

მ. ვაჩაძე

ვ. როინიშვილი

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი მოსმენის გარეშე, განიხილა ი. ჩ-ას და ც. შ-ას პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარების შესახებ განცხადებასთან დაკავშირებული დავა, განსჯადობის თაობაზე ზუგდიდის რაიონულ სასამართლოსა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

ი. ჩ-ამ და ც. შ-ამ განცხადებით მიმართეს ზუგდიდის რაიონულ სასამართლოს და მოითხოვეს პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარება. განმცხადებლებმა მიუთითეს, რომ მათ მშობელს – ა. ჩ-ას საქართველოს სსრ შინსახკომთან არსებული სამეურლის 13.12.1937 დადგენილებით მიესაჯა სასჯელის უმაღლესი ზომა – დახვრეტა, რომელიც სისრულეში 30.12.1937წ. იქნა მოყვანილი. სსრკ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 16.01.1989წ. ბრძანებულების საფუძველზე მოხდა ა. ჩ-ას რეაბილიტაცია. მითითებული გარემოებების საფუძველზე ი. ჩ-ა და ც. შ-ა ითხოვენ მათი მშობლის პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარებას.

ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს 28.09.2015წ. განჩინებით საქმე განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს. სასამართლომ მიუთითა სასკ-ის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილზე და აღნიშნა, რომ პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარების შესახებ განცხადება გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან და განხილული უნდა იქნას ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით. სასამართლომ ასევე მიუთითა სასკ-ის 21²⁶ და 26-ე მუხ-

ლებზე, „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ კანონის მე-9 მუხლზე და აღნიშნა, რომ ფულადი კომპენსაციის მიღების შესახებ სარჩელით სასამართლოსათვის მიმართვის უფლება აქვთ რეპრესირებულ პირს, მის პირველი რიგის მემკვიდრეს ან მათ წარმომადგენელს არაუგვიანეს 2018 წლის 01 იანვრისა. სარჩელი წარედგინება რეპრესირებული პირის ან მისი მემკვიდრის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით თბილისის ან ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს. აღნიშნულ ნორმაზე მითითებით ზუგდიდის რაიონულმა სასამართლომ ჩათვალა, რომ საქმე განსჯადობით ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს უნდა გადაგზავნოდა.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 13.10.2015წ. განჩინებით განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად საქმე გადაეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-2 პუნქტზე, სასკ-ის 21²⁶, 26-ე მუხლებზე, „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ კანონის, მე-7 და მე-9 მუხლზე და აღნიშნა, რომ ი. ჩ-ას და ც. შ-ას საცხოვრებელი მისამართია ქ. ზუგდიდი, სსკ-ის მე-20 მუხლის მიხედვით თუ საქმე რამდენიმე სასამართლოს განსჯადია, სასამართლოს არჩევის უფლება ეკუთვნის მოსარჩელეს. მოსარჩელემ განსჯად სასამართლოდ მიიჩინა ზუგდიდის რაიონული სასამართლო. „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის მე-3 მუხლის შესაბამისად, ყოველ ადამიანს უფლება აქვს თავის უფლებათა და თავისუფლებათა დასაცავად მიმართოს სასამართლოს. ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე. აღნიშნული მსჯელობის საფუძველზე ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ ჩათვალა, რომ განსჯადობის შესახებ სასამართლოებს შორის დავა გადასაწყვეტად უნდა გადაეგზავნოს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის ზეპირი მოსმენის გარეშე გაცნო საქმის მასალებს, განსჯადობის თაობაზე ზუგდიდის რაიონული სასამართლოსა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს განჩინებებს და თვლის, რომ საქმე განსჯადობის მიხედვით გან-

სახილველად უნდა დაექვემდებაროს ზუგდიდის რაიონულ სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სასკ-ის 26.3 მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია გადაწყვიტოს სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავა. განსახილველ შემთხვევაში სასამართლოებს შორის განსჯადობასთან დაკავშირებით დავა ეხება ტერიტორიული განსჯადობის საკითხს. სასკ-ის 26.3 მუხლით გათვალისწინებული სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის დაშვება ითვალისწინებს სასამართლოებს შორის დავას არა მხოლოდ საგნობრივ, არამედ ტერიტორიული განსჯადობის საკითხზე.

ტერიტორიული განსჯადობის არსი მდგომარეობს პრინციპში, რომლის მიხედვით მოსარჩელე მიმართავს მოპასუხის სასამართლოს, თუმცა მოცემულ შემთხვევაში კანონი „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ უშუალოდ განსაზღვრავს განცხადების განმხილველ სასამართლოს, კერძოდ, კანონის მე-7 მუხლის შესაბამისად განცხადება პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარების შესახებ წარედგინება იმ სასამართლოს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც მუდმივად ან დროებით ცხოვრობს რეპრესირებული პირი ან მისი მემკვიდრე. ზუგდიდის რაიონულმა სასამართლომ საქმე ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში განსჯადობით განსახილველად გადააგზავნა დავის საგნის გაუთვალისწინებლად. ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს მსჯელობა ემყარება სასკ-ის VII⁷ თავის ნორმებს, რომლებიც განსაზღვრვენ პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარებული პირის და მისი პირველი რიგის მემკვიდრისათვის ფულადი კომპენსაციის გაცემასთან დაკავშირებულ სამართალწარმოების წესს. მოცემულ შემთხვევაში მოთხოვნილია არა ფულადი კომპენსაციის გაცემა, არამედ პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარება, რის გამო საფუძველს არის მოკლებული განსჯადი სასამართლოს გადაწყვეტა სასკ-ის 21²⁶ მუხლისა და „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ კანონის მე-9 მუხლის დანაწესების მიხედვით. მოცემულ შემთხვევაში „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ კანონის 7.1 მუხლის დანაწესიდან გამომდინარე განსჯადია ის სასამართლო, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც ცხოვრობს განმცხადებელი. განსახილველ შემთხვე-

ვაში განმცხადებლების – ი. ჩ-ას და ც. შ-ას საცხოვრებელი ადგილი არის ქალაქი ზუგდიდი. „რაიონული (საქალაქო), თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების შექმნის, მათი სამოქმედო ტერიტორიისა და მოსამართლეთა რაოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 09.08.2007წ. №1/150-2007 გადაწყვეტილების მე-19 მუხლის თანახმად ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორია განისაზღვრა თვითმმართველი ქალაქის – ზუგდიდის, მესტიის, ჩხოროწყუსა და წალენჯიხის მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციული საზღვრებით.

ზემოაღნიშნულთან ერთად საკასაციო პალატა არ იზიარებს აგრეთვე ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მითითებას ალტერნატიული განსჯადობის არსებობაზე, რომლის პირობებშიც განსჯადი სასამართლო მოსარჩელის არჩევით დგინდება. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სსკ-ის მე-16 მუხლით გათვალისწინებულ ალტერნატიულ განსჯადობას მაშინ აქვს ადგილი, როდესაც მოსარჩელეს შეუძლია სარჩელი აღძრას მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის, მისი ადგილმდებარეობის ან მისი ქონების ადგილმდგომარეობის მიხედვით, რაც შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელეს აირჩიოს სასამართლო. მოცემულ შემთხვევაში სახეზე არ არის ალტერნატიული განსჯადობა, ვინაიდან კანონი ერთმნიშვნელოვნად განსაზღვრავს განსჯად სასამართლოს. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა თვლის, რომ ი. ჩ-ას და ც. შ-ას პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარების შესახებ განცხადება განსჯადობით უნდა დაექვემდებაროს ზუგდიდის რაიონულ სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, 2.1, 26.3 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ი. ჩ-ას და ც. შ-ას პოლიტიკური რეპრესიის მსხვერპლად აღიარების შესახებ განცხადება განსჯადობით უნდა დაექვემდებაროს ზუგდიდის რაიონულ სასამართლოს;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-300-298(გ-16)

2 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 28 მარტს დ. უ-მა სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის – სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიმართ.

მოსარჩელემ მოითხოვა აღიარებულ იქნას სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ისტორიის ფაკულტეტზე უფროსი მასწავლებლის თანამდებობაზე მუშაობის ფაქტი 1991 წლის სექტემბრიდან 1993 წლის სექტემბრამდე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 4 აპრილის განჩინებით დ. უ-ის სარჩელი სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიმართ განსახილველად გადაეგზავნა განსჯად სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულ სასამართლოს.

სასამართლომ მიუთითა, რომ სარჩელზე მოპასუხეს წარმოადგენს სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

აფხაზეთის არ აღმასრულებელი ორგანოები აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში საქართველოს იურისდიქციის აღდგენამდე საქმიანობას ახორციელებენ სხვადასხვა ტერიტორიაზე.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2013 წლის 3 სექტემბრის №123/ნ ბრძანებით დამტკიცებულ იქნა საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წესდება, რომლის პირველი მუხლის მე-8 პუნქტის თანახმად, უნივერსიტეტის იურიდიული მისამართია: ქ. თბილისი, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. №9. თავისი ფუნქციის განხორციელებისას, სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტე-

ტი როგორც ადმინისტრაციული უწყება, წარმოადგენს აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკას. ავტონომიური რესპუბლიკის ადმინისტრაციული ორგანოები თავიანთ საქმიანობას განაგრძობენ საქართველოს სხვადასხვა ტერიტორიაზე. ქ. თბილისი არის სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადგილსამყოფელი.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 9 აგვისტოს №1/150-2007 გადაწყვეტილების 38¹ მუხლის თანახმად, სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს ადგილსამყოფლად განსაზღვრულია ქ. თბილისი.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლის საფუძველზე და იმის გათვალისწინებით, რომ მოპასუხე – სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, როგორც ადმინისტრაციული უწყება, წარმოადგენს აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკას და იგი განთავსებულია: ქ. თბილისში, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. №9, ასევე, ქ. თბილისში, აღმაშენებლის ხეივანი მე-12 კმ, №6 მდებარეობს სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლო, შესაბამისად, სასამართლომ განსჯად სასამართლოდ მიიჩნია სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლო.

სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 15 აპრილის განჩინებით დ. უ-ის სარჩელი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე მუხლის შესაბამისად, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იურისდიქციის სრულად აღდგენამდე იძულებით გადაადგილებულ პირთა დარღვეული და სადავო უფლებების, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვას ახორციელებენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამართლოები მათი სამოქმედო ტერიტორიის მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავის მოთხოვნათა დაცვით, თუ მოპასუხეც იძულებით გადაადგილებული პირია. ამ მუხლით დადგენილი სარჩელის განხილვის განსჯადობის წესი მოქმედებს მაშინ, თუკი ორივე მხარე იძულებით გადაადგილებული პირია.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში სარჩელი აღძრულია დ. უ-ის მიერ, რომელიც არ წარმოადგენს აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირს, რაც იმთავითვე გამორიცხავს სარჩელის სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონუ-

ლი სასამართლოს იურისდიქციისათვის დაქვემდებარების შე-
საძლებლობას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაეცნო საქმის მასალებს, შეამოწმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სოხუმისა და გაგრა-
გუდაუთის რაიონული სასამართლოს განჩინებების კანონიერე-
ბა-დასაბუთებულობა, რის შემდეგაც მივიდა დასკვნამდე, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექ-
ვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრა-
ციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს ად-
მინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2
ნაწილის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგე-
ნილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება სა-
ქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ ვინაიდან საქარ-
თველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ
არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში
გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექ-
სის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის
ნესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლის (საერთო გან-
სჯადობა) პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩე-
ლი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედ-
ვით, ხოლო სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ სასამართლოს
წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით.
მართალია, ადმინისტრაციული კატეგორიის საქმეებზე სასა-
მართლოების ტერიტორიული განსჯადობა მნიშვნელოვნად
არის დამოკიდებული ადმინისტრაციული ორგანოების ტერიტო-
რიულ განსჯადობაზე და საერთო წესის თანახმად სარჩელი წარ-
დგენილი უნდა იქნეს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით,
მაგრამ მოქმედი კანონმდებლობა აწესებს აფხაზეთის სასამარ-
თლოებისათვის ამ წესისაგან განსხვავებულ, განსაკუთრებულ
განსჯადობას.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე
მუხლის თანახმად, აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში სა-
ქართველოს იურისდიქციის სრულად აღდგენამდე იძულებით
გადაადგილებულ პირთა დარღვეული და სადავო უფლებების,
აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინტერესების
დაცვას ახორციელებენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლი-

კის სასამართლოები მათი სამოქმედო ტერიტორიების მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავის მოთხოვნათა დაცვით, თუ მოპასუხეც იძულებით გადაადგილებული პირია.

ამდენად, აფხაზეთის არ სასამართლოების იურისდიქციის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ აფხაზეთის სასამართლოები თავიანთ საქმიანობას ახორციელებენ არა მარტო ტერიტორიული პრინციპით, არამედ დევნილი მოსახლეობისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ადმინისტრაციული ორგანოების დროებითი, ფაქტობრივი ადგილსამყოფლის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო ყურადღებას მიაქცევს ნორმის შინაარსს და განმარტავს, რომ ზემოაღნიშნულ მუხლში საუბარია მოსარჩელეზე, როგორც იძულებით გადაადგილებულ პირზე, რაც გამორიცხავს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას, ვინაიდან საქმის მასალებით უდავოდ დადგენილია, რომ მოსარჩელე – დ. უ-ს არ აქვს მინიჭებული აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსი.

განსახილველ შემთხვევაში აღიარებითი სარჩელის საფუძველზე დ. უ-ი ითხოვს სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 1991 წლის სექტემბრიდან 1993 წლის სექტემბრამდე ისტორიის ფაკულტეტზე უფროსი მასწავლებლის თანამდებობაზე მუშაობის ფაქტის აღიარებას. ამდენად, მოცემულ აღიარებით სარჩელეზე მოპასუხეს წარმოადგენს სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის აღმასრულებელი ორგანოები აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში იურისდიქციის აღდგენამდე საქმიანობას ახორციელებენ საქართველოს სხვადასხვა ტერიტორიაზე (თბილისი, ზუგდიდი, ქუთაისი).

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2013 წლის 3 სექტემბრის №123/ნ ბრძანებით დამტკიცებულ იქნა სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წესდება, რომლის პირველი მუხლის მე-8 პუნქტის თანახმად, უნივერსიტეტის იურიდიული მისამართია: ქ. თბილისი, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. №9.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ დ. უ-ს, რომელსაც არ აქვს მინიჭებული აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსი, რაც გამორიცხავს მისი სარჩელის სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს იურის-

დიქციისთვის დაქვემდებარების შესაძლებლობას, რა დროსაც გამოყენებულ უნდა იქნეს არა სსკ-ის 439-ე მუხლით დადგენილი განსჯადობის წესები, არამედ სსკ-ის მე-15 მუხლის საფუძველზე დადგენილი საერთო განსჯადობის წესები, ანუ სარჩელი უნდა წარედგინოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით განსჯად სასამართლოს.

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, დ. უ-ის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. დ. უ-ის სარჩელი სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიმართ განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

ბანჩინება

№ბს-265-263(გ-16)

14 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

**შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ნ. სხირტლაძე**

საქართველოს ადმინისტრაციულ საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა შპს „...“ სარჩელთან დაკავშირებით წარმომობილი დავა განსჯადობის შესახებ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიასა და ბოლნისის რაიონულ სასამართლოს შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „...“ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს წინააღმდეგ სარჩელით მიმართა. მოსარჩელემ მოითხოვა 2012 წლის 30 მაისის ნასყიდობის ხელშეკრულების მოშლისა და პირგასამტეხლოს გადახდევინების შესახებ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს №1/1-3235 ბრძანების ბათილად ცნობა, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2016 წლის 8 თებერვლის №1-1/56 ბრძანების ბათილად ცნობა, ახალი ინდივიდუალური აქტის გამოცემა.

მოსარჩელის განმარტებით, საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულებისა და შპს „...“ და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სააგენტოს შორის გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით 296 960 ლარად საკუთრებაში გადაეცა დმანისის მუნიციპალიტეტში მდებარე 55 ერთეული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი. ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „...“ დაევალა გადაცემულ ქონებაზე 6 თვის ვადაში ფერმის მშენებლობა, ხოლო 18 თვეში – რძის გადამამუშავებე-

ლი ქარხნის მოწყობა, მიწის ნაკვეთების დამუშავება. შპს „...“ ასევე დაეწავლა 8000000 ევროს ინვესტიციის განხორციელება და 800000 ევროს უპირობო, გამოუხმობი საბანკო გარანტიის წარდგენა. მოსარჩელემ ვალდებულება ხელშეკრულებით განსაზღვრულ ვადაში ვერ შეასრულა, რადგან გადაცემულ მიწის ნაკვეთებზე შეიჭრა ადგილობრივი მოსახლეობა და სამუშაოების წარმოების საშუალება არ მისცა, რის შესახებაც შპს „...“ აცნობა სააგენტოს, სამინისტროს და ადგილობრივ ხელისუფლებას. მიუხედავად იმისა, რომ სააგენტოსათვის ცნობილი იყო ფორს-მაჟორული გარემოებების თაობაზე, 19.08.2015 წლის ბრძანებით ნასყიდობის ხელშეკრულების მოქმედება შეწყდა. მოსარჩელეს დაეკისრა პირგასამტეხლო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ 2016 წლის 11 მარტის განჩინებით საქმე განსჯადობით განსახილველად ბოლნისის რაიონულ სასამართლოს გადასცა. სასამართლომ აგრეთვე მიიჩნია, რომ დავა სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით უნდა განხილულიყო.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ სახეზე იყო კერძოსამართლებრივი და არა ადმინისტრაციული ხელშეკრულება, ამდენად დავა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან არ გამომდინარეობდა. გარდა ამისა, სარჩელი შეტანილი უნდა ყოფილიყო, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ხელშეკრულების შესრულების ადგილის მიხედვით.

ბოლნისის რაიონული სასამართლო არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს აღნიშნულ განჩინებას და წამოიწყო დავა ტერიტორიულ-საგნობრივი განსჯადობის შესახებ.

სასამართლოს მოსაზრებით, მოცემულ საქმეზე მოპასუხეები არიან სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო – ადმინისტრაციული ორგანოები, რომლებმაც გასაჩივრებული აქტების გამოცემისას იხელმძღვანელეს ადმინისტრაციული და არა სამოქალაქო კანონმდებლობით. სასამართლომ აგრეთვე მიიჩნია, რომ ვინაიდან სახეზეა დავა ადმინისტრაციული აქტების ბათილად ცნობას შეეხებ, სარჩელი აღძრული უნდა ყოფილიყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლით გათვალისწინებული განსჯადობის საერთო წესების შესაბამისად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის

თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და ბოლნისის რაიონული სასამართლოს განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის საგნობრივ-ტერიტორიული განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ შპს „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სა-მოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსნებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირე-

ბით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მონესრიგებული.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით.

მოცემული დავის საგნობრივი განსჯადობის განსაზღვრისათვის არ კმარა მხოლოდ ის გარემოება, რომ მოპასუხეები არიან სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო – ადმინისტრაციული ორგანოები.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან თუ კერძო პირთან დადებული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავის ადმინისტრაციულ საქმეთა კატეგორიისადმი მიკუთვნების საფუძველს არ ქმნის მხოლოდ ის გარემოება, რომ ხელშეკრულების ერთ-ერთი მხარე ადმინისტრაციული ორგანოა. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია ისარგებლოს კერძო სამართლის საშუალებით, უკეთეს აღნიშნული მისი შეხედულებით უფრო მისაღებია და არ ეწინააღმდეგება საჯარო სამართლებრივ ნორმებს, ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია გამოიყენოს თავის საქმიანობაში კერძო-სამართლებრივი ფორმები და შესაბამისად დადოს კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულება. კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებში ადმინისტრაციული ორგანო მოქმედებს, როგორც სამოქალაქო სამართლის სუბიექტი, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულების დადებისას გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისი ნორმები (სზაკ-ის

65' მუხ.). ამდენად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ კერძო-სამართლებრივ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული დავები განიხილება სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით, ხოლო ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით (სასკ-ის 25' მუხ., სზაკ-ის 65.2, 65' მუხ.). საჯარო-სამართლებრივი და კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების გამიჯვნისათვის არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება არა ხელშეკრულების მონაწილეთა სტატუსს, არამედ ხელშეკრულების მიზანს. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დეფინიციის (სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტი) ძირითადი ელემენტი უკავშირდება საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ხელშეკრულების დადებას. ხელშეკრულების მიზანი მისი შინაარსით განისაზღვრება; ამდენად, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულების მხარეების მიერ ნაკისრი ვალდებულებების, ხელშეკრულების დადების შედეგად წარმოშობილი უფლება-მოვალეობების შინაარსს. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების შედეგად შესაბამისი პირი აღიჭურვება საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობებით, ხოლო კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების დადებისას მხარეები გვევლინებიან სამოქალაქო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობების მატარებლებად.

ამ მსჯელობის გათვალისწინებით, წარმოდგენილი დავის განსჯადობა უნდა გადანყდეს სადავო ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნების შესაბამისად.

ადმინისტრაციული ხელშეკრულების სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულებისაგან გამიჯვნისათვის, ხელშეკრულების მიზნის და საგნის ანალიზის გარდა, მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულების დადებას ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე. სასკ-ის 2.3 მუხლის შესაბამისად სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლომ არასწორად შეაფასა საქმეში წარმოდგენილი 2012 წლის 30 მაისის ნასყიდობის ხელშეკრულება და არ გაითვალისწინა, რომ ხელშეკრულება დადებულია „სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის

2012 წლის 15 მაისის №15/05/04 განკარგულების საფუძველზე, ანუ, სახეზეა პრივატიზებიდან წარმოშობილი დავა.

სახელმწიფო ქონების განსახელმწიფოებრიობა – პრივატიზაცია სახელმწიფოს განსაკუთრებულ საჯარო უფლებამოსილებას განეკუთვნება. პრივატიზაციის პროცესი არ არის კერძოსამართლებრივი ურთიერთობა და ამ შემთხვევაში სახელმწიფო ვერ გამოვა როგორც კერძო პირი, როგორც ურთიერთობის თანასწორი მონაწილე. შესაბამისად, სახელმწიფო ქონების პრივატიზების მიზნით დადებული ხელშეკრულება წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას.

რაც შეეხება მოცემული სარჩელის ტერიტორიულ განსჯადობას, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ, თუ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლით რეგლამენტირებულია საერთო განსჯადობის შესახებ წესები. მითითებული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ხოლო სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ სასამართლოს წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლის პირველი ნაწილი თავისი ხასიათით, შინაარსითა და იურიდიული ბუნებით არის ზოგადი და ამავე დროს იმპერატიული ნორმა, რომელიც ერთმნიშვნელოვნად და ცალსახად ადგენს განსჯად საერთო სასამართლოს ტერიტორიული ნიშნის, ანუ მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

ამასთან, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16-მე-19¹ მუხლით რეგლამენტირებულია განსჯადობის შესახებ სპეციალური წესები.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების ადგილის ან იმ ადგილს მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მსჯელობას, რომ მოცემული საქმე განხილულ უნდა იქნეს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-

2 ნაწილის შესაბამისად, ხელშეკრულების შესრულების ადგილის მიხედვით, რამდენადაც მოცემულ დავაზე სასარჩელო განცხადება აერთიანებს კუმულაციურ მოთხოვნებს: ხელშეკრულებიდან გასვლის თაობაზე ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, ადმინისტრაციული საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ ბრძანების ბათილად ცნობა, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა ხელშეკრულების შეცვლილი გარემოებებისადმი მისადაგების თაობაზე, შესაბამისად, მოცემული დავის განსჯადობის საკითხი არ უნდა გადაწყდეს ხელშეკრულების შესრულების ადგილის მიხედვით, მიუხედავად იმისა, რომ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს №1/1-3235 ბრძანების საფუძველად შპს „...“ მიერ ვალდებულების დათქმულ ვადაში შეუსრულებლობაა განსაზღვრული. ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი დავა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციული კოლეგიის განსჯადია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, მე-2 მუხლით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „...“ სარჩელი განსჯადობით დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-241-239(გ-16)

14 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

მ. ვაჩაძე,

ნ. სხირტლაძე

საქართველოს ადმინისტრაციულ საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა მ. ს-ის სარჩელთან დაკავშირებით წარმომოხილი დავა განსჯადობის შესახებ რუსეთის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიასა და რუსეთის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

მ. ს-მა რუსეთის საქალაქო სასამართლოში გარდაბნის მუნიციპალიტეტის გამგეობისა და გ. ქ-ის წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა, რომლითაც მოითხოვა გ. ქ-ის მიერ გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურში 2007 წლის 28 მარტს განმეორებითი რეგისტრაციისათვის წარდგენილი გარდაბნის გამგეობასა და გ. ქ-ს შორის 2006 წლის 12 ივნისს გაფორმებული №150 საიჯარო ხელშეკრულების საკადასტრო აზომვითი ნახაზის ბათილად ცნობა.

მოსარჩელის განმარტებით, 2005 წლის 7 სექტემბერს გარდაბნის გამგეობასა და ნ. ს-ს გაფორმებული ხელშეკრულების თანახმად, ნ. ს-ს იჯარით გადაეცა სოფ. ... ტერიტორიაზე 30 ჰა მიწის ნაკვეთი, კატეგორია – საძოვარი. 2007 წლის 6 ივნისს ნ. ს-მა იჯარით გადაცემული მიწა შეისყიდა. ნ. ს-ის შვილი და პირველი რიგის მემკვიდრე მ. ს-ი უძრავ ქონებას ვერ ირეგისტრირებს, რადგან საჯარო რეესტრის მონაცემების მიხედვით, მიწის ნაკვეთი ზედდებაშია გ. ქ-ის სახელზე რეგისტრირებულ უძრავ ქონებასთან. გ. ქ-ის მიერ წარდგენილი საკადასტრო აზომვითი ნახაზი, როგორც ფართობით, ისე ფორმით, აშკარად განსხვავდება საიჯარო ხელშეკრულებაზე დართული ნახაზისგან.

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 2016 წლის 9 მარტის განჩინებით საქმე განსჯადობით განსახილველად იმავე სასამართლოს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველად გადაეცა.

სასამართლოს მითითებით, ვინაიდან სადავო ნახაზით განხორციელდა მოპასუხის სახელზე მიწის პრივატიზება, წარმოდგენილი დავა ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით უნდა იქნას განხილული.

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა განმხილველი მოსამართლე აღნიშნულ განჩინებას არ დაეთანხმა და წამოიწყო დავა განსჯადობის შესახებ.

სასამართლოს მოსაზრებით, სასარჩელო მოთხოვნა სამოქალაქო სამართლის ნორმებს ეფუძნება. მოცემულ შემთხვევაში, სახეზეა არა გარდაბნის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ საჯარო უფლებამოსილებიდან გამომდინარე რაიმე მოქმედების განხორციელება ან ამ მოქმედების განხორციელებაზე უარის თქმა, არამედ სადავოა გ. ქ-ის მიერ წარდგენილი უძრავი ქონების იმ აზომვითი ნახაზის კანონიერება, რომელზეც ეს უკანასკნელია პასუხისმგებელი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე რუსთავის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და რუსთავის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა განმხილველ მოსამართლეთა განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26-ე მუხლის მესამე ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის საგნობრივი განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ მ. ს-ის სარჩელი ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით უნდა იქნეს განხილული შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. წინააღმდეგ შემთხვევაში სახეზე იქნება არაუფლებამოსილი სასამართლოს მიერ საქმის განხილვა, რაც იწვევს საპროცესო ნორმების იმგვარ დარღვევას, რომელიც სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური პროცესუალური საფუძველი ხდება სამოქალაქო საპროცესო კოდექ-

სის 394-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კოდექსით დადგენილი წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ცალსახად არ გამოირიცხება მ. ს-ის სარჩელის მიკუთვნება ერთ-ერთი ზემომოთითებული კატეგორიისადმი.

მოსარჩელე ითხოვს გ. ქ-ის დაკვეთით შესრულებული საკადასტრო აზომვითი ნახაზის ბათილად ცნობას.

სასამართლომ, წარმოდგენილი საქმე მიიჩნია რა სამოქალაქო სასამართლებრივ დავად, მ. ს-ის სარჩელი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლით გათვალისწინებულ აღიარებითი სარჩელის კატეგორიას მიაკუთვნა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლის მიხედვით სარჩელი შეიძლება აღიძრას უფლებისა თუ სამართლებრივი ურთიერთობების არსებობა-არარსებობის დადგენის, დოკუ-

მენტების ნამდვილობის აღიარების ან დოკუმენტების სიყალბის დადგენის შესახებ, თუ მოსარჩელეს აქვს იმის იურიდიული ინტერესი, რომ ასეთი აღიარება სასამართლოს გადაწყვეტილებით მოხდეს.

იმავე კოდექსის 178-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ ქვეპუნქტის თანახმად კი, სარჩელის შეტანისას მხარემ უნდა მიუთითოს ამ კოდექსის 180-ე მუხლით გათვალისწინებული იურიდიული ინტერესი, თუ აღძრულია აღიარებითი სარჩელი, ხოლო 186-ე მუხლის პირველი ნაწილის „თ“ ქვეპუნქტის მიხედვით კი, მოსამართლე არ მიიღებს სარჩელს განსახილველად, თუ სარჩელი შეტანილია ამ კოდექსის 178-ე მუხლში (გარდა იმავე მუხლის პირველი ნაწილის „თ“ და „ი“ ქვეპუნქტებისა და მე-3 ნაწილისა, თუ მოსარჩელეს მითითებული აქვს მტკიცებულებათა წარუდგენლობის საპატიო მიზეზი) მითითებული პირობების დარღვევით.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ იურიდიული ინტერესი არის სამართლებრივი სიკეთე, რაც მხარემ შეიძლება მიიღოს სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, რაც, ბუნებრივია, არ გულისხმობს მხოლოდ ქონების გადაცემას. იურიდიული ინტერესის ცნებაში ყოველთვის იგულისხმება ის მატერიალურ-სამართლებრივი უფლება, რომლის დაცვასაც უზრუნველყოფს აღიარებითი სარჩელი; ამასთან, კანონმდებელმა იმპერატიულად განსაზღვრა, რომ აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილება მხოლოდ მაშინაა დასაშვები, თუ მხარე დაადასტურებს, რომ ეს აღიარება სასამართლო წესით უნდა მოხდეს, უფრო ზუსტად კი, სასამართლო წესით უფლების აღიარების აუცილებლობა უნდა გამოირკვეს და ამ აღიარებას უნდა მოჰყვებოდეს სამართლებრივი შედეგი. იურიდიული ინტერესი ნამდვილია იმ შემთხვევაში, თუ კანონმდებლობიდან გამომდინარე, სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, შეიძლება დადგეს ის შედეგი, რასაც მხარე ისახავს მიზნად. აღნიშნული პირობა ობიექტური გარემოებაა და არ აქვს მნიშვნელობა, თავად მხარე რა სამართლებრივი შედეგის დადგომას უკავშირებს საქმეზე გადაწყვეტილების მიღებას. აღიარებითი სარჩელის იურიდიული ინტერესის განმსაზღვრელ კრიტერიუმებს წარმოადგენს შემდეგი: ა) მოსარჩელეს უნდა ედავებოდნენ უფლებაში; ბ) დავის არსებობა უნდა ქმნიდეს მოსარჩელის უფლების მომავლაში დარღვევის რეალურ საშიშროებას; გ) აღიარებითი სარჩელის გადაწყვეტა დავის გადაწყვეტის საუკეთესო საშუალება უნდა იყოს, კერძოდ, გადაწყვეტილების შედეგად სრულად გარკვეული შედეგი უნდა დგებოდეს მხარისათვის, აღიარები-

თი სარჩელის დაკმაყოფილება უნდა ქმნიდეს იმ უფლებებისა თუ ურთიერთობის განსაზღვრულობას, რაც მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის წარმოშობილი დავის გამო ირღვევა. საყურადღებოა, რომ აღიარებითი სარჩელის დასაშვებობაზე არსებით გავლენას, იურიდიული ინტერესის ნამდვილობის თვალსაზრისით, ახდენს ის ფაქტი, რომ დავის სხვა სახის სარჩელის (მაგ: მიკუთვნებითი სარჩელის) აღძვრის გზით გადაწყვეტა არ უნდა იყოს შესაძლებელი.

საკასაციო სასამართლო აქვე განმარტავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 22-ე-25-ე მუხლები ასევე მიიჩნევს ადმინისტრაციული სარჩელის დასაშვებად ცნობის აუცილებელ წინაპრობად იურიდიული ინტერესის არსებობას.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, რუსთავის საქალაქო სასამართლო ზედაპირულად მოეკიდა მ. ს-ის სარჩელს და, შემოიფარგლა რა სასარჩელო მოთხოვნის ფორმულირების შეფასებით, არ გაითვალისწინა მხარის მოთხოვნის რეალური სამართლებრივი ბუნება.

წარმოდგენილი სარჩელიდან ნათლად გამომდინარეობს, რომ მ. ს-ის იურიდიული ინტერესია ნ. ს-ის სამკვიდრო მასაში შემავალი უძრავი ქონების მის სახელზე რეგისტრაციის დამატრკობელი გარემოებების აღმოფხვრა. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მხარის ინტერესი საკადასტრო აზომვითი ნახაზის ბათილად ცნობის გზით არ მიიღწევა, ვინაიდან, ნახაზის ბათილად ცნობა გავლენას ვერ მოახდენს გ. ქ-ის სახელზე არსებულ სარეგისტრაციო ჩანაწერზე. „საჯარო რეესტრის შესახებ“ კანონის 26-ე მუხლში ჩამოთვლილია რეგისტრაციის გაუქმების საფუძვლები. უფლების რეგისტრაციის დროს წარდგენილი ნახაზის ბათილად ცნობა ამგვარ საფუძველს არ წარმოადგენს. სავარაუდოდ, მ. ს-ის მოთხოვნა შეიძლება იყოს გ. ქ-ის სახელზე უძრავი ქონების რეგისტრაციის შესახებ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს გადაწყვეტილების ზედდების ნაწილში ბათილად ცნობა.

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 28¹-ე მუხლის თანახმად, სასამართლო არ არის უფლებამოსილი, გასცდეს სასარჩელო მოთხოვნის ფარგლებს, მაგრამ იგი არ არის შეზღუდული სასარჩელო მოთხოვნის ფორმულირებით. პროცესის დაჩქარების მიზნით, მოსამართლეს შეუძლია დაეხმაროს მხარეს მოთხოვნის ტრანსფორმირებაში.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ რუსთავის საქალაქო სასამართლომ წარმოდგენილი სარჩელის ადმინისტრაციული წესით განხილვისას უნდა იხელმძღვანელოს აღნიშნული

მუხლით გათვალისწინებული შესაძლებლობით და სარჩელის დაზუსტების ან მოთხოვნის ტრანსფორმირების შეთავაზების გზით უზრუნველყოს მ. ს-ის სარჩელზე იურიდიული ინტერესის არსებობა. იმ შემთხვევაში, თუ სარჩელი ტრანსფორმირდება იმგვარად, რომ დავა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად ვედარ მიიჩნევა, სამომავლოდ არ გამოირიცხება მისი სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განსახილველად გადაცემის შესაძლებლობა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, მე-2, 28¹-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. მ. ს-ის სარჩელი განსჯადობით დაექვემდებაროს რუსთავის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველად;

2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ტერიტორიული განსჯადობა

განჩინება

№ბს-325-322(გ-16)

23 ივნისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 23 მარტს თ. გ-ამ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ

საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის – სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს მიმართ.

მოსარჩელემ მოითხოვა: სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს 2016 წლის 24 თებერვლის №05/01-243 დადგენილების მე-3 პუნქტის ბათილად ცნობა იმ ნაწილში, რომელიც ეხება ქართული ენის მიმართულებას, სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოსათვის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებულ და ასისტენტ-პროფესორთა აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად შესარჩევი საკონკურსო კომისიის სხდომის შემაჯამებელი №3 ოქმის დადგენილებითი ნაწილის მე-5 პუნქტის დამტკიცების დავალება, რომელიც ეხება ქართული ენის მიმართულებას და სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს მიერ ქართული ენის მიმართულებაზე შესაბამისი დადგენილებით ასისტენტ-პროფესორის – თ. გ-ას როგორც კონკურსში გამარჯვებულის დამტკიცება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 28 მარტის განჩინებით თ. გ-ას სარჩელი სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს მიმართ განსახილველად გადაეგზავნა განსჯად სოხუმისა და ვაგრა-გუდაუთის რაიონულ სასამართლოს.

სასამართლომ მიუთითა, რომ სარჩელზე მოპასუხეს წარმოადგენს სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭო.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის აღმასრულებელი ორგანოები აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში საქართველოს იურისდიქციის აღდგენამდე საქმიანობას ახორციელებენ სხვადასხვა ტერიტორიაზე.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2013 წლის 3 სექტემბრის №123/ნ ბრძანებით დამტკიცებულ იქნა საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წესდება, რომლის პირველი მუხლის მე-8 პუნქტის თანახმად, უნივერსიტეტის იურიდიული მისამართია: ქ. თბილისი, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. №9. თავისი ფუნქციის განხორციელებისას სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭო როგორც ადმინისტრაციული უწყება, წარმოადგენს აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკას. ავტონომიური რესპუბლიკის ადმინისტრაციული ორგანოები თავიანთ საქმიანობას განაგრძობენ საქართველოს სხვადასხვა ტერიტორიაზე. ქ. თბილისი არის სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადგილსამყოფელი.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 9 აგვისტოს №1/150-2007 გადაწყვეტილების 38¹-ე მუხლის თანახმად, სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს ადგილსამყოფლად განსაზღვრულია ქ. თბილისი.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლის საფუძველზე და იმის გათვალისწინებით, რომ მოპასუხე – სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭო, როგორც ადმინისტრაციული უწყება, წარმოადგენს აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკას და იგი განთავსებულია: ქ. თბილისში, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. №9-ში, ასევე, ქ. თბილისში, აღმაშენებლის ხეივანი მე-12 კმ, №6-ში მდებარეობს სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლო, შესაბამისად, სასამართლომ განსჯად სასამართლოდ მიიჩნია სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლო.

სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 14 აპრილის განჩინებით თ. გ-ას სარჩელი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად.

რაიონულმა სასამართლომ აღნიშნა, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე მუხლის შესაბამისად, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იურისდიქციის სრულად აღდგენამდე იძულებით გადაადგილებულ პირთა დარღვეული და სადავო უფლებების, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვას ახორციელებენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამართლოები მათი სამოქმედო ტერიტორიის მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავის მოთხოვნათა დაცვით, თუ მოპასუხეც იძულებით გადაადგილებული პირია. ამ მუხლით დადგენილი სარჩელის განხილვის განსჯადობის წესი მოქმედებს მაშინ, თუკი ორივე მხარე იძულებით გადაადგილებული პირია.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში სარჩელი აღძრულია თ. გ-ას მიერ, რომელიც არ წარმოადგენს აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირს, რაც იმთავითვე გამორიცხავს სარჩელის სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს იურისდიქციისათვის დაქვემდებარების შესაძლებლობას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაეცნო

საქმის მასალებს, შეამონმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს განჩინებების კანონიერება-დასაბუთებულობა, რის შემდეგაც მივიდა დასკვნამდე, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ, ვინაიდან საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლის (საერთო განსჯადობა) პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ხოლო სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ სასამართლოს წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით. მართალია, ადმინისტრაციული კატეგორიის საქმეებზე სასამართლოების ტერიტორიული განსჯადობა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ადმინისტრაციული ორგანოების ტერიტორიულ განსჯადობაზე და საერთო წესის თანახმად სარჩელი წარედგენილი უნდა იქნეს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით, მაგრამ მოქმედი კანონმდებლობა აწესებს აფხაზეთის სასამართლოებისათვის ამ წესისაგან განსხვავებულ, განსაკუთრებულ განსჯადობას.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე მუხლის თანახმად, აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში საქართველოს იურისდიქციის სრულად აღდგენამდე იძულებით გადაადგილებულ პირთა დარღვეული და სადავო უფლებების, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვას ახორციელებენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამართლოები მათი სამოქმედო ტერიტორიების მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავის მოთხოვნათა დაცვით, თუ მოპასუხეც იძულებით გადაადგილებული პირია.

ამდენად, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამარ-

თლოების იურისდიქციის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ აფხაზეთის სასამართლოები თავიანთ საქმიანობას ახორციელებენ არა მარტო ტერიტორიული პრინციპით, არამედ დევნილი მოსახლეობისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ადმინისტრაციული ორგანოების დროებითი, ფაქტობრივი ადგილსამყოფლის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო ყურადღებას მიაქცევს ნორმის შინაარსს და განმარტავს, რომ ზემოაღნიშნულ მუხლში საუბარია მოსარჩელეზე, როგორც იძულებით გადაადგილებულ პირზე, რაც გამორიცხავს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას, ვინაიდან საქმის მასალებით უდავოდ დადგენილია, რომ მოსარჩელე თ. გ-ას არ აქვს მინიჭებული აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსი.

განსახილველ შემთხვევაში თ. გ-ა ითხოვს სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს 2016 წლის 24 თებერვლის №05/01-243 დადგენილების მე-3 პუნქტის ბათილად ცნობას იმ ნაწილში, რომელიც ეხება ქართული ენის მიმართულებას, სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოსათვის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებულ და ასისტენტ-პროფესორთა აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად შესარჩევი საკონკურსო კომისიის სხდომის შემაჯამებელი №3 ოქმის დადგენილებითი ნაწილის მე-5 პუნქტის დამტკიცების დავალებას, რომელიც ეხება ქართული ენის მიმართულებას და სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს მიერ ქართული ენის მიმართულებაზე შესაბამისი დადგენილებით ასისტენტ-პროფესორ თ. გ-ას როგორც კონკურსში გამარჯვებულის დამტკიცებას. ამდენად, მოცემულ სარჩელეზე მოპასუხეს წარმოადგენს სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭო. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის აღმასრულებელი ორგანოები აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში იურისდიქციის აღდგენამდე საქმიანობას ახორციელებენ საქართველოს სხვადასხვა ტერიტორიაზე (თბილისი, ზუგდიდი, ქუთაისი).

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2013 წლის 3 სექტემბრის №123/ნ ბრძანებით დამტკიცებულ იქნა სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წესდება, რომლის პირველი მუხლის მე-8 პუნქტის თანახმად, უნივერსიტეტის იურიდიული მისამართია: ქ. თბილისი, ანა პოლიტკოვსკაიას ქ. №9.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო

ეთანხმება სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ თ. გ-ას, რომელსაც არ აქვს მინიჭებული აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსი, აღნიშნული გამოორიცხავს მისი სარჩელის სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს იურისდიქციისთვის დაქვემდებარების შესაძლებლობას, რა დროსაც გამოყენებულ უნდა იქნეს არა სსკ-ის 439-ე მუხლით დადგენილი განსჯადობის წესები, არამედ სსკ-ის მე-15 მუხლის საფუძველზე დადგენილი საერთო განსჯადობის წესები, ანუ სარჩელი უნდა წარედგინოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით განსჯად სასამართლოს.

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, თ. გ-ას სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. თ. გ-ას სარჩელი სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიმართ განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

4. ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განცხადების განსჯალობა

განჩინება

№ბ-440-1(ა-16)

3 მაისი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 11.09. 2014წ. განჩინების გადასინჯვა.

აღწერილობითი ნაწილი:

ვ. ა-მა 25.01.13წ. სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოში მოპასუხეების: საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს, მესამე პირების: საქართველოს მთავრობის, ქურთის მუნიციპალიტეტის გამგეობისა და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიმართ. მოსარჩელემ მოითხოვა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს 04.01.13წ. №02 ბრძანების ბათილად ცნობა და მოპასუხის დავალდებულება – ვ. ა-ზე საცხოვრებელი ფართის სანაცვლო კომპენსაციის გაცემა 10 000 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარებში.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 03.07.13წ. გადაწყვეტილებით ვ. ა-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს 04.01.13წ. №02 ბრძანება და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლებისა და

ლტოლვილთა სამინისტროს დაევალა ვ. ა-ი საცხოვრებელი ფართის სანაცვლო კომპენსაციით დაკმაყოფილება – 10 000 (ათი ათასი) აშშ დოლარის ექვივალენტით ლარებში.

გადანყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრომ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 10.02.14 წ. განჩინებით სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 03.07.13წ. გადანყვეტილება, მიღებული იქნა ახალი გადანყვეტილება, რომლითაც სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

გადანყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ვ. ა-მა.

უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 11.09.2014წ. განჩინებით ვ. ა-ის საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუშვებლად, უცვლელად დარჩა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 10.02.14წ. გადანყვეტილება.

01.04.2016წ. საქართველოს უზენაეს სასამართლოს განცხადებით მომართა ვ. ა-მა და აღნიშნა, რომ ითხოვს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 11.09.2014წ. განჩინების გაუქმებას და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლებას. განმცხადებელი საქმის წარმოების განახლების საფუძვლად უთითებს იმას, რომ სასამართლო გადანყვეტილებით უარის ეთქვა მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე საცხოვრებელი სახლის მას საკუთრებაში აღურიცხაობის გამო. მის მიერ მოპოვებულია ქურთის მუნიციპალიტეტის მიერ გაცემული დასკვნა, რომელიც ადასტურებს, რომ ვ. ა-ს საკუთრებაში ჰქონდა საცხოვრებელი სახლი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო ვ. ა-ის განცხადების გაცნობის შედეგად მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი განცხადება განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას შემდეგ გარემოებათა გამო:

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 424-ე მუხლის პირველი

ნაწილის შესაბამისად, განცხადება გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ შეტანილ უნდა იქნეს გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოში. განცხადებას განიხილავს გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლო იმ შემთხვევაშიც, როდესაც არსებობს ზემდგომი სასამართლოს განჩინება ამ გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების შესახებ.

აღნიშნული ნორმის გათვალისწინებით, სასამართლო თვლის, რომ ვ. ა-ის განცხადება განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება არა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს, არამედ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას, ვინაიდან საკასაციო პალატის მიერ უცვლელად იქნა დატოვებული სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა ვ. ა-ის სარჩელი. ამდენად, ვ. ა-ის სარჩელზე არსებითად იმსჯელა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ და არა საკასაციო სასამართლომ. სასამართლო თვლის, რომ ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განჩინების გადასინჯვის მოთხოვნით ვ. ა-ს უნდა მიემართა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციული საქმეთა პალატისათვის, ანუ სასამართლოსთვის, რომელმაც არსებითად იმსჯელა განსახილველ საკითხებზე და მიიღო გადაწყვეტილება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო თვლის, რომ ვ. ა-ის განცხადება ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 11.09.2014წ. განჩინების გადასინჯვის შესახებ განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 424-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ვ. ა-ის განცხადება ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განსჯადობით განსახილველად გადაეცეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას;

2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის
წარმოების განახლების შესახებ განცხადების
განსჯალობა**

განჩინება

№ბ-1103-5(ა-16)

7 სექტემბერი, 2016 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი**

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის შესაბამისად, ზეპირი მოსმენის გარეშე, შეამოწმა ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ ო. და ჯ. ჯ-ების განცხადების დასაშვებობის საკითხი.

აღწერილობითი ნაწილი:

საკასაციო სასამართლოს წარმოებაში იმყოფებოდა ადმინისტრაციული საქმე №ბს-229-223(კ-08) ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2007 წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილებაზე ჯ. ჯ-ას საკასაციო საჩივრით განსახილველად.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის 2008 წლის 22 მაისის განჩინებით ჯ. ჯ-ას საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუშვებლად და უცვლელად დარჩა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციული საქმეთა პალატის 2007 წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილება.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2007 წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილებით მარტვილის რაიონის სოფ. სახელობის ეკლესიის მოძღვარ ს. დ-ას წარმომადგენლის ე. ქ-ას სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა; გაუქმდა მარტვილის რაიონული სასამართლოს 2007 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილება სოფ. ... ჯ. ჯ-ას საკუთრებაში არსებული 0,201 ჰა მიწის ნაკვეთის გადაცემაზე და საჯარო რეესტრში რეგისტრაციაზე უარის თქმის ნაწილში, ხოლო დანარჩენ ნაწილში გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელი; მარტვილის რაიონის სოფ. სახელობის ეკლესიის მოძღვარ ს. დ-ას

სარჩელი დაკმაყოფილდა; ბათილად იქნა ცნობილი ჯ. ჯ-ას სახელზე მარტვილის რაიონის სოფ. ... მდებარე 0,201 ჰა მიწის ნაკვეთის 2006 წლის 4 იანვრის საჯარო რეესტრის ჩანაწერი; საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მარტვილის სარეგისტრაციო სამსახურს მარტვილის რაიონის სოფ. ... მდებარე 0,201 ჰა მიწის ნაკვეთის საკუთრების უფლებით მარტვილის რაიონის სოფ. ... სახელობის ეკლესიის სახელზე აღრიცხვა დაევალა.

მარტვილის რაიონული სასამართლოს 2007 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილებით სარჩელის მოთხოვნა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; მარტვილის რაიონის სოფ. ... სახელობის ეკლესიის საკუთრებად საჯარო რეესტრში დარეგისტრირდა ეკლესიის გარშემო მდებარე 6,419 ჰა მიწის ფართობი, აქედან: სახნავი – 1,7 ჰა, ნაგებობის ქვეშ განთავსებული – 0,15 ჰა, გზები – 0,07 ჰა, პარკ-ხეივანი – 1,299 ჰა, ეზო – 2,70 ჰა, სხვა დანარჩენი – 0,50 ჰა; სათანადო თანხმობის საფუძველზე მოპასუხეების: ი. ს-ას საკუთრებაში არსებული 0,23 ჰა მიწის ნაკვეთი, ო. ბ-ას საკუთრებაში არსებული 0,169 ჰა მიწის ნაკვეთი, გ. ც-ას საკუთრებაში არსებული 0,85 ჰა მიწის ნაკვეთი, გ. ბ-ას საკუთრებაში არსებული 0,131 ჰა მიწის ნაკვეთი, ა. ბ-ას საკუთრებაში არსებული 0,23 ჰა მიწის ნაკვეთი და ნ. ს-ას საკუთრებაში არსებული 0,168 ჰა მიწის ნაკვეთი საკუთრების უფლებით გადაეცა სოფ. ... სახელობის ეკლესიას და საჯარო რეესტრში მოხდა შესაბამისი რეგისტრაცია. ამასთან, საჯარო რეესტრის მარტვილის სარეგისტრაციო სამსახურში გაუქმდა მოპასუხეებზე აღნიშნული ნაკვეთების საკუთრების უფლების რეგისტრაცია; მოსარჩელეს უარი ეთქვა სოფ. ..., ჯ. ჯ-ას საკუთრებაში არსებული 0,201 ჰა მიწის ნაკვეთის გადაცემაზე და საჯარო რეესტრში მის სახელზე რეგისტრაციაზე უსაფუძვლობის გამო.

2016 წლის 29 აგვისტოს საკასაციო სასამართლოს განცხადებით მომართეს ო. და ჯ. ჯ-ებმა, რომლებმაც ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო მარტვილის რაიონული სასამართლოს 2007 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილების დადინების სასახლის კუთვნილი ... ნაწილში და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2007 წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილების ჯ. ჯ-ას საკუთრებაში არსებული 0,201 ჰა მიწის ნაკვეთის ნაწილში გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება მოითხოვეს იმ მოტივით, რომ საქმეზე სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებისა და განჩინების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ აღმოჩნდა, რომ მტკიცებულებები, რომელთაც მოსარჩელე ამყარებდა მოთხოვნებს და რომელთაც ემყარება სასამართლოს გადაწყვეტილებები და განჩინება, ყალბია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო წარმოდგენილი განცხადების გაცნობის შედეგად მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ ო. და ჯ. ჯ-ების განცხადება ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ, განსჯადობის წესების დაცვით, უნდა გადაეცეს უფლებამოსილ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობით კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით ან განჩინებით დამთავრებული საქმის წარმოების განახლება დასაშვებია, თუ არსებობს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განცხადების წანამძღვრები. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 424-ე მუხლი განსაზღვრავს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განცხადების განსჯადობის საკითხს. აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, განცხადება გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ შეტანილ უნდა იქნეს გადაწყვეტილების (განჩინების) გამომტან სასამართლოში. განცხადებას განიხილავს გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლო იმ შემთხვევაშიც, როდესაც არსებობს ზემდგომი სასამართლოს განჩინება ამ გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების შესახებ. სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო მხოლოდ იმ შემთხვევაში განიხილავს განცხადებას გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ, თუ იგი მის მიერ გამოტანილ გადაწყვეტილებას ეხება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ო. და ჯ. ჯ-ების მიერ განცხადება საკასაციო სასამართლოში წარმოდგენილია განსჯადობის წესების დარღვევით, რადგან მოცემულ საქმეზე გადაწყვეტილებები საქმის არსებითი განხილვის შედეგად გამოტანილია მარტივის რაიონული სასამართლოსა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს მიერ. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლოს მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, არა აქვს მინიჭებული კომპეტენცია იმსჯელოს ო. და ჯ. ჯ-ების განცხადებაზე ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო მარტივის რაიონული სასამართლოს 2007 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილებისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2007

წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილების გაუქმების შესახებ.

ამასთან, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 424-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ განცხადება გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ ეხება ერთსა და იმავე საქმეზე რამდენიმე სასამართლო ინსტანციის გადაწყვეტილებას (განჩინებას), მაშინ იგი შეტანილ უნდა იქნეს მათ შორის ყველაზე ზემდგომ სასამართლო ინსტანციაში.

მოცემულ შემთხვევაში, ო. და ჯ. ჯ-ები ითხოვენ ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო მარტვილის რაიონული სასამართლოს 2007 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილებისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2007 წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილების გაუქმებას.

ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 424-ე მუხლის მოთხოვნათა შესაბამისად, ო. და ჯ. ჯ-ების განცხადების განხილვაზე უფლებამოსილ სასამართლოს წარმოადგენს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო, რის გამოც ო. და ჯ. ჯ-ები არასწორად მომართავენ განცხადებით საკასაციო სასამართლოს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ო. და ჯ. ჯ-ების განცხადება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.2 მუხლის შესაბამისად, განსჯადობის წესების დაცვით უნდა გადაეცეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია იმსჯელოს წარმოდგენილი განცხადების დასაშვებობასა და მოთხოვნის საფუძვლიანობაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილითა და 26-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 421-ე და 424-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ო. და ჯ. ჯ-ების განცხადება ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განსახილველად გადაეცეს უფლებამოსილ – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას;

2. საკასაციო სასამართლომ განჩინება საბოლოოა და არ საივრდება.

საკიბელო

1. ადმინისტრაციული განსჯადობა 3; 11; 21; 31; 37; 42;
54; 61; 69; 79; 88
2. სამოქალაქო განსჯადობა 96; 99; 109; 118
3. ტერიტორიული განსჯადობა 126; 132; 136; 140; 145;
149; 154; 161; 166
4. ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო
საქმის წარმოების განახლების
შესახებ განცხადების განსჯადობა 172; 175

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №32
ტელ.: (995 32) 298 21 03
www.supremecourt.ge